

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Mayıs 2017
Sayı: 20
Fiyatı: 7 TL

Edebiyat - Sokak

Güler Yücel
Fikret Kuşkan
Edip Akbayram
Ceylan Ertem
Şevket Çoruh
İsmail Saymaz
İlyas Salman
Müfit Can Şağıntı
küçük İskender
Haydar Ergülen
Necati Tosuner
Caner Cindoruk
Manuş Baba
Celil Oker
Emre Kongar
Ali Lidar
Barış İnce
Fulsen Türker
İhsan Yüce
Meltem Yılmazkaya
Alpay Erdem
Erk Acarer
Murat Daltaban
Evrım Kuran
Fatih Pınar
Umut Yiğit
Yeşim Coşkun
Selin Kalkan
Alper Gencer
Can Binali Aydın
Meral Çınar
Emrah Serbes
Efe Subaşı
Ayşen Aksakal
Onur Tuncay
Gülşah Elikbank
Zeynep Çamcı
Ethem Onur Bilgiç
Pınar Ergün
Kemal Can Kayar
Önder Abay

BAŞKA TÜRLÜ BİR ŞEY BENİM İSTEDİĞİM,
NE AĞACA BENZER, NE BULUTA BENZER

CAN YÜCEL

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranney.org>

Mehmet Ali & Aksamsefası

60. yılında, eski kapağın rüzgârıyla: Yerçekimli Karanfil

Ben Ruhi Bey Nasılım'ın ardından,
Edip Cansever'in unutulmaz kitaplarından
Yerçekimli Karanfil 1957 yılında yapılan
ilk baskısındaki Orhan Peker'e ait kapak
tasarımıyla okurla yeniden buluşuyor.

*Sen o karanfile eğilimlisin, alıp sana veriyorum işte
Sen de bir başkasına veriyorsun daha güzel
O başkası yok mu? bir yanındakine veriyor
Derken karanfil elden ele..*

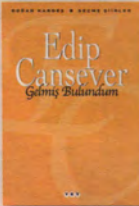
Yerçekimli Karanfil
Edip Cansever
Şiir, 72 s.

YAZARIN YKY'DEKİ DİĞER KİTAPLARI

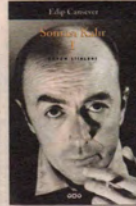
Ben Ruhi Bey
Nasılım
Edip Cansever
Şiir, 108 s.

Gelmis Bulundum
Seğme Şiirler
Edip Cansever
Seğme Şiirler, 116 s.

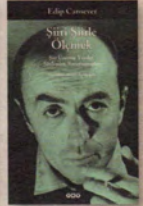
Öncesi de Kalır
(Kitaplarına
Giremeyen Şiirler)
Edip Cansever
Şiir, 144 s.

Sonrası Kalır I
Bütün Şiirleri
Edip Cansever
Şiir, 667 s.

Sonrası Kalır II
Bütün Şiirleri
Edip Cansever
Şiir, 618 s.

Şiiri Şiirle Ölçmek
Şiir Üzerine Yazılar,
Söyleşiler, Soruşturmalar
Edip Cansever
Edebiyat, 376 s.

Resim: Güler Yücel

Bir kına Can söyledi, bir kına Edip

“Biz Anadolu Hisarı’nda körfezde oturuyoruz o yıllar. Edip’in (Cansever) evi Bebek’te... Kafayı çekmiş Can, vapurlar kaçmış. Edip’in evinde kalıyor. Edip erken uyurdu. Bizimkisi oturuyor tabii. Edip’in Yerkökümlü Karanfil’i duruyor masanın üzerinde. Can eline alıyor kalem ‘Bu fazla... Bu fazla... Bu fazla...’ diye kelimelerin, mısraların üzerini çiziyor. Hep eksiltmek isterdi Can. Her şeyi... Tabii sabah Edip kalkıp bunu görünce ‘Çık git benim evimden,’ diyor, Can’ı kovuyor. Can da gidiyor ama... Edip bizim evin oğlanıydı, gelmiyor ondan sonra. Seneler geçti. Bir gün Beyoğlu’nda Papirüs’te oturuyoruz Can’la. Edip çıkageldi. ‘Edip,’ diyorum ‘Gel otur, canımın içi, gözümün bebeği.’ Yok. ‘Ben bu herifin evine de gelmem, yanına da oturmam,’ diyor. ‘Edip gel,’ yok. Sen Can’ı seversin, ‘Yok sevmiyorum.’ O sırada bizi izleyen Can lafa girdi: ‘Ulan beni nasıl sevmezsin, senin soyadın Cansever.’ Bu lafın üzerine Edip gelip masamıza oturdu. O gün orada birlikte bir şiir yazdılar, bir kına Can söyledi, bir kına Edip söyledi. O şiir de şimdi Halil Ergün’de.”

Güler Yücel

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

RADYO 2000

Ben de bir dönemeçtiydim. Ülkü Ocacı'ndan ayrılmıştım ve İslami bir radyoda Alevi deyişleri çalıp Attılı İlhan şiirleri okuyacaktım. Üstelik fonda Recep Tayyip Erdoğan olacaktı.

Radyo 2000'in daracık stüdyosunda yeni çıkan şarkılar ve ilahiler çalınıyordu. Spiker Bilal müziği kesip 'Dönemeç' adlı şiir ve türkü programının başlayacağını anons etti. Mikrofonu devralınca, öykündüğüm yerel radyocular gibi buğulu bir ses tonuyla "Sevgili Rizeller, merhaba!" dedim. Radyoculuk serüvenim, gündendir ezberlemekte olduğum bu cümleyle başladı. Birkaç dakika sonra ilk şiir kaseti takıldı. Recep Tayyip Erdoğan, "Zindandan Mehmet'e Mektup" şiirini okudu. Karşımdaki camekanın ardında oturan Bilal'in gözyaşları, özenle çevrilmiş siyah sakalina damlıyordu.

28 Şubat'ın iki yıl sonrası, 1999 yılıydı. Necmettin Erbakan'ın lideri olduğu Refah Partisi (RP) Anayasa Mahkemesi'nce 'laikliğe aykırı eylemleri' gerekçe gösterilerek kapatılmıştı. Bütün ülkede olduğu gibi, Rize'de de RP'nin lehvası indirilmişti. Partinin Rize Belediyesi'ni yönetirken kurduğu Kanal 2000 adlı yerel televizyonun ekranı karamıştı. İhtişamdan geriye, gün boyunca ilahi yayımlayan Radyo 2000 kalmıştı. Ve ben, aylar sonra susacak olan bu İslami radyoda program yapacaktım. Radyo 2000'de türkü kaseti olmadığı için evimdeki bütün kasetlerimi yanımda getirmiştim.

Programın adını, Tanık Buğra'nın *Dönemeç* romanından almıştım. Nihayet, ben de bir

dönemeçtiydim. Ülkü Ocacı'ndan ayrılmıştım ve İslami bir radyoda Alevi deyişleri çalıp Attılı İlhan şiirleri okuyacaktım. Üstelik fonda Recep Tayyip Erdoğan olacaktı.

Bu tuhaflıklar manzarası içinde ilk programma çıktım. Edebiyat öğretmenim telefonla bağlanıp "sanat ve edebiyat dünyasına katkılarımdan ötürü" tebrik ettiğini söyledi. Öylesine gururlanmışım ki bendeki fiyaka TRT Erzurum Radyosu'nda bile yoktu. Sonraki hafta, bağlama çalan adliye beğcısını canlı yayına çıkardım. Memurdaki fiyaka, Aşık Veysel'de yoktu.

Bu sahte cennet çok sürmedi. Ahmed Arif'in bir şiirini çaldığım gün kavga koptu. Şairin "Kızımın çatal göğsü / Senin yüzün suyu hürmetinedir" dizesi, Bilal'i çıldırtmıştı. Bir insanın, kızının memeleri hakkında böyle bir şiir yazamayacağını ve büyük günaha girdiğini söyledi. Zaten Bilal'e göre şiir, Necip Fazıl gibi yazılmalı, Recep Tayyip Erdoğan gibi okunmalıydı. Bana "Bir daha olmasın" dedi.

Günler sonra Bilal, program sırasında kapıyı hızlıca vurup stüdyoya daldı ve "Müziği kapat!" diye bağırdı.

"Neden?" diye sordum.

"Kadın sesi var," dedi, "namahremdir."

Meğer Sabahat Akkiraz'ın eşlik ettiği bir türküyü çalıyormuşum.

Tuhaflıklara yenileri eklendikçe hevesim kaçıyordu. Örneğin, okuduğum bir Nâzım Hikmet şiirinden etkilenip memleketini özleyen bir polis, radyoyu arayarak, "Bir şiir de bizim Sivas'tan oku," diye istek gönderiyordu. Ya da Erdal Erzincan türküsünden sonra telefon açan Kalkandere Kız Kuran Kursu'ndan bir öğrenci, Yusuf İslam'dan ilahi çalmamı istiyordu.

Radyo 2000'den soğumuştum. Programdan çıktığım bir gün radyonun bittiğindeki Özgürlük ve Dayanışma Partisi (ÖDP) il binası önünden geçerken, içeriden gelen bağlama sesleriyle yarımda çalkı kaldım. Cesaret edip kafamı uzattım. Bir liseli kız bağlama çalıyor, çevresindeki arkadaşları "Karlı Kayın Orman" şarkısını söylüyordu. Usluca girip yanlarına ilıştim. Sonraki birkaç günüm Artvinli kızdın bağlama çalmayı öğrenmekle geçti. Tezeneyi henüz kavramıştım ki, ÖDP bölündü. Böylece ben sosyalizm kavgasından önce fraksiyon kavgasını öğrendim. Adını bile bilmediğim bir fraksiyona mensup olan Artvinli kız istifayı basıp partiden ayrılmaya, belki bir müzik kariyerim olabilirdi.

Artvinlili kız gidince benim bağlama eğitimi başlamadan bitti.

Ertesi yıl dünya 2000'li yıllara girişi kutlarken, Radyo 2000 ebediyen sustu.

BEN SANA KÜSEMEM TÜRKİYE...

Ey, gençlik! Ey, gençlik!..
Buyur, ıvr zıvr sever misin?..
İvr zıvr sanılsa da, düşkün kaçık görölse de,
çılgın moruk denilse de, bir diyeceğim vardır,
-denilmeden durulmaz.
Bak, söylerim ben dinleyen dinlesin..

İşte, bir şey söylemek istiyorum, sonu geldi.
Dinleyen dinlesin. Sonu geldi, sonu geldi. Bir şey
söylüyorum işte, sonu geldi.

Bak, bir daha fırsat bulamam belki söylemeye,
sonu geldi. Dinleyen kaçırmasın dinlesin. Bir daha
belki fırsat bulamam söylemeye, sonu geldi.

Yeter, diyorum. Bak yeter ki yeter, bunu artık
anlamak gerek. Gelmiş durmuş bitmez sanılmış
hep... Gelmiş durmuş hep gelmiş durmuş, artık
geçmiş olmuş gelmiş durmuş olan. Yeter olmuş,
yeter.

Başılamak benim işim değil.

Bu dünyada ölüm yokmuş gibi yaşatılan
kötülüklerden sonra, benim işim değil başlamak.

Yine de anlamak gerek, esirgemiş sayılmak
istemem titrek dudaklarımla. Çünkü artık yeter diyor
soluduğum havanın oksijeni. Bir tren yolculuğu olsa,
istememdim birlikte çıkmak yola. Çünkü, kaderimiz
sayıldı katlanmak.

Benim işim değil başlamak. Anlamak gerek bak
artık yeter diyor soluduğum soluk. Evet, soluduğum
soluk diyor bunu, artık yeter.

Biter bitmez yeter yetmez. Sanki. Yeter yetmez
yeter, -sanki. Küsen gider, gider gitmez giden senden
olmaz. Olmaz sanki küsen senden sanki.

**Yağmur yağmış umut olmuş.
Umut olmuş güneş olmuş.
Gün yitik, umut yitik olmuş.**

Bir ağıt da benden olsun, ey umut!
Ey yıkılmış umut, benden olsun bu ağıt dal
Bereket nasil olsun ki, umut artık yoksa...

Derken, bir çığlık!
Bir çığlık daha çığlıklara bir çığlık daha!
Çığlık çığlık. Çığlık çığlık üstüne. Çığlık
çığlık yanına.
Kuşlar geçiyor çığlık çığlık. Nasıl da hiç
durup eyleşmeden kaçışıyorlar
çığlık çığlık.

*Kırılmadan, yıkılmadan.
Eğilmeden, bükülmeden.
Acsından incinmeden.
Üzgün ama övünçle.
Yarın için diyoruz ki şimdiden.
O zamanlar hayır demiştik biz.*

Çeşme başı görmedi çeşme başı olalı böyle
çığlık.
Gül orda kaldı, bülbül uçu nereye!
Yalvarsan neye yarar?.. Yalvarsan kaç para
eder?..
Ve kaç para etmez kırılmış kanatların?..
Ben sana şaştım bülbül, ben sana şaştım.
Anka'ya yavrusu kuzgun görünmez, ben
sana küsemem Türkiye!

Sessizlik ortaya çıkarır gerçeği.
Mutsuzluk vermekten zevk duyanlara aldırma
sakın. Düşme sakın mutsuzluğa, sakın onlara bayram
gömlüğü olmasın üzüncülerin.
Gönülden geçenler, boşa geçen günlerim. Ey,

Niçin?..

Yazıklı günler başlıyor.. yazıklarla dolu günler!

Yeter demeyi öğrenmek için. Diyet yapar gibi.

Diyet öder gibi değil, bilince diyet yapar gibi, yeter
diyerek. Yeter ki yeter...

Gelecek için yeni bir umut biçimleyerek ve asla
unutmadan. Gerçeği. Gerçeği asla unutmadan ve tek
tek biz diyerek.

Gelmis akıl. Buyur, gitmiş akıl.
Yazık olan ciğerimin her köşesi. Niçin?..
Sorma sakın, sorarsan korku
çoğalıyor. Korkanların korkusu çoğalıyor,
aman! Hem de yeni yeni
korkmaya başlayanların katilmiyla,
çoğalıyor korkanların korkusu.
Tamam, tek olsun, benzeri olmasın da...
Durdun, bak! Gülmeye bile
korkuyorsun. Hemen kendi içine
kapatıyorsun kendini. Ve işte gülüş
kaçmış olanı hemen kapatıp kendi içine
saklıyorsun sonra. Kendinden
nefret etmekten kaçınmak için gözlerini
kaçıyorsun kendinden. Evet,
bunu bile yapıyorsun: Sessize
onaylıyorsun kendini.
Gelmis akıl gitmiş akıl oluyor.

Kırılmadan, yıkılmadan.

Eğilmeden, bükülmeden.

Acsından incinmeden.

Üzgün ama övünçle.

Yarın için diyoruz ki şimdiden.

O zamanlar hayır demiştik biz.

PİS RAKİ İÇEN KADINLAR

"Rakıyı içen kadın gülüyorsa, o gülüşün ardında en az dokuz roman, on dört tane de film repliği yatar.

Rakıyı içen kadının gülüşünde, bu dünyanın en zararsız mutluluğu vardır çünkü; büyük gülerler, büyük susarlar...

Rakı içen kadın, rakıyı çok sık içmez.

Ama rakıyı içtiği an, bil ki içme zamanı gelmiştir ve konuştuklarında net konuşurlar..

O kadınlar keyfine doyum olmayan bir akşamüstü sonrasında, bir kıyda köşede, geçesefası gibi açarlar.

O kadınlar, afet-i devrandır.

Ve, rakı içen kadının elleri güzeldir.

O kadınlar, senden başkasını severlerken bile seni incitmezler.

Rakı içen kadın, cihanda sulhür: ağdali değil, nağmeli sever.

Rakı içen kadın güzeldir, masasındakiler de..." diye yazdığı söylenir Can Yücel'in.

Bir kadın rakı içmeye karar vermişse o gün mutlaka bir şey olacaktır. Belki bakışlarını değiştirmeye karar vermiştir ve bakışlarının özlediği biri vardır yakınında yahut çok uzaklarda. Okyanusa sı indi mi oradan size uzanan şey mavi bir melek midir, lacivdini gizleyen bir köpek balığı mı? Kadın, gözlerinde bir okyanus taşır rakı masasında. Deniz nasıl kabarırsa kadının da gözleri kabarr. Rakı ise utanır, geri çekilir.

Rakı içen kadın herkesten gizlediği bir yerin hayali ile yaşar. Bazen masumiyettir o yerin.

İlan, bazen dürüstlüğün kanat geldiği bir hüznün adası. Konuşulanla yaşanan aynıdır, eşittir. Rakı içen kadın sebebi, neticesi ne olursa olsun o yerin hayalinde güzel bir ömür sürer. Sanat müziği ile tango kardeşler orada. Caz ile türkölü iç içedir. Ayakkabılarının topuklarını sertçe vurarak dans ederken bir anda çıkartır ayakkabılarını ve doğuyu kuşatan bir oryantalın kıvraklığına bırakır kalindeki müziği.

Rakı içen kadın herkesin dans kaskıttığı gecelerde sevdiği insandan gelecek bir haber için ölmeye hazırdır. Savaşın Amazonları gibi o da sevdiği uğruna ata binmiş, kılıç kuşanmıştır. Cesaretin aşka düşen gölgesinde "aşk için ölmeli / aşk o zaman aşk" diye mırıldanmanın tam da sırasındır.

Rakı içen kadının günlükleri bulunamaz. O günlükler bazen bir sonbaharın sayfalarında tutulmuştur, bazen yalnızlığın sayfalarında titrek bir el yazısıyla kendi sırlarına gömülmüştür. Her klakson sesinde duran arabanın açılan kapısında beliren kimdir - onu izler, her tıktırda uzaklardan seslenen birinin yüzünü seçmeye çalışır. Sürekli bekler rakı içen kadını. Gelecek kişinin sadece gelmiş olması bile yetecektir işte.

anlamış, her şeyi düzeltmeye hazır bir sevgili, eski bir eş midir acaba o? Yıllar öncesinden yaralı bir hayalet gibi kadının önünde diz çökmeyi ümit etmektedir. Rakı içen kadınlar camlardan baktıklarında onu görürler. Toz, duman, sis aralanır ve yaralı hayalet belirir karanlıkta.

Kadın, gözlerinde bir okyanus taşır rakı masasında. Deniz nasıl kabarırsa kadının da gözleri kabarr. Rakı ise utanır, geri çekilir.

Rakı içen kadınlar gelen o kişiyi asla başıslamazlar. Yaşanılardan geriye artık kırık dökük kalp çarpıntıları kalmıştır çünkü. Tereddit kaybolmuş, tahtını onura bırakmıştır. Dilenecek bürün manası tarihe karışırken işte: kadehine usulca dokunurken kadın, hatıralardaki bir varlığın tenini düşünür.

Kendini kahraman sananlar hep yenilir. Kendi gövdesine, kendi ruhuna karşı savaşını kaybedenler kalkıp gelebilecek yüreklerini yakmışlardır.

Rakı içen kadının belli belirsiz gülümsemesi bundandır. İnandığı doğrularda yanılmamış ama inandığı doğrularda aşıklarını kurtaramamıştır. "Aşk için ölmeli" koskocaman bir ayrılığa dönüşürken "aşk o zaman aşk" ise zaferden çok bozgundur hafızalarda. Kazanan olmamıştır.

Rakı içen bir kadın görürseniz, onun gözlerindeki derinlikte parlayan mücevherin içinden sakın kaçmayın. Hatıralarıyla barışık her kadın birdenbire ağlayabilecek kadar yakındır çünkü.

CYRILLE AIMÉE

Biraz Caz Biraz Funk

8 | Pazartesi
MAYIS | 20.30

BİR MEYDAN OKUMA HÂLİ

Eskiden öğrenci yurtlarındaki odalarda elektrik yoktu. Yani vardı da sadece tavanındaki lambayı yakıyordun. Şimdiki talebeler için saçma gelebilir belki ama odalarda priz yoktu, yurtta elektrikli aletleri kullanılmıyordu. Yani kullanılıyordu da sadece koridorda ya da belirlenen alanlarda kullanılıyordu. Bir olanaksızlık hâli... Bunları söyleyince kendini geçmişteki gaz kuyruklarından bahsedip 2017 yılında inşaat yapmayla övünen sayın yetkililer gibi hissettim ama ben aslında başka bir şeyden bahsettim. 2000 yılını 2007'e bağlayan yılbaşında diğer iki oda arkadaşımla birlikte, yeni yıla yurttaki odamızda üçümüz girmeye karar verdik. Bir İzmirli, bir Uşaklı bir de Antepli... Ekimde başlayan yurt deneyimimizi arak sonuna kadar ilerletmiş, çeşitli hinlikleri hızla öğrenmiştik. Lambayı yakan atartardan kablo ucu ile elektrik alıyor, o elektrikle rezistanslı ocak çalıştırabiliyor, takoz gibi cep telefonlarımızı uyurken güvenle şarj edebiliyorduk. Durumu abartıp İzmir'den getirdiğim avuç içinden azıcık büyük siyah beyaz televizyonu o elektrik sayesinde izleyebiliyorduk. Arada elektrik telini takip çıkarırken asfalyaları attırdığımız da oluyordu ama o kadar olurdu. Ha bu arada kapılarda kilit de yoktu! Yani vardı da yasaktı, kullanılmıyordu. Politik bir öğrenciysen bu korkunçtu çünkü halk arasında "karşıt görüşlü" diye bilinen kişiler bir gece ansızın gelebildiğinden en büyük düşmanın uykuduydu. Bir savunmasızlık hâli... Öte yandan kilidini olmayışı elektrik için kurduğun düzeneği de iyi saklamayı gerektiriyordu. Yurt yönetimi ya da temizlik görevlileri apansız geldiğinde tüm hazineni alıp götürüyordu.

31 Aralık 2000 akşamı odadaki elektrik düzeneğine televizyonu bağladık, kanaldaki yılbaşı eğlencesinin yanına bir de ufak rakı açtık. Ara kablodaki boz prizlerden birine ocakı takıp tencereye sıvı yağ ve tavuk kanatlarını attık. Antepli arkadaşın sazını çıkardı, ilerleyen saatler için boştaki dördüncü yatağa bıraktık. Bir iki saat içerisinde odanın ortasında yerde duran ocagı sıcağı ve rakının mayırtmasını ile gevşedikçe gevşedik. Uşaklı, daha dikkatli olmamız gerektiğini, denetim olabileceğini söyleyince kapının yanına önceden çaktığımız bir çivi ve bir tel ile yaptığımız yalandan kilit düzeneğini bağladık. Ha bu arada memleketteki eş dostları

atar diye telefonları da sırayla şarja taktık.

O zamanlar telefonda internet yoktu, "akıldımşın" diye çağrı bırakma vardı. Telefonda internet büyük lüks olurdu. Çünkü evlerde bile internete bağlanırken telefon meşgul oluyordu. Şimdi ele verip hayatımızı meşgul eden bu ikili, o dönem

Biliyorum geçmişte çok büyük acılar çekildi ama "bu kadar da olmaz" lafı hiç bu kadar çok söylenmedi.

birbirini meşgul ediyordu. Birinin telefonu uzun süre meşgul çalarsa, "İnternette miydiniz," diye soruluyordu. Gevezeliğini örtbas etmek isteyen ev hanımları da "He anam, oğlan yine internete girmiş," diyordu. Oysa oğlanın internete girmesi öyle kolay değildi, internet paketi ayda 21 saatle sınırlıydı. Günde bir saat giren yine yetmezdi. Çaktırmadan gireyim desen modemin gargara yapan nelineğin çıkardığı ses benzeyen sesi evi inletirdi. Geceleri modemin üzerine yorgan döşek kapatıp internete giren arkadaşlarım vardı benim. Neyse, burada bu konuda size birkaç teknoloji şakası yapardım ama laf olur sonra. Başkası yapsa güllerle, ben yapsam maazallah bitirirler. Birey oldu derler, kendi oldu derler, one man show oldu derler, tütün sarıp çayları

O sene, yeni yıla girmeden 25 dakika önce, yurt yöneticileri yaptığımız çakma kilidi itkeleyerek açmak suretiyle odamıza girerlerdi. Bir affallama hâli... Antepli, korkuyla ne diyeceğini bilememde arasında gidip gelen "ehi" şeklindeki gülme sesini çıkardı. Uşaklı ile ikimiz de öylece baktık.

Denetçiler üç kişiydi; müdür yardımcısı, blok görevlisi ve bir hademe. Blok görevlisi şaşkındı, öfkeden kıpkırmızı kesilmişti. Müdür yardımcısı bu kadarını beklemiyordu ama nendese sükûnetini koruyordu. Temizlik görevlisi abi ise ifadesiz bakıyordu. Sanki o gün orada ne işi olduğunu düşünüyordu. Yaklaşık 7-8 saniyelik bir sessizlik oldu. Hepsinin üstü olan müdür yardımcısının tek söylediği, "afiyet olsun"du!

Ertesi gün bizim olmadığımız bir sırada görevliler tesisatımızı alıp depoya kaldırmışlar. Herhangi bir ceza yazmadılar. Ucuz yırtma hâli... Yanlış anlaşılmasın, bu yöneticiler babacan falan değildi ha. Hatta baskıcı otoriter denen kişilerdi. Birkaç yıl sonra başka bir nedenle bizi disipline verip yurttan postalayan tiplerdi. Ama eski Türkiye denen nandede her işin bir racunu, bir oluru vardı. Faşistin bile zaman zaman bir kalidesi vardı. Yılbaşında, memleketlerinden

yeni gelmiş, belli ki dışarda eğlenince parası olmayan üç çocuğun televizyon izleme çabasına dokunulmazdı. Haram, günah karıştırılmazdı.

Biliyorum geçmişte çok büyük acılar da çekildi ama "bu kadar da olmaz" lafı hiç bu kadar çok söylenmedi. Düşman düşmanını bilirdi. Eziet de etse, canından da etse, herkes katil de makul de bilirdi. Devrimci devrimciğini bilirdi, faşist faşistliğini... Bu kadar yalan söylenmezdi. Şimdiki düzenli bir sahtekârlık hâli... Varmısın, yalansız yaşayalım, kartlar açık oynayalım, haydi! Misal ben itiraf ediyorum ki biz üç çocuk; biri İzmirli, biri Uşaklı, biri Antepli... 2000 yılının son gecesi, izinsiz kullanarak kamuya ait elektrikli, yurt odamızda âlem yaptık! Tutuklayın bizi... Üstelik ilk de tek attık. Kâfir ilân edin bizi... Biz ne yanlış yaptık! İtiraf edip bedelini ödemeye hazırız ama siz de aynısını yapacaksınız. Haydi...

BAVULUMDAKİ KELİMELER

CEYLAN ERTEM

Adapazarı büyüdüğüm ama kendimi hiç ait hissedemediğim şehir. Keşke daha açık fikirli insanlar ile dolu olsa...

Plak arşivimin vazgeçilmezi babaannemler ve anneannemlerden kalmış olan plaklar.

Turneye çıkmak hem uzun uzun düşünmek, okumak, izlemek için bir yol, hem de kavuşmalar, tanışmalar, tecrübe etmeler ve anlamalar için.

Başucu kitabım Özdemir Asaf - *Yuvralığın Köşeleri*. Çok uzun yıllardır (sınırım 20 yılı aşkın) mutlaka odamda bir köşede durur, rastgele sayfa açıp bir satır okur kaparım, ne aşındı o kitap.

Cerkes kadını olmak çok özel benim için. Ben içinde hiç kaybetmiyorum o ruhu. Cerkes kadını deyince sevgi, saygı dolu, emek vermekten, hizmet etmekten, iyi hissettirmekten zevk alan ve asla hayatından, özgürlüğünden ödün vermeyen kadınlar geliyor aklıma.

Cover'in zorluğu herkesin çok alışık olduğu yorumlar yerine yeni bir öneri, yeni bir his sunmak. Bazen kabul görmez bazen çok sevilir ama ben hiç zorlanmıyorum, çünkü gerçekten çok sevdiğim şarkıları söyledim şimdiye dek, çok sevicekler diye söylemedim, bu saygısızlıktır. Şarkıya kendi şarkılarından çok değer vermişim, çünkü onların bir tarihi, sevdeleri ve anıları var. İncelikte yaklaşmak lazım.

İlk sahneye çıktığım an çocuk koroları, ortaokul lise zamanları okullarda gitar çalıp söylemeler, Anima ile Boğaziçi Üniversitesi'nde çalıştığımız o gün... Hepsi harika hissettirmiş ki hala inmek istemiyorum. En yakın zamanda Bozcaada'ya gitmek istiyorum, ah Çanakkale...

Müziği bıraksaydım fotoğraf çekirdim, araştırma projelerimi hayata geçirir kitaplar yazardım, videolar üretirdim...

Çiçekleri seviyorum çünkü hepsinin kendine has nazları var, hazları var, anıları var.

Türküleri farklı yapan yalansızlıkları.

Bir türlü başaramıyorum, Neşet Ertaş dinlemeden bir akşam geçirmeyi...

Edip Cansever'le aynı masada otursaydım ellerine bakardım, Ruhi Bey'i sorardım.

ZEYNEP ÇAMCI

Okul hayatınız boyunca yaptığınız en büyük haylazlık?

Bütün sınıf hocayla birlikte dersten kaçtık.

En zararlı alışkanlığınız nedir?

İçime atmak.

Ne olduğunda eliniz ayağınız heyecandan birbirine dolaşır?

Ezbere konuştuğumda.

Hayatınızın en zor anı hangisiydi?

Hayata gözlerini yumacağımı bildiğim kişiye bunu belli etmemek.

Dalga geçtiğiniz bir özelliğiniz var mı?

Aynada kendime el sallamak.

Hangi duygunuzu kaybetmekten korkarsınız?

Vicdan.

Tahammül sınırlarınız zorlandığında nasıl sakinleşirsiniz?

Sınırların dışına çıkarım.

HÂLÂ "KEŞKE"YE YER VAR MI HAYATTA?

E vden çıkmama az zaman var, yine sona kaldı ne giyssem derdi. Bazı baharlar ağzıma iki üç lokma atıyorsa şanslı sayıyorum kendimi. Elime geçen ilk kotu giydim üstüme, fermuar kapamıyorum. Yattım yatağa çektim göbeği, kapatmanın zaferiyle doğrulduum yataktan, bahçedeki ağacı farkettim. Bu evdeki ilk ilkbaharım benim, bir karış bahçe toprağına ve ağacıma vurulduğum için bu evdeyim. Betonların arasında yeni gelin gibi bembeyaz çiçek açmış da ben görmemişim. Terlikleri geçirdim ayağıma gittim sandım. Üstünde yürüyen karıncaçı selamladım. Bunca basit sevinçler varken, gündelik hayatlarımızda kaybolup gidiyoruz, fark etmeden. Bugün varız, yarınımız kefil olamıyoruz. Trafik ışıklarındaki ses en büyük gerçeğimiz, lütfen bekleyinizi! Bekliyoruz. Beklemek çok da dokunmuyor artık bize. Ama hayat, ama zaman, ama insanlar. Alıştırılıyor. Tek derdim bunca koşturmacanın ardından "keşke"yi eklemek. Onun vurduğu gibi hiçbir şey vurmuyor insana, bunu biliyoruz.

Hayatı kaçırdığım anlar için kızmamaya çalışıyorum artık kendime. Ne yorusam kendimi meğer. On üç yapından itibaren çalılık olupumak zorunda olduğumdan mı bilmem, hep şursuz bir sorumluluk duygusu, hep bir sahipleme hayatındaki bütün var olanlara. İnsanların bittikisine bu böyle... Bir süre sonra bir şeylen sizden başka kimsenin yapamayacağına da inanıyorsunuz ki, bu tüm ilişkilerin alttan alta etkiliyor. Sonra zamanla bıkırsınız, sizden kaçanları görmeyeye çalışırsınız çünkü uzulmekten korktuğunuz bir durum da var. Geçenlerde babam bir gün ona bir şey olursa gözünün arkada kalmayacağını çünkü benim erkek gibi yettiğini söyledi.

vermedim, öfkem içinde büyüyor benimle birlikte yaklaşıp yirmi gündür. Bir kadının erkek gibi olmaya ihtiyacı yoktur. Kadın zaten güçlüdür, kadın canından can çıkarır, ötesi var mıdır? Ama cinsiyeti küfürlerle büyümüş birçoğuna da kızamıyorum artık, hiçbir zaman aynı dili konuşmayacağız ki "keşke" diyoruz bazı gerçeklerin farkına varsalar. Gözden kaçırıldıkları şey, bir lokma fazlalıkla dünyaya getirmeye vesile oldukları çocuklara iki lokma fazlasıyla biz hayat veriyoruz. Kimi meme diyor ona, kimi göğüs, kimi de cana hayat veren ikili. Bunun yuksuz gecesi, gaz sancısı, ev yemeği, koca ilgisi, dibi çıkan saç, kendinden geçen ruhu ve zamanı da işin geri kalanı. Yani bir

şeyler olurken bir şeyler yok oluyor. Bazen seve seve bazen zorla. Bazen geçen zaman, kaktüs gibi batıyor, bazen de oyalayıp kolalıyıp dantel gibi bir köşede dursun istiyorsun. Bir gün arkadaşım bir anda aldı karışına beni ve dedi ki, "Meltem bir duvara çivi çakılacaksa bırak sevgilin çaksın yapma bunu kendine, mutsuz olacaksın." Uzun zaman sonra anlamım ne demek istediğini. Misal o civivi ben çakmasaydım, babam bu kadar emin olamayacaktı benden. Olayınız çiviye, çaktığımız ve çektiğimiz her şeyi konuşuruz abiler. Çivi duvara, dert ömre süsür, onu da halleridir. Ben şimdi adımı attığımız her yolun başında ne istediğimi soruyorum kendime. "İyi ki" mi Meltem ya da hâlâ "keşke"ye yer var mı? Vallahi de yok billahi de...

Kınalada... Bahçe kapsından girdim. Sağ tarafa bir şeylong, bir adam yatıyor, başında şapka, cılız bacakları görünce dedemin geldiğini düşünüm. Selam vermeden önce eve girmek istediğim elimi, yüzümü yıkamak için. Mutfakta annem yemek

mü," dedi. "Dayım çıktı mı hastaneden, dedem yatıyordu şeylongta," dedim. Dedi, o deden değil, dayın Meltem. Dört ay önce dayımın kanser olduğunu öğrenmiştik. Öncesi de varmış, bize söylememiş. Konuşmazdı kimseyle pek, içince hep aynı hikâyeleri dinlerdik ondan ilk kez dinliyordum gibi, her anlattığında daha güzel anlatırdı sanki. İnsanlardan yorulmaya başladığı yıllarda içmeye başladı, herkes bir şey bekliyordu ondan, o da kimseyi kırıyordu. Ama insanlar istedikçe istiyor, o da yavaştan küsüyordu onlara farkında olmadan. Eminim onun da çok "keşke"si vardı. Ama giden geri gelmiyordu. En başta sağlık. Ameliyata almak istediler son bir umut. Ya biraz daha bizimle kalacak ya da çabucak ayrılacaktı yanımızdan. Ameliyata girmeden bir gün önce dedi ki: "Meltem gitme bugün bana türkü söyle biraz." Benim de o ara hiç param yok, iş de yok ve uzun zaman sonra ertesi gün için iş görüşmesi var. "Dayı gitmem gerek, iş görüşmesi bu, söz veriyorum, ameliyattan sonra uzun uzun türkü söyleyeceğim sana, en sevdiğin türküyü Yarım Senden Ayrılabi'yi istersen sabaha kadar." "Peki meğilgin," dedi ısrar etmedi. O her şeyi bir kere söyledi hayatta, kendine has gururunu bağırma basarım hep. Ben gittim, o ameliyata girdi. Sandığımızdan uzun tuttular hastanede. Aradan yaklaşık yirmi gün geçti, ben ona türkü söylemeye gittim ama çok geçti. Sağ tarafa gördüğüm cılız bacaklar dayıma aitti. Yanına gittim elini öpmeye, boğazımdaki düğümün tarifi yok. Ama ağlamak da yok. Güçlüyüm ya sözde... Elini öptüm, elini tuttum. Ne ben türkü söyleyebilirdim ne o dinleyebilirdi. "Git," dedi "meğilgin, benize gir ama günes geçmesin başına." "Peki," dedim. Gittim yanından... Dört gün sonra da gittim gitti... Anlatmaya asla cesaret edemediğim hikâyemi yazmaya cesaret etmenin gücü içinde... Hepimize "keşke" siz zamanlar dilerken... Olanla, olene çare yokmuş bir kez daha anlarken... Bak...
...den akan yaşa, içim figan oldu gel gel...

**Bir kadının erkek gibi
olmaya ihtiyacı yoktur.
Kadın zaten güçlüdür,
kadın canından can
çıkarcı ötesi var mıdır?**

"DEMOKRASİ TRAMVAYI"NDAN TERS ATLAMAK!

Doğup büyüdüğü, Sinekli Medrese Sokakı ile Yeniceriler Caddesi'nin keşiştiği noktadaki Pekit Evi adlı dört katlı apartman, caddede üzerindeydi ama tam önünde bir tramvay durağı yoktu.

Eminönü tarafından gelirken en yakın durak Çemberlitaş, evi geçtikten sonra Aksaray istikametindeki en yakın durak da Beyazıt idi.

Agâbeyim ve ben, Cumartesi günleri öğleğin 13 dolaylarında Niğantaşı'ndan, şimdi City's Alışveriş Merkezi ile arkasındaki kapalı otoparkın bulunduğu arşadaki karşılıklı aşkapa konaklarda yatılı okuduğumuz Şişli Terakki Lisesi'nin Akkavak Sokak bakan kapılarında çkar, buluşup Maçka-Beyazıt tramvayına binerdik.

Aslında her iki konağın da öteki taraflarında kapılar vardı ama agâbeyimle ben, buluşmak için Akkavak Sokak'taki kapıları kullandık.

Bir cumartesi günü yine agâbeyimle buluşmak için çıktığımda, kapının önünde olağanüstü bir kalabalık görmüştüm:

Sonradan öğrendiğime göre, bir kız meşalesinden dolayı, bazı gençler çok kalabalık bir grup halinde, agâbeyim ve yanındaki bir ya da iki arkadaşını dövmeye gelmişlerdi.

İki grup arasındaki ağız dalaşı tam yumruklasmaya dönuşüyordu ki, lise kısmının sertliğiyle ünlü müdür muavini Muhtar Emre kapının önünde belirmiş, her iki grubu da azarlayarak kapının önünden ters yönüne kovalmaya ve agâbeyimle iyicecekleri mütak ve feci bir dayaktan kurtarmıştı.

Tramvaya doğru yürürken agâbeyimin, kendilerine saldırmak için gelen gruba değil, kavgayı, dolayısıyla da dayak yemelerini önleyen Muhtar Bey'e, olaya müdahale ettiğini kızdığını, söylediğini gözlemlemiş ve çok şaşırmışım.

Evin önünde durak olmadığı için gerek tramvaya

binerken gerekse tramvaydan inerken normal durakları kullanmaz, sürekli olarak atlardık:

Okula giderken, tramvaya...

Okuldan dönerken tramvaydan!

Erdoğan'ın "Demokrasi bir tramvaydır, gittiğimiz yere kadar gider, orada ineriz" sözünü ilk duyduğumda, derhal "İnşallah tramvaydan atlamasını biliyoruz," diye düşündüğümü anımsıyorum.

Tramvaya atlanmanın ve tramvaydan atlanmanın bastı bazı yöntemleri vardır...

Bunları birileri size anlatmasa da, zorunlu olarak atlatken öğreniriz.

Tramvaya atlamak için, önce onun gidiş hızıyla koşmaya başlar, sonra sol elinizle kapının kenarındaki demirlerden birine tutunur ve kendinizi önce sabit basamağa sonra da sahanlığa doğru çekersiniz.

Bunu öğrenmek kolaydı, çünkü başka türlü içeri atlamamız olanaklı değildi.

Asıl zor ve tehlikeli olan tramvaydan atlamaktı.

Agâbeyim uyarımayı ihmal ettiği ve bizzat yaşadığım için hiç unutmuyorum:

Tramvaydan atlatken, yüzünüz tramvayın gidiş yönüne dönük olarak sağ ayağınızla atlanmaz ve ayağınızı yerde değer değmez, vücudunuzu arkaya doğru vererek bir süre koşarak yavaşlamanız

gerekirdi.

Agâbeyim evin önünde atlayıp ben de ilk kez arkasından kendimi sokaka bıraktığımda, gidiş yönüne sırtım dönük olduğum için kendimi yerde bulmuş ve kafamı taşla çarpmadığım için şanslı olduğuma sevinmişim.

Erdoğan'ın tramvaya benzettiği demokrasi, acaba Türkiye'de yürümeye devam ediyor mu?

Aynen bizim Maçka-Beyazıt tramvayı gibi, içine girmesi nisbeten kolay, ama içinden sokaka atlaması zor bir tramvaydır bu Demokrasi Tramvayı!

16 Nisan Halkoylaması Erdoğan'ın bu tramvaydan indiği durak olarak görünüyor.

Şimdi soru ya da sorun şu:

Erdoğan 16 Nisan'da, Demokrasi Tramvayı'ndan, kuralına uygun olarak belirlenmiş bir durakta, düzgün bir biçimde mi indi...

Yoksa benim gibi, "Beştepe Kaçak Saray'daki kendi evine" en uygun olan bir yerde tramvaydan ters atladı da sırt üstü yere mi yuvarlandı?

Halkoylaması sonucunu, "Atı alan Üsküdar'ı geçti" diye yorumlayan Erdoğan'ın bu sözü ile birlikte, hem Üsküdar'da "Hayır"ların kazandığı animasyonlu hem de attan düştüğü sırada çekilmiş olan videosu internette dolaştırılıyor.

Bu videoyu ve yorumları gördüğümde ben de, "Acaba Demokrasi Tramvayı'ndan indiğini sandığı Halkoylaması Durağı, aslında kuralına uygun tesis edilmiş bir durak değildi ve o da bu nedenle o durakta düzgün bir biçimde inemedi de ters mi atladı," diye sormaktan kendimi alamıyorum.

"Demokrasi Tramvayı"nın Halkoylaması Durağı var mıdır, yok mudur tartışmasında, ben, böyle bir durağın olmadığını düşünüyorum...

Ve "Demokrasi Tramvayı"ndan ters atlayarak inmeye çalışanları uyarılara karşı çıkanları, agâbeyimin, kendilerini dayak yemekten kurtaran Muhtar Bey'e kızmasına duyduğum şaşkınlıkla izliyorum!

SESSİZ ŞARKICI

Trajik hayat hikâyeleri önce ağır arabesk şarkılarla depreşir, acılar katmerleşir, havaya tül gibi yayılan sigara dumanı kılığında bir melankoli egemendir.

Bir gece önceden avcarladığı kuşbaşı etleri şişlere dizdi, iki kuşbaşı arasına bir tike kuyruk yağı attı; bu, kebabçıların koku yayıp müşteri çekmek için uyguladıkları bir usuldü. Şişleri mangala attı. Üstündeki fanila terden ırsık olmuştur. Boyundakihavıuyla yüzünü, elindeki bezle de teğzâhlı sildi. Maydanozsuz bir soğan salatası hazırladı. Domates ezmesini, tereyi, turpu, süsbiherini çrağın önüne koydu. Üç kişi daha oturdu tablanın yanındaki taburelere.

"Hayrî işler Nuri abi," dedi, zayıf, bodur olanı. Küçük bir baş hareketiyle aldı selamı Nuri. Biyıklı olanı: "Bize iki adana, bi kuşbaşı, üç de çalgamı" dedi. "Şarkı türkû işleri nasıl gidiyor Nuri?" dedi, en yaşlısı; alaycı bir edayla gültütlü. Dik dik baktı Nuri'ne. İki haftadır ağzını bıçak açmıyordu.

"Kebaba devam!" dedi, elini mangal yelleri gibi salladı, sesi kısılmış, yüzü düştü. Müşteriler Nuri'yi hiç böyle gergin ve tatsız görmemişti. Nuri daha çocuk yaşlarda tambur çalmayı öğrenmişti, ama tambur günümüzde pek revaçta bir saz olmadığı için sonraki yıllarda bağlama çalmayı öğrendi. Çalıyor, söylüyordu; şarkı, türkû, arabesk, fark etmiyordu. Şarkı söylemek, sevmenin de ötesinde onu hayata bağlayan tek tutkusuydu. Para kazanmak, insanların eğlendirmek, hatta şöhret olmak derinde değildi, mutlu oluyordu sadece. Gençliğinde o da hayallerinin peşine düştü, İstanbul'un yolunu tutmuştu. Unkapanı'nda aylarca koşturmuş, çabalamış, ancak memleketine dönmek için yol parasını zor denkleştirebilmişti. Yanık ve buğulu bir ses vardı Nuri'nin. Hayalleri suya düşünce müziğe küsmüş, baba mesleği kebabçılığa geri dönmüştü. Kebabçılıkla bir süre idare ettikten sonra yüreğindeki güvercin pır pır etmeye başlamış, müzik aşkı depreşmiş, yeniden müziğe dönmüştü. Duğünlerde, barlarda, pavyonlarda söylüyordu. Neşesi yerine gelmişti.

İnce, uzun boylu, kavruk tenli bir adamdı. İçkisi, sigarası yoktu. Her sabah mutlaka yumurta sarısı içerdi. Üstüne bir beden büyük duran çizgili takım elbisesi, yaz kıy çıkarmadığı atkısı, üniforması gibiydi. Çukurova'nın sıcağında bile atkısını çıkarmaz, soranlara, sesini koruması gerektiğini söylerdi. Çocukken hayran olduğu bir türkücü absidesinden düymüştü. Boyunda gururla taşıdığı bu atkı şarkıcı olduğunun kanıtıydı. Geçen ay kısılan sesi için doktora gittiğinde, "Sen gerizekalı mısın?" demişti doktor. "Sesini tamamen kaybetmek üzeresin. Soğuk kadar sıcak da zarar verir boğaza. Mikropların üretmesi için birebirdir sıcak."

Birkaç ilaç yazıp göndermişti. Adeta yıkılmıştı Nuri. Belki bir daha şarkı söylemeyecekti.

Elini suyla ıslattı, etleri baş ve işaret parmaklarıyla şişe tutturup ocağa attı. O arada telefonu çaldı. Halîl arıyordu. Açmadı. Bir daha çaldı. Çalan melodi stüdyoda demo olarak kaydettiği kendi parçasıydı. Dinledi. Şişleri çevirip yelledi, üstüne emeklerdi bastırıp yağladı. Ne diyecekti yine Halîl'i? İş mi paslayacaktı? Sesi kısıkken şarkıyı nasıl söylerdi? Geçen aradığında: "Gel çal sadece. Söyleme," demişti ama kapanmıştı bu konu. Söylemeyecekse çalmanın da gereği yoktu. Kebabları şişten çekip doğradığı pidelele tabağa koydu, çrağa verip müşteriye gönderdi. Telefonda mesaj sesi geldi. Halîl'i yine. Boyunda atkı gibi duran havıulla şakaklarını, ellerini silip teğzâhın kenarına fırlattıktan sonra mesajı okudu: "Abi niye açmıyorsun telefonu! Bırak artık şu inadı, tana sana göre bir iş! Günde bir saat hepsi."

Sinirlerini Nuri: "Ülan konuşamıyorum bile, gütmünden çıkıyor sesimi!"

"Abi bi dinle. Şarkı söyleyeceksin ama öyle sesini çok zorlamana gerek yok. Pavyonda sabaha karşı bir saat tambur çalıp söyleyeceksin, hepsi bu!"

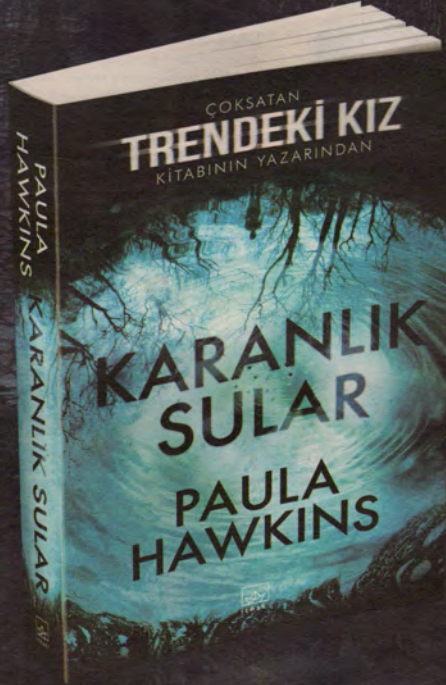
ara bir"

Pavyonlarda daha önce çok çalmıştı Nuri; arabeskli, fantezisi, oyun havaları... Hır gürlütsü çoktur pavyonların; acının, kederin yoğun olduğu bu mekânlarda neşe ve eğlence de çokulu, yoğun bir biçimde yaşanır. Trajik hayat hikâyeleri önce ağır arabesk şarkılarla depreşir, acılar katmerleşir, havaya tül gibi yayılan sigara dumanı kılığında bir melankoli egemendir, konsomatrislerin viski niyetine ve edirine içtikleri elma suyunu saymazsak, alkölün kanda patladığı andan itibaren oyun havaları başlar, belki duğünlerinde bile oynamıştı bu kokoca adamlar, ağır abiler, şakkıdı şakkıdı oynarlar; geçenin ilerleyen saatlerinde masalarda sızanlar, konsomatris kadınlara sarkanlar, onlarla bir gece birlikte olmak için bütün servetini dökmeye hazır olanlar, otlak muhabbetleri, hesaba itiraz edenler, parası çıksınayanlar, çağa paça dışarı atılanlar ve nihayet, sessiz dingin bir aşama... Gece, yerini gün işigine bırakırken, pavyonun son programı için Nuri sahnededir.

Nuri bir hafta sonra pavyonda tamburuyla tek başına çalıp söylemeye başladı. "İstedini çal şöyle, gürlütlü yapma, insanların yüksek ses tahammülü olmaz" demişti pavyon sahibi. Çalışanların ve müşterilerin pert olduğu, yorulup mayıştığı, şarkı isteyecek hal kalmadığı bir vakitte icra ediyor du sanatını Nuri.

Bu iş tam da Nuri'nin istediği gibi bir işti. Onun için biçilmiş kaftandı. Öğleden akşama kadar baba mesleğini yapıyor, sabaha karşı sahne alıyordu. Kimselerin onu duymadığı, görmediği, hatta hissetmediği bu anlarda tamburunu çalıyor, kendi sevdiği, kendi istediği şarkıları söylüyordu. Sesinin düzelmesine karşın, o yine pavyonların aranan sessiz şarkıcısıydı. Sahnenin alaca bir köşesinde, üç beş sabahçı müşterinin dönüp arada bir baktığı, sesi duymak, eski bir masa radyosu gibiydi.

18 MİLYONDAN FAZLA SATARAK SATIŞ
REKORLARI KIRAN **TRENDEKİ KIZ**'İN YAZARI
PAULA HAWKINS'TEN YEPYENİ BİR ROMAN.

@ithakiyayinlari
/ithakiyayin
/ithakiyayinlari

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

İnternet Satış ve Dağıtım
www.ithaki.com.tr

Genel Dağıtım **PUNT**

"NE O KARGALAR NE DE O ANNELER KALDI"

Fikret Kuşkan... Onu en iyi anlatacak kelime: Merak. Hayata olan bu merakın beslediği hayal gücü onu gerçekten büyük bir sanatçı yapıyorken "dünya gibi değişiyorum" diyen bir talebe aynı zamanda...

Son günlerde canınız en çok neye sıkılıyor?

Ben bir Haymatlos'um. O kadar çok şey var ki... Savaşlara, öteki olarak addedilen insanların dramlarına, geleceğe kuşaklara bıraktığımız berbat mirasa, dünyanın gelişmiş ülkelerinde halledilmesine rağmen Afrika'da sıtmandan ölen binlerce çocuğa, Suriye'de bir anda kafasına bomba indiği için ölen ve sakat kalan çocuklara, katlettiğimiz doğaya, sıralamakla bitmeyecek onca şeye, evet, çok sıkılıyorum. Düşünlenlerin kurduğu bu dünyada düşünmenin bile suç sayıldığı dünyamız hiçbir ülkesinde ve herhangi başka bir dilde karışıklığı olmayan, sene 1970'lerde literatürümüze özlü sözler olarak girmiş, "Düşün düşün baktırışın" diyen böylesi ucuz bir zihniyeti kanaksayan vahşi kapitalizmin temsilcilerinin arkasından giden yığınlar çöban olmak gerekmez. Dünya elden gidiyor, geriye ne bıraktığımıza bakmamız gerekmez mi? En önemlisi de "Nasıl bir dünya bırakıyoruz çocuklarımıza?"

Sürkeli ertelediğiniz bir şey var mı?

Dişçi. (On yıllık boş zamanımı satın aldığımda, bu boş günlerimde yapmayı hayal ettiğim hikâyelerimi yazıp, oynayıp, çekmeyi, evimin alt katında bir stüdyo kurup yazdığım sözleri ve besteleri yorumlayıp icra etmeyi, çocuklara dünya masallarından seçilmiş en güzel örneklerini mikrofonda canlandırıp kayıt altına almayı, büyüklere

radio tiyatrosu yapmayı, yetenekli insanlardan oluşmuş bir grup kurup tiyatro edebiyatının en önemli eserlerini sahneye koyup oynamayı,

resimlerini, heykellerimi, cam işçiliğimi, ağaç işçiliğimi, oyma ustalığımı, hat ve minyatürü, hali hazırda şu anda sadece rüyalarımdaya gerçekleştireyordum. Şiirlerimi de derleyip, topladıktan sonra basılmasını sürekli erteliyorum.) Bir de gözlerim.

Çehov mu Shakespeare mi, neden?

Soru abesle iştigal ama kıyaslama yapmak gerekirse bu kıyaslama 16. yüzyıla 19. yüzyılın kıyaslaması olamaz. Mevzu yetenek ya da yaratıcılık değil yoksa ikisi de çok büyük yazarlar. Sorunun bağlamını çözmek istiyorum, tek bulabildiğim çıkış ikisi de geçiş dönemi yazarları. Biri Rönesans'ın taşlarını döşerken, diğeri aydınlanma çağını taşlarını döşemişi. Ortak noktalar dünya edebiyatında bakırdır; insanın zaafıdır. Shakespeare de bunula uğraştı, Çehov da ama yan yana gelmeleri bunun ötesine geçmez. Keşke Shakespeare mi Marlow mu, Lope de Vega mı deseydin ya da Çehov mu Stanislavski deseydin, bambaşka şeyler konuşurduk. İkisi de geçiş dönemlerinin büyük yazarları, diyebileceğim bu çünkü soru beni kısıtladı. Seviyoruz ama kıyaslamaya uygun değil.

Kendinizi değiştirme ihtiyacı hissettiniz mi bugüne kadar?

İlk kelime ağzımdan çıktığından beri değişim halindeyim. Tıpkı dünya gibi...

Fikret Kuşkan'ı bu zamana kadar en çok etkilemiş kişi kimdir?

Öncelikle temas edip nefesini gözüne, soluğunu duyduğum insanlar demek daha doğru olur. Yoksa dünyada yaşamış eser bırakıp ölmüş nice insan var bizi etkileyen. Soğukkanlılığını hissettiğim Aziz Nesin, Uğur Mumcu, Turgut Özakman, Haldun Taner, Şair Esref, Ale v Sezer, Ömer Hayyam, Yunus Emre, Şemz Tebrizi Neyzen Tevfik, Nedim, Müşfik Kenter, Can Yücel abim, bamba kadraj oyunculuğunu ve dekupajı öğreten Okan Yüceler, montaj, kurgu ve plan bölmei öğreten Ömer Kavur, 93 yılında sette gördüğüm bir deli abim, canım dostum Tuncel Kurtiz ve saymakla bitmez niceleri... Bunlar gibileri gelmiyor artık.

İlk fotoğraf makinanızın anısını hatırlıyor musunuz?

İlk makinam Zenit'ti. Kuşları çekmek için alabileceğim en ucuz makinaydı. Makinayı alabilemek

için kendi çektiğim ağlardan saka, iskete ve diğer değerli ve kıymetli olanlarını kuş pazarında satıp

**Dünya elden gidiyor,
geriye ne bıraktığımıza
bakmamız gerekmez mi?**

Sirkeci'den makinamı almıştım. Aldıktan sonra ilk işim makinamı sehpaya oturtup an an, saniye saniye gökyüzündeki kuşları ağıma çekerken görüntüleniştim. Deklanşöre basarken ağıma girmiş gökyüzünde süzülen bütün ötücü kuşları ve evimde beslediklerimi bu kamerayla siyah beyaz kaydetmiştim. Yılı 1974.

Fikret Kuşkan'ın en sevdiği kare nedir?

Sinop, Erfelek şalesinde yürürken bir dağ yamacından kuzgun havalandı. Çok şaşırım çünkü insana çok yakın temastaydı. Yuveya doğru yaklaştım, bir kuzgun daha havalandı. O zaman oranın gerçek bir kuzgun yuvası olduğunu anladım. Altı metreye yakın kayalıkta yuvaya tırmandım. İçinde üç yumurta vardı. Ben salak ve şaşırım bakarken beynimde erkek kuzgunun pençelerini büyük bir acıyla hissettim. Başımı çevirdiğim an burnunum dibinde pençelerini bana doğrultmuş, ölümcül gözleri ve kocaman gagasıyla bana "Oradan in, yaklaşma, ananı şkerim," dedi. Demekle kalmayıp elimi yüzümü parçaladı. Dünya üzerinde gördüğüm en güzel fotoğraf anı budur, ne yazık ki kaydedemedim.

İstinye'de çocuk olmak nasıldı?

Dört kızın son erkekçiyim, anam özene bezene doğurmuş. Kız olsaydım ne olacaktı dediğimde, rahmetli, "Erkek olana kadar doğuracağım," dedi. Dedi de benim uçmalardan, kuşlardan, yükselen inşaat tepelerinden aşağı atlamamı engelleyemedi. İstinye Çayır Mahallesi, Bizans'tan kalma on beş çocuk bir araya gelsek saramayacağımız çınar ağaçlarıyla doluydu. O çınarlara karga yuvalarına bakmak için tırmanırım, günde en az iki kez. Kore'de gözümlü kaybetmiş kör İlyas amca, lakabı Korsan... İlyas belinden altı patlatırını çıkartıp sıkıldığında mermiler vızır vızır yanımdan geçerken ben karga yuvalarına sarılmış bir sağa bir sola poyraz rüzgârına yatırıyordum. Ben poyraza yatmış bir dalın ucunda, bir sağa bir sola, gözlerim kapalı, öne arkaya salınmış bir semazenken anamı gördüm çığlık çığlığa, "ayyyy" ve "aayyyyy." Annem yerdedi.

Mahalleli bir yandan annemle uğraşırken bir yandan da beni indirmek için itfaiye çağırmıştı. Emirgan yolları taşlı, elim yüzüm kanlı, ateşler içindeyim, ateşlere yakın yaşlardayım. Konu, komşu, annem, Halil öğretmen sessiz çığlığım, hiç kimse bir şey duymadı. İstinye...

Şimdi ne o binlerce yıllık çınar ağaçları, ne o kargalar, ne de o anneler kaldı.

Çok fazla meslekte çalışmışsınız, size en mutlu hissettiren hangisiydi?

Dikiş makinası tamirciliği. (1984. Dostlar Tiyatrosu yanı, Kallavi çıkmazı -o zaman çıkmazdı, şu anda açık- girişten beşinci dükkân.)

Bir gün bir film yönetecek olsanız film bittiğinde seyircide nasıl bir his bırakmak isterdiniz?

Boğazda lüfer zamanı olta atmış çinekop avlayan bir balıkcıyım. Olta'yı çektiğimde teditirgin olan, boş bıraktığımda dinlenen, tekrar asıldığımda nefesi kitlenen, sonunda kovama giren bir balık gibi olmasını isterdim.

Monolog mu Diyalog mu neden?

Monolog. Gerekiz, yarı cahil ifadelerden kaçınabilmek için.

Hiçliir okuyarak bir kadını etkilediniz mi?

Dünya gözül kadın

vuruludum bir göçe

aşık olup göçesine

hadi gel dedi

hadi gel

sürükledim peşinde

dağlar

tepelere

kadınlar

erkekler

bir açıldı bir kapandı gözler

bunlar halli sözler

eyvah

sen kimsin be dünya gözül kadın

bir tek sana verdim izin

kur yatağımi uzanayım

ölümün rengini gördüm ben

gittiği yerde

orda beyazdım

beyaz

bembeyaz

ve bir kadın geçti

ansızın yakınımdan

ateşten toprak döndürüyor o kadın

allı morlu yapıyorum ben

anlatılabilmek isterdim

sana

yaz-kış ne varsa ömrüme

olmadı

anlat ben dinlerdim dardını

mevsimler boyu

yorgun günlüme

kelebekler uçurttun

ateşlere saldın

yaktın be kadın

ağladım işte

odalarda sofalarda

küllerle oynadım sonra

bir kıvılcım diye

bir tek

an diyebilirdim

ardından

30.08.2009

M. Fikret Kuşkan

can yücel siirlerinden üç parça

Sen cığıldın Türkiye yüzermiş Çapan balıkları
Sen hep böyle gineçli yalanlar cığile
Ben topraklar parçalarını

Bir dünya, yoruldu mu
kuşlar kansun diyorlar.

Bir güzelin çirkinliğini
çirkinlerin en güzel.

ŞİİRİN EZGİSİ

Benim için müzik ile edebiyat her zaman birbirinin ayrılmaz parçası oldu diyebiliriz. Sahaf merakım olduğu için edebiyatla çok alakalıyım. Şairlerinden imzalı kitap koleksiyonum kütüphanemin en değerlisidir. En son Orhan Veli'nin bir arkadaşına imzaladığı kitabını buldum sahafta.

Birçok şırı seslendirdim ama şiirlerini seslendirdiğim şairler arasında şüphesiz ki Nâzım Hikmet'in yeri ayrı. En fazla onun şiirlerini seslendirdim. Ama Ahmed Arif, Atıl Behramoğlu, Can Yücel gibi şairler de benim için çok değerlidir. Bazı yazarlar vardır yüz kitap yazar literatüre girmez, bazıları vardır bir tane kitap yazar efsaneye dönüşür. O da *Hasretinden Prangalar Eskitkim* olur, Ahmed Arif olur. Ahmed abiley ölmeden iki ay önce Diyarbakır Özgür Otel'de beraber raki içmiştik. Gerçekten bu topraklardan beslenmiş büyük bir yazardı. Bestelerim bir elin parmaklarını geçmez ama *Adılla Beke* kendi bestelediğim çok özel bir parçadır.

Aşık Mahzuni'nin köyü

Ben yola çıkarken benden bir kuşak öndeki sanatçılara baktım. Önümde Cem Karaca, Barış Manço gibi örnekler vardı. O dönemde özellikle aranjman modeli olarak baktıdaki örnekler uygulanyordu ama zamanla bu teknik popülarlığını yitirdi. Ben bu coğrafyada yaşayorsam batının yerine bu toprakların ezgilerini keşfederek işe başlamam. Fır Sultanlar, Karacaoglanlar, Dadaoğlu, Aşık Mahzuni Şerifler...

1972'de kendi bestemle Altın Mikrofon birinciliğini kazandıktan sonra 45'lik plağın arkasına bir beste aramaya başladım. Derken bir halk ozanının güzel bir ezgisini buldum: "Tanrım bana bir can vermiş boşu boşuna". Baktım altında Aşık Mahzuni Şerif yazıyor. Parçayı kaydettikten sonra *Boşu Boşuna* parçası benim Altın Mikrofon parçamın da önüne geçti. *Boşu Boşuna* parçası izinsiz okuduk. Şu zarfın içine bir şeyler koyun hem ben Mahzuni Baba'yla tanışmak istiyorum hem de onu köyünde bir ziyaret edelim." Mahzuni Baba'nın yanına gittim önce çam sakızı çoban armağanı ona telifini verdim. Sonra "Mahzuni Baba senden izin almadan senin bir şarkını yaptık. Müsaadenle sana dinletmek istiyorum." diye 45'lik plakta şarkıyı çaldım. Mahzuni Baba şarkıyı dinledikten sonra "Yahu Edip kardeşim benim o kötü parçamı sen ne güzel okumuşsun", dedi.

o günden sonra Aşık Mahzuni Şerif ile dostluğumuz baki oldu. Onun en bilinen türkülerini yorumlamak ilk bana nasip oldu.

Aldırma Gönül

Aldırma Gönül'ün bestecisi, saygıyla anıyorum, rahmetli Kerem Güney'dir. Bir gün benim yapıyorum yanıma geldi şarkıyı dinletip, "Bu şarkıyı sen okursan yıkarsın ortallığı", dedi. Ben şarkıyı Edip Akbayram yorumuyla okudum ve 3 milyon adet 45'lik sattı. Bugün 13 Milyon CD'ye eş değer. İlk altın plağımı orçunla kazandım.

Tabii Sabahattin Ali'nin parçada müthiş bir etkisi vardı. Sabahattin Ali dünya görüşü itibarıyla, kinden çıktığı bir insandır. Sinop Cezaevi'nde yazdığı bir şiir, insanın içindeki umudu "Dışarda deli dalgalar gelip duvarları yalar. Beni bu sesler oyalar", dizileriyle bir başkası bu kadar iyi anlatamazdı. Gerçekten sarık binlerce kişiye umut olmuş, insan hakları, eşitlik, özgürlük gibi değerlerle özdeşleşmiştir.

"Ben para için halkın sevgisine ihanet edemem"

Sanatçı kötlüğe karşı durandır. Özü itibarıyla muhaliftir. Dünyada hiçbir gerçek sanatçı kendi zevki için sanat yapmaz. Eğer bunu kendi zevki için yapıyorsa bunun adına sanat denmez. Toplumla paylaşmadan tek başına bu sanatı yaşamak hiçbir anlamı yok. Ben muhalifim evet, lise sıralarından beri toplumsal muhalefetin içindeyim. Ama bireysel muhaliflik bir işe yaramıyor. Örgütlü muhalefet eder sanatla da desteklenirse önünde hiçbir güç duramaz. Bazen bir kitap, bazen bir şarkı ülkenin kaderini değiştirir.

12 Eylül – 16 Nisan

12 Eylül ile 16 Nisan arasında bir fark yok. Faşizm aynı şekilde devam ederse. Ne yazık ki bu ülkeyi sever gibi görünenler ülkeye en büyük zararı

Bazen bir kitap, bazen bir şarkı ülkenin kaderini değiştirir.

anayaşayı zorla dayatıyorlar. Bu da kavranın' kışkırtılığın halkın arasına girmesine sebep oluyor. Cumhurbaşkanı eğer o makamdaysa bütün halkı kucaklamalı. Bu ülkeye yazık değil mi. Her gün işe giden insanların suratına bakıyorum, herkes mutsuz. İnsanları bir korku var. Ben altmış yedi yaşındayım bugüne kadar hep doğuruları söyledim. Ben yanlış yapmadığım için korkmuyorum. Bedeli neyse ödedim bugün de ödemeye devam ediyorum. Bu zamana kadar boğazımdan haram lokma geçmemiştir. Ben halkımın sevgisini milyar dolarlara değişim. Çünkü ben bu sevgiyi ihanet edemem. Bu mücadele bizim için çocuklarımız için değil; torunlarımız için evrensel, çağdaş bir cumhuriyetin kavgası. Bugün doğan bir çocuk bir dolar borçla doğuyor. Yazık değil mi bize.

"Aşk sanatının vazgeçilmezi"

Siyasette olan bu çürüme tabii ki sanata da yansıyor. Yayıncıların çok satış satmayacağına göre belirlendiği bir sanat anlayışı var. Hep tüketime ve bireyselliğe dayalı popülist şarkılar yapılıyor. Bunlar gelip geçicidir. Aşk gibi, gerçek sevdâ gibi kavramların altı boşaltılıyor. Benim müziğimde beş öge vardır: Aşk, barış, sevgi, dostluk ve kardeşlik. Aşk bunların en önemlisi, aşkı hayatımızdan yadsıyabilir miyiz. Aşk her şeyin içindedir. Eşine aşk, müziğe, bir resme, her şeye ve ülkenin olan aşkın...

İLYAS SALMAN

"İnsan kısım kısım yer damar damar"

Neden yazıyorsun?

Neden şiir yazıyorsun?

Bu yazdıkların şiir mi?

Bunları hiç sormadım kendime, yazdım sadece.

Ya da yanıtları dağarcığımda hazır değildi, sormaya güç bulamadım. Bildiğim bir şey varsa, "Dağlar çiçek, Veysel dert açar."

Çelik sert, ateş yakıcı. Su bazen boğar insanı. Patron istemese de sömürür. Yaşayan, bakan, gören, okuyan yazar.

Siz neden yazmıyorsunuz?

Yaşamak şiirdir biraz.

Silahlı ve savaşı tanımamış bir çocuk yüreğinin aklı, Hamile kadınların yalın, tertemiz korkaklığı şiirdir biraz.

Bilmeden savaşa koşan çocuk, Yüreği ıstıran kurşun, Göğe dikmesi sarı galgalaları serçe yavrularının, Asker postallarının çiçek ezmesi şiirdir biraz. Harput'ta, Tunceli'de doğmak, Karnı tok sıpaların oynadığını görmeden ölmek, Hayatı özgürce örmeden ölmek, Siverek'te doğup Paris'te gömülmek şiirdir biraz. Kömüre saplanan kazma, Alınlardan yağan yağmur,

Kapıları döven rüzgar,

Ardında dayak bezğini analar şiirdir biraz.

Siz neden yazmıyorsunuz?...

"Adın büyüsun diye mi yazıyorsun?" dedi biri. Şöhret denen çirkin kuşu çoktan yakalamışım. Kurbaneder miyim dizelerimi o aptal karanlığa? Oyle insanlar gelmiş ki, Şu çelişkiler anası Dünya denen güzel ifrite... O denli güzel akıllar, aydınlıklar bırakmışlar ki... Bakmadan geçemiyorum. Yazmadan edemiyorum.

Ama biliyorum ki, yazdıklarım, o beyni bedeninden büyük insanların yazdıklarımı taklitten ibarettir.

Yoksa; gördük ki Nâzım, Gürül gürül akan bir dünyadır. Toplu intiharların engeli dir yazdıklarının ısıltısı. Şarkçıbanlı Ahmed Usta, Yılanlarla su getirir yavru serçeye. Benim bulut başı Hasan Hüseyin abim, Sakız dişli kızlarımın umududur. Skar bulutunun suyunu, Sivas'tan Brezilya'nın favelalarına bereket aktır yılmadan. Onları taklit etmek bile onurdu benim için. Haddimi bilemedim. Bağışlasınlar, başlaşsınlar.

Şiirlerle Edip Akbayram Şarkıları

- Aldırma Gönül - Sabahattin Ali
- Adiloş Bebe - Ahmed Arif
- Güzeli Günüler Göreceğiz - Nâzım Hikmet
- Vesikalı Yarım - Orhan Veli
- Aşk Olsun Sana Çocuk - Can Yücel
- Bekle Bizi İstanbul - Vedat Türkali
- Çeşmi Siyahım - Aşık Mahzûnî Şerif
- Kasım paşa Kıyıları - Oktay Rifat
- Özgürlük - Nâzım Hikmet
- Büyü - Gülten Akin
- Kükredi Çimenler - Aşık Veysel
- Korkuyorlar - Nâzım Hikmet

SEMTLERİN KOKU HARİTASI

GAZİ MAHALLESİ →

Koku en basit tarifile nesnelerden yayılan küçük zerrelerin burun zarı üzerindeki özel sinirlerde uyandırdığı duyugu denir. Nesnelerden yayılan bu zerreler bulunduğu ortamın sosyolojik olarak şifrelerini de içerisinde saklar. Bu sayda kokularından analiz edeceğimiz namıyla meşhur Gazi Mahallesi. Gazi Mahallesi'yle kısaca bilgi vermek gerekirse yetmişli yıllarda solcuların elleriyle inşa ettikleri gecekonduları halka dağıtımına yerleşim başlamış ve Anadolu'dan hızlıca göç almış işçi yoğunluğu bir semttir. Yoğun göç alması mahallenin kültürel dokusunun oluşmasında büyük önem kazanmıştır.

Gazi Mahallesi'nin girişinde sizi yoğun bir egroz ve balata kokusu karşılıyor. Semtin ortasından geçen tek cadde hem dolmuş hem de otobüsler tarafından kullanıldığı ve yoğun bir cadde olduğu için yoğun trafik arasında kalan araçlardan yayılan kokular semte hakim. Bu yoğun kokunun arasından geçerken mahallenin ekonomik durumundan kaynaklı tavuk döner kokusuyla karşılaşıyoruz. Ekonomik durumla tavuk dönerin alakasını açıklayalım. Bu mahalle işçi olduğu kadar, genç işsizlerde de kamet ettiği bir yer. İstihdam alanı genellikle inşaat sektörü ve son dönemde bu sektörde yaşanan krizden kaynaklı işsiz oranı çok yüksek. Bu insanlar en ucuz öğün olarak tavuk döneri yöneldiği için son birkaç yılda semtte onlarca bu tarz ucuz dönerci açılmış. Dolayısıyla bu dükkanlardan yayılan koku semtin bir kısmına hakim oluyor.

Caddeden yukarıya mezarlık bölgesine doğru gidiyorum. Yanından geçtiğim manavların hiçbirinden meyve veya sebze kokusu gelmiyor. Tarım politikamızın hormonlu ürünlerle dayanmasından dolayı olacak meyve sebzenin ne tadı kaldı ne de kokusu. Eskiden kesilen bir domatesin kokusu odayı doldurduysan şimdi bir kasa domatesten hiç koku gelmiyor. Hormonlu ürünler sayesinde korkarım ki sebze ve meyvelerin kokusunu hatırlayan son kuşak bit olacğız. Mezarlık bölgesine yaklaştığımızda yan yana birçok mermerciden yayılan kokuya karşılaşıyoruz. Mermerin kendine has kötü bir kokusu vardır. Kesimler genelde su ile birlikte yapıldığından bu koku çok daha hızlı yayılıyor ve geniş bir alana kapsıyor.

Gazi Mahallesi'nin Anadolu'dan yoğun göç alan bir semt olduğu süslemiştim. Anadolu'dan gelen halk kendi kültürlerini ve inanışlarını da yanlarında getiriyor. Bu inanışlardan biri adak kültürü. Bu sebepten ırlı ufaklı adakçı var. Onlarca küçükbaş hayvanın kaldığı derme çatma barınaklardan

Biber Gazi

Tavuk döner

Orman

Kömür

Hayvan

Dünyanın neresinde olursanız olun faşizm çok pis kokar.

yayılan koku geniş bir bölgeyi kaplıyor. Yılın on iki ayı burada adaklık hayvan almak mümkün olduğu için bölgenin kokusu kalıcı hale gelmiş. Gazi semtinin en eski mahallesi olan baraj üstüne geliyorum. Bu mahalle tümüyle gecekonduardan oluşuyor. Dolayısıyla doğal gaz yerine soba kullanılıyor. Evlerin bacasından yayılan kömür kokusu tüm mahalleyi kaplamış durumda. Halk yalnızca ısınma için değil ocak yerine de kullandığı için soba kullanımı çok fazla. Gelir durumundan kaynaklı daha kaliteli ve pahalı olan kok kömürü yerine (taş kömürü) tercih edildiğinden kaynaklı koku çok daha keskin ve rahatsız edici.

Gazi Mahallesi'nin kokusunu belirleyen en önemli faktörlerin başında Gazi kent ormanı gelir. Geniş ağaç yelpazesine sahip bu ormandan baharın gemesiyle yayılan hoş koku tüm alana kapılıyor. Ama bu orman piknik alanı olarak da kullanıldığı

uyuyor. Yüzlerce mangalın yakıldığı günlerde ormanın hoş kokusunun yerini mangaldan

yayılan kömür ve et kokusu alıyor.

Koku analizi için gittiğim semtlerde halkla da konuşuyor, onlara semtlerinin hangi kokuyu çağrıştırdığını soruyorum. Gazi Mahallesi halkına da bu soruyu sordum. Birkaç istisna hariç hepsi aynı cevabı verdi. Gazi mahallesi biber gazı kokuyor. Birçok polis noktası olan bu mahallede polis herhangi bir sebep olmaksızın halkın üzerine gaz fişekleriyle saldırıyor. Bu fişeklerden yayılan koku mahallelinin hafızasına yerleşmiş durumda. Öyle ki atılan gaz fişeklerinin kokusunun ağaçların üzerine sındığını ve günlerce kaybolmadığını söylüyorlar. Yani bu mahallede tüm kokuları bastıran tek bir koku var o da faşizmin kokusu. Ve dünyanın her yerinde olursanız olun faşizm çok pis kokar.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://arxiv.org>

BİR ÖZGÜRLÜK KALESİ: BABA SAHNE

Baba Sahné'yi bizi özgürleştirecek bir kale olarak düşündüm. Küçük bir kale olabilir, çok yüksek surları olmayabilir ama yine de bir kaledir. Bu kaleyi ayakta tutacak olan da içindeki insanlar ve bu insanların ortaya koyacağı işlerdir.

Baba Sahné'nin kurulduğu bina önceden de tiyatro olan, 1967'de açılmış tapusunda bile "tiyatro binasıdır" yazan bir yapı. Buraya ilk girdiğimizde bir enkazdı. Işın içinden nasıl çıkacağımızı biliyorduk.

Mekânın sınırlarını zorlayarak bir proje çizip inşaat sürecine girdik. Seyirciler rahat ettirecek bir fuaye, oyuncunların ihtiyaçlarını karşılayacak kulisler tasarladık. Nitekim iki yıl sürdü mekânın hazırlanması. Bu kadar uzun sürmesinin sebebi de ekonomik koşullar. İki yıl önceki dolarlar şimdiki arasında çok fark var. Birçok tiyatro malzemesini de dolar ve euro üzerinden aldığımız için bu süreç bizi maddi anlamda biraz yıprattı. Başkaları üçüncü köprüyü dikti, binlerce kilometre duble yol yaptı biz bir tiyatroyu bitiremedik diye zaman zaman hayıflandık hatta.

İçinde bulunduğumuz siyasi durum da beni olumlu etkiledi. Özellikle son on yıllık süreçte sanat ve sanatçılar çok baskı gördü. Bu baskılar beni tiyatroya açmaya itti. İstanbul'un en büyük meydanının bulunan AKM'nin kapatılıp kaderine bırakılması, Müammer Karaca Tiyatrosu'nun kapatılması, sanatçıların işlerinden edilmesi gibi olaylar bana bir şeyler yapmam gerektiğini, bu açmazdan kurtulmanın tek yolunun faaliyete geçmek olacağını fısıldadı. Herkes kendi direnişini kendi çapında, elinden geldiğince yapıyor. Ben de direnişimi Baba Sahné'yi açarak yaptım.

Baba Sahné'yi bizi özgürleştirecek bir kale olarak düşündüm. Küçük bir kale olabilir, çok yüksek surları olmayabilir ama yine de bir kaledir. Bu kaleyi ayakta tutacak olan da içindeki insanların ve bu insanların ortaya koyacağı işlerdir. Yani Baba Sahné aslında bir direnç noktasıdır. Bugün, Ses Tiyatrosu halen varsa Ferhan Şensoy'un büyük çabalarının, gösterdiği inanılmaz direnişinin sonucudur. Kenter Tiyatrosu da öyledir. Buralar birer ticarethane

olamazlar. Büyük paralar kazanılmaz tiyatrolardan. Gönül işidir bunlar. Sevgi gerekir.

Sahnemizi kurarken de herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek almadık. Sahnemize gururla bir tabela astık. "Bu tiyatro hiçbir kurum ve kuruluştan yardım almadan eş, dost, hisım, akraba ve 'bazi' meslektaşlarımızın yardımıyla yapılmıştır" yazıyor tabelada. Ziyaretimize gelenler rahatça görebilirler. Bu da hoş oldu aslında.

Çünkü usta, dağ kılavuzu gibidir. Ustaların ardından giderken sizden önce zirveye çıkmış birinin size bıraktığı kancalara tutunursunuz.

Destek bulsaydık işimiz daha kolay ve daha çabuk olurdu. Fakat bulamadık. Burada şunu da anladık ki sanat ve sanatçılar destek falan yokmuş. Bu büyük bir yalanmış. Bunu söyleyenlerin fikirleri ile zikirleri birbirini tutmuştum. Ben sponsor dosyasıyla çok yer gezdim, oradan biliyorum. Tecrübe ettim yani. Bunu da şunun için söylüyorum, bu işe girecek arzu edenlerin bu yoluyla diye düşünüyorum.

Bu heyecanla yola çıkarsınızlar. Hiç gerek yok böyle şeylere.

Bana, nasıl cesaret edebildiğimi, böyle bir riskin altına nasıl girdiğimi soruyorlar. Ben hiç korkmadım. Sahné kurmak cesaret işi değil. Çünkü sahné açmak ilk defa benim yaptığım bir şey değil. Türk tiyatrosunda örnekleri çoktur. Misal Ferhan Şensoy, Ses Tiyatrosu'nun senelerdir yaşıyor. Keza Kenter Tiyatrosu, Haluk Bilginer'in Oyun Atölyesi, Müjdat Gezen Sanat Merkezi... Haldun Dormen mesela, ilerlemiş yaşına rağmen hâlâ oyuna çıkıyor. Çünkü tiyatroyu da sahnesini de çok seviyor. Sevdikten, istedikten sonra her şey gerçek olabiliyor. Korkmaya lüzum yok, mühim olan yaptığın şeye inanmak.

Oyunlarımız başladı artık. Seyirciden de ilgi görüyoruz ama ben mecburen televizyon işlerine devam etmek zorundayım. Çünkü sadece tiyatrodan gelen, bilet satarak kazanılan parayla bir sahneyi ayakta tutmak çok zor. Zaten borçlarımızı ödememizi gerekiyor. Sahneyi açtık ama henüz borçlarımızı kapatabilmizi değiliz.

Baba Sahné'de ustaların isimlerini sıklıkla zikrediyorum. Ben ne öğrendimse onlardan öğrendim. Çünkü usta, dağ kılavuzu gibidir. Ustaların ardından giderken sizden önce zirveye çıkmış birinin size bıraktığı kancalara tutunursunuz. O kılavuzu takip edersiniz. O, zirveye tırmanmış ve aşağı inmiştir. Siz de onu takip eder, onun rotasından gider ve kendi yönünüzü tayin edersiniz. Onun tecrübelerinden faydalanırsınız.

Ustalarımı gördüğüm için açtım bu sahneyi. Onlar, elleriyle çıktıkları sahnelerde hâlâ oyunlar ortaya koyuyorlar. Bundan daha güzel, daha güçlü bir direniş olabilir mi? Tiyatronun tabiatında var olan döngüyü devam ettireceğiz. Biz de, Baba Sahné'de, ustalarımızdan öğrendiklerimizi gelecek kuşaklara

OTEL Mİ LAN BURASI?

*Sabah serinliği gün açarıyor
Demir taş küf yosun
Sen böyle gecenin ortasında
Olan bitenden habersiz
Uyuyor musun?
Vedat Türkali*

Yıl 1968, soğuk bir kış günü, İstanbul...
Gardiyan Ali yataklarında titreyen
mahkûmlara sert bir fırça çekiyor:
"Otel mi lan burası, kalkın sayımal!"
Hayır burası otel değil, pek çok Türk filmine dekor
olan Sultanahmet Cezaevi'dir...
Namus belasına mahpus damına düşmüş "esas
oğlan" briyantinle taranmış siyah saçlarıyla
cezaevinin ana kapısından içeri girer. Büyük
kapının bulunduğu nokta, "Tevkifhane Sokak"
adıyla geçer. Bedel ödeyen delikanlı, yıllar sonra
hapishanenin arka kapısından dışarı çıktığında
saçları beyazlamıştır. Arka kapısının bulunduğu
Kutlugün Sokak'ta onu karşılayanlarla kucaklaşır.
Arkadaşlarından biri içine yıllarını koyduğu tahta
bavulunu alır. Arnavut kaldırımlı sokaktan eski
model bir Amerikan arabası özgürlüğe doğru
direksiyon kırar...

Yıl 1948...
Koşuğlardan birinin duvarındaki bir karton
mukavaya iştirilen yazı dikkat çekicidir:
"Okumak özgür, yazmak mahpus kılabilir!"
Burası otel değil Sultanahmet Cezaevi'dir.
Buradakilerin bir kısmı hen okuyup hen yazdıkları
için buraya konulmuşlardır. Koridora Nâzım Hikmet
volta atmış, Koşusta Orhan Kemal kaç demlemiş,
avluda Rifat Ilgaz yüzünü güneşe dönüp hikâyeler
karalamıştır... Bahçeye konan güvercin, duvarla

aşarak kanatlarında damıttığı hüznüyle gökyüzüne
ulaşır.

Sultanahmet Cezaevi'ni en güzel Vedat Türkali
anlatır:

*"Sabah serinliği gün açarıyor
Demir taş küf yosun
Sen böyle gecenin ortasında
Olan bitenden habersiz
Uyuyor musun?
Güvercin sesi çocuk sesi tren sesi
Parmaklıklara yakışmayan ne varsa
Duvarlarında
Güneş bütün gün çağırır dursun
Elden ne gelir
Yaşamak böyle kanlı akarsa
Maviliğin dibinde böyle göz yaşları
Kiriği ağır dursun
Daha bir süre akıp gidecek
duvarlarında"*

1919 yılında inşaati biten Sultanahmet Cezaevi,
İstanbul'da çağdaş anlamda yapılan ilk hükümlü
islahhanesi olarak dikkat çeker.
Ancak cezaevinin yapıldığı alanın tarihi çok daha
eskiilere gitmekte ve Bizans dönemine ulaşmaktadır.
Balat sirtlarına yapılan Blakhemia Sarayı'ndan önceki
imparatorluk konağı burada bulunmaktadı. Bizans
imparatorları Blakhemia'ya taşındıktan sonra eski
saray, ardiye, cephanelik, kışla olarak kullanılmaya
başlamıştır.
16. yüzyılın başlarında sarayın kalıntıları üzerine
Osmanlı vezirlerinin konakları inşa edilir. Sokullu
Mehmet Paşa'nın konağı da burada yapılmıştır.
Üç farklı zamanda, üç farklı şekilde damgasını
vuran bir alanda bugün Four Seasons Oteli bulunur.

SULTANAHMET CEZAEVİ KAPISINA KİLİT VURULDU

*Sağmalcılar'daki lüks cezaevine
nakledilen mahkûmlar yıllardır
algıyı yataklarını yeni binaya
götüremedikleri için üzüldükler*

"Dersaadet Tevkihanesi" yazısı durmaktadır.
Dünyanın hiçbir yerinde kapısında cezaevi
yazılan bir otel bulunmaz. Otelin arka bahçesinin
bulunduğu alanda yıllardır kazı yapılmaktadır.
Yeraltından eski sarayın kalıntılarına ulaşıldığı bilinir.
Tarihi kokusu sinmiş alanları otopark, tarihi
duvarlarla çevrili mekânları otel olarak algılayıp
parayı bastırıldığı için ihaleyi kapana peşkeş
çekmek bize özgü bir gelenektir...

Yıl 1968... Soğuk bir kış günü,
İstanbul...

Gardiyan Ali yataklarında titreyen
mahkûmlara sert bir fırça çekiyor:
"Otel mi lan burası, kalkın sayımal!"
Tarih gardiyan Ali'ye hiç
beklemediği bir cevap veriyor...
Evet, burası bir otel, Sultanahmet
Cezaevi'nden bozma Four Seasons Oteli.

Otelin geçeliği 560 Euro'dan başlıyor. Kral dairesinin
fiyatı ise 23 bin Euro. Üstelik KDV hariç.
Bugün otel olarak kullanılan cezaevinden girilin,
romanın, sanat dünyasının krallarının geçtiğini
düşünsenize...
Nâzım Hikmet, Rifat Ilgaz ve Orhan Kemal gibi
üstatlar burada bir servete denk düşecek kadar
fazla gün geçirip sonra da arkalarına bile dönüp
bakmadan ayrılıyorlar!
Otelin arka bahçesinden eski Bizans sarayının
kalıntılarına ulaşıyoruz...
İhaleyi alamayan boş yere üzüntüden kahroluyor.
Oysa, bizde daha otel ve otopark olacak çok tarihi
mekân var. Ama daha önce hepsini cezaevi yapmak

**"Okumak özgür,
yazmak mahpus
kılabilir!"
1948 Sultanahmet
Cezaevi**

NALBANT MUSTAFA ABİ

Zaman, değişime ayak uyduramayanların katili. Ayak uydurmaya çalışanların yorgunluğu. Ayak uydurduğunu sananların ise en büyük yalanıdır. Bugün zamana ayak uydurmanın yorgunluğunu bedeninden ve gözlerinden okuyabildiğim Mustafa abinin yanındayım. Mustafa abi bir nalbant ustası. Mesleğini hâlâ devam ettirebilmek için zamanın değişimine meydan okuyor. İşleri eskiye göre azalmış olsa bile o hâlâ, atlara nal çakarak geçimini sağlıyor.

Mustafa abi seni biraz tanıyabilir miyiz?

Adıyaman Kahtalıyım. Yirmi beş yıldır Gölbaş'nda yaşıyorum oraya yerleştim. Büyüke'da ya oğlumla beraber çarşak için geldik, on dört ay oldu geli. Allah nasip ederse bir sene daha burada çalışıp memleketle döneceğim.

Nalbantlığı işini kimden öğrendin peki Mustafa abi, ne zamandır bu işi yapıyorsun?

Yaklaşık kırk yıldır bu işi yapıyorum. Babamdan öğrendim nalbantlığı. Öğrenmeye başladığımda daha çoktuktum. Abim, babam ve ben hepimiz memleketle nal çakarak geçimimizi sağladık. Nalı eskiden Maraş'tan alıyorduk ve sürekli bozuk çakıyordu. Bir gün abime dedim ki "Ben bu işi öğreneceğim. Bundan sonra hazır nal almak yok ben yapacağım nalları." Abim kızdı, "Bizim bir sürü işimiz var bir de bununla mı uğraşacağız," dedi. Abimi dinlemedim bindim otobüse Urfa'ya gittim kırve min yanına. Kırve me durumu anlattım. Beni sabah Halil Usta diye bir nalcının yanına götürdü. Halil Usta lastikleri kesti, kalıbını çıkardı, hazır hale getirdi. Uzun uzun izledim onu. Sonra elimde bir lastik verdi "Bir de sen kes," dedi, "Tamam," dedim. İyi kötü derken üç ay içinde öğrendim işi.

Büyüke'da ya yerleşmeye nasıl karar verdin?

Oğlumun kumar borcu çıktı, benim kendi borçlarım da vardı. Ödemek için daha fazla çalışmam gerekiyordu. Memlekette eskisi gibi iş kalmayınca başka yerlere çalışabilirim diye düşündüm. Bir ara Singapur'dan iş teklifi aldım orada sekiz tane ata düzenli olarak nal çakacaktım. Hesapladım biraz beni kurtarmıyordur, gitmedim. Sonra aklıma adaya gidip gelen bir nalbant arkadaşım geldi, onunla iletişime geçtim ve buraya gelip çalışmaya karar verdim. İlk geldiğimizde kimseyi tanıımıyorduk. Memleketi, torunu, eşi mi, evimi bırakınca burada üç beş ay çok acı çektim. Zamanla alıştım tabii. Burada nalbant sıkıntısı çok. O yüzden adadaki kahyalar bana sahip çıktı, çok yardımcı oldular. Zaten İstanbul'da Adalar'da başka yerde de iş yok. İlk zamanlarda Bayrampaşa'ya Kemerburgaz'a gitmeyi denedim ama her yer şehirleşmiş. Şehirde de belli ki bizim işe yer yok.

İşlerin azalmasını, mesleğinin eskisi gibi kıymet görmemesini neye bağlılıyorsun?

Ah kızım ah... Zaman öyle bir şey ki, eskiden kıymeti olanın bugün kıymeti yok. Bugün kıymeti olanın da yarın kıymeti olmayacak. Eskiden günde on üç, on dört tane hayvan nalıyordum. Son zamanlarda çapa motoru çıktı, dört tekerlek çıktı atın bir kıymeti kalmadı. Eskiden bir at bir arabadan daha kıymetliydi. Şimdi Türkiye'de

Ada'da nalbant ustası bir tek sen misin Mustafa abi?

Benden başka birkaç kişi daha var. Onlar İstanbul nalı yapıyor ben Urfa nalı yapıyorum. Onları kim demir nal benimki lastik. Onlar oturmaya zaman bulamaz. Çünkü demir nalı çakması bir saat bir buçuk saati buluyor. Lastik nal ise on beş dakika sürüyor. İstanbul nalı yirmi gün gidiyor 100 lira da para alıyorlar. Benim çaktığım Urfa nalı daha uzun ömürlü. Üç ay kadar kullanılıyor ben de 70 lira alıyorum.

İstanbul nalı ile Urfa nalı arasındaki fark ne peki, neye göre tercih ediliyorlar?

İstanbul nalı Urfa nalının üç katı ağırlıktır. Urfa nalı plastik olduğu için asfaltta kayıyor. İstanbul nalı toprağa daha uygun, asfaltta kayabilir. Zaten Urfa nalı da zamanla yayılmaya başladı. Yollarla asfalt döklülüp

toprak yol kalmayınca lastik nal daha sağlıklı olmaya başladı atların yolculuğu için.

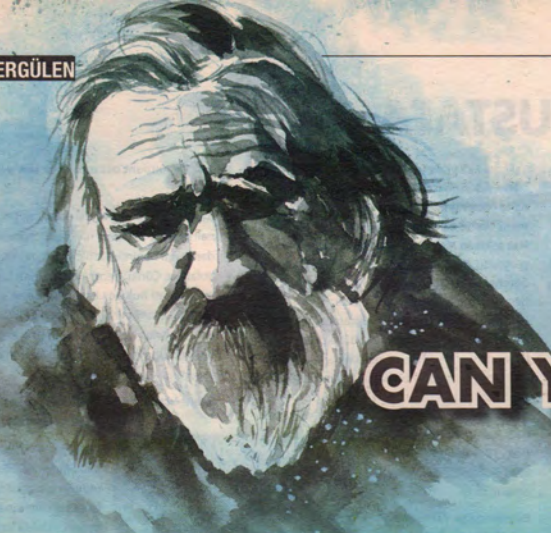
Atlarla ilişkin nasıl peki Mustafa Abi? Nal çakarken zorlanıyor musun?

Her insan bir olmaz her hayvan da bir olmaz. Hayvan insan gibidir, kızarsan o da sana kızar. Seversen o da seni sever. Asla hayvan dövmem. Tatlı dille, sevgiyle yaklaşırım hepsine. Böyle yaklaştığım için atlara, beş kişinin nallayamadığı atı bile ben tek başıma nallarım. Nalları hayvanlara çakarken, acı çektiğimizi düşünüyörler. Halbu ki tam tersi biz nalı atların acı çekmemesi için çakıyoruz. Bu iş ustası olarak atlara zarar vermeyecek şekilde çalışıyorum. İşin ustası olmayan biri nal çakamaz. Atın canını yakabilir. Mesela benim oğlum da benimle beraber çalışıyor ama ata asla nal çakamaz çünkü işi yeterince bilmiyor ve benimsemiyor.

Zaman içindeki bütün değişimlere rağmen sen evini hâlâ nalbantlık işiyle geçindiriliyorsun değil mi?

Ben başka iş bilmem. Ömrüm yettiğince, sağlığım el verdiğide bu işten para kazanmaya devam edeceğim. Açık konuşayım benim her türlü pisliğim vardır ama mesleğimden asla çalmam, hakkını veririm. Çiçinin, malzemenin en iyisini kullanırım. Yanlış kalıp çıkardığım nalı hiç acıram hemen çöpe atar yenisini yaparım. İşte o yüzden elimi iyi para geçiriyor. Geçen seneden beri borçlarımı ödeyip kapatacak kadar kazandım. Helal çalışırsın kazanırsın haram yemeye kalkarsan boğazında düğüm olur kalır el uzattığın

CAN YÜCELİN BAVULU

Tazedir sözcükleri, yeni sıkılmış portakal suyu gibidir, o tatlı geldiyse, taze ve naneli limonata da olur. Bir de yenice duyduğu bir sözcüğü, hemen toprağından sökmüş de, köküyle, dalından koparmış da yaprağıyla önümüze getirmiş gibidir. Güneşle yıkanmış, maviyle dalgalanmış ve yeşille ferahlamış gibi.

Türkçenin şartıcı çocuğu, Türkçeyi şartıran çocuk. Şiiri de şarttı, her anlamda şartıcı 'çocuk' oldu. 'Can Baba'ğa geçince Türkçenin en lirik şairlerinden olduğu ve müthiş aşk şiirleri yazdığı biraz unutuldu. Mehmet Ali Aybar'ın "güleyüzü sosyalizm" ineyse, Can Yücel'in politik şiiri de odur. Kim bilir belki de şiiri bize, politik şiirin böyle de yazılabileceğini, sevebileceğini ve yaygınlaşabileceğini anlatan uygulamalı bir deristir. Uygulaması bedava, nasıl olsa şiir!

Politik şiirler yazdı sokak ağzıyla, aşk şiirleri yazdı, adeta 'cennet-i ala'dan gelme sözcüklerle. Yan yana iki çeşme gibi, birbirine açık iki kadeş çeşme gibi aktı deride. İnceden ip gibi aktığı, sararıp solduğu da oldu, çeşmenin dolup taşıdığı, suyunun köpüklenmediği de. Ama şiiri de tıpkı yaşamı gibi hep akıcı oldu, hiç kesilmedi, durmadı, dinmedi, zaten Can Yücel de hem politik hem poetik bir eylem olarak hep 'akış' halindeydi.

Şiiri bir şölen gibidir. Büyük bir sofraya, Halli İbrahim sofrası, bereketi de bundan gelir. "Baharat Yolu" şiirini hatırlamak yeter: "Latinceşi biberiye'nin rosamarinus /Bali babagiden bir babacan/Lorca gibi kokuyor mor çiçekleri". Baharat yolunda başlayan şiir ayak yolunda biter, zira Cumhuriyet şiirinin en zengin, en renkli, en şahane, belki de böyle olduğu için en algağıönüllü şairlerinden biri burada devreye girer: "Bu nane'yi yazan ozan/Can havliyle bir havlican /koşturur ayak yolunda".

İlk kitabını 1950'de yayımlamış, adı Yazma. Yazmış, yayımlamış ama kitap satışa sunulmadığı için kimse tarafından okunamadan kalmış. Yazma'nın günyüzüne çıkması çok sonradır. 20'li yaşlarında yayımladığı şiirler arasında, şarkı olarak çok sevilenleri de var, "Başka türlü birşey benim istediğim,/Ne ağaca benzer, ne buluta benzer-/Burası gibi değil gideceğim memleket,/Denizi ayrı deniz, havası ayrı hava:/Nerde gördüklerim, nerde o beklediğim kız/Rengi başka, tadı başka." "Biz başka alem isteriz" ina şık hali, heves hali sayılır "Başka türlü bir şey benim istediğim" demek. Bir sosyalizm tanımı. Politik şiir demek bile fazla Can Yücel şiiri için. İnsanlık hali demek yeterfil.

**"Düşüğüm yer öyle açık seçik ki
başucumda bi sen varsın bi de evren"**

Başka türlü bir şey, başka türlü bir hayat, bir şiir, bir politika ve bir insan. Bu dünyada yolunu şaşırmış, bu çağda zamanını karıştırmış bir başka şair olarak yaşadı. Özgün, bağımsız, biricik gibi sıfatlar kullanmak hem gereksiz daha çok da yararsız. Çünkü Can Yücel sizi en çok 'kıncın forsuforu'yla aydınlatır, 'başka'lıkta ona şan verir.

Şiiri şanılandırılardan değil, canlandırılardan.

'Organik' sözcüğü daha kimya kitabından teneffüse çıkmamışken, yani daha 'turfanda'yken, onun şiirinde çoktan çarşıya pazara düşmüş, görüçüye çıkmış, havayı, dili, gözü gönülü şenlendirir olmuştur: "Bir başka yolculuk dalından düşmek yere,/Yaşadığından uzun:/Bir tatlı yolculuk dalından immek yere./.../ Ağacın yüksekligince,/Dalın yüksekliğince rüzgâr/Ve bir yeni ömür/Vardığın çimen yeşilligince."

Şiir loncasında yer alan bir şair değil, karşılıklı bir anlaşma söz konusu burada. Şiir eleştirmenlerinin, şairlerin 'şairi' değil. Gidişinin ardından torununun 'Can'tı toprağı diktiler' deyişine benden başka türlü bir şey, başka türlü bir şair. Okurun, gençlerin, isyan ve itiraz edenlerin, müziğin, ve tabiatıyla doğanın şairi. Bunlar varken ya da bunlardan gözüni alıp, gönlünü çekip, edebiyatın 'şairi' olmak da Can Yücel'e uymazdı, bir, ruhu da duymazdı, iki, iyi ki.

Can Baba filan oldu, öyle de kaldı ama, şiirinde de bir çocukluk, bir gençlik kaldı. Tazedir sözcükleri, yeni sıkılmış portakal suyu gibidir, o tatlı geldiyse, taze ve naneli limonata da olur. Bir de yenice duyduğu bir sözcüğü, hemen toprağından sökmüş de, köküyle, dalından koparmış da yaprağıyla önümüze getirmiş gibidir. Güneşle yıkanmış, maviyle dalgalanmış ve yeşille ferahlamış gibi. Şu şiir hiç 70'inde gibi mi duruyor? "Bir çift yaprakmış dalında yumsacık/Tutmuşum,

tutmuş ellerinden senin;/Düşmüşüz yavaça, bir
sakin derenin/Çindeymişik, yeşilmişik, sazmişik.../
Balıklar gibiymiş, sessiz ve karanlık,/Yüzermiş
saçların, yüzermiş nefesin;/Susarmışız evi, bir sakın
derenin/Çindeymişik, yeşilmişik, sazmişik."

Efsanesi şiirinin önüne geçenlerden. İmgesi
şirden çok kişiliğinden, sözlerinden, yaşamından
oluşuyor. En çok hatırlanması gereken en sonunda.
Bir tür Sabahattin Ali kaderi. En çok Yeni Türkü'nün
bestelediği şiirleriyle tanınıyor, "Hayatta Ben En
Çok Babamı Sevdim" şiiriyle unutulmuyor, "Sevgi
Duvan"yla aramızda doluyor. Bıyıkaltından
gülünür ya Can Yücel sakalaltından düşünüyor.
Düşünceli bir şiir aslında. Herkesi, her şeyi,
dünyayı düşünüyor. Ama gülerek, gülümseyerek
ve gülümseterek düşündüğü için de 'İrlik' oluyor.
Yani Can Yücel'in şiirinin İrlik olması, şirden değil,
gülerek düşüncesinden geliyor: İrlik düşünce şiiri,
belki de düşüncenin İrlik şiiri. Ama İrlik.

Cemal Süreya'nın 99 Yüz portrelerinin şirdeki
karşılığı. Öyle çok portre çiziyor ki şirdi, eski
tüfek, yeni kırma, Bökküle Mustafa, sarı sarma...
Renkahenk deyip yazmışlığı vardır. Camiyanın pek
ilgilanmediği şiirinin göbeğabığını da her defasında
kendisi kesmek zorunda kalmıştır. Seksen öncesinde
"Birlikim'in renkahenk" bir dergi olmasında çokrenkli
bu 'çokbiçocuk'un çok şiircanı olmasının payı vardır.
"Birlikim'de 'İrlikim' köşesi.

Burhan Uygur'a yazdığı "Yığıtleme'nin bir benzeri
de onun için yazılabilir: "Bu herif karnabakar değil/
Karni günes.../.../Bu herif ressamı" Bu herif'de
'ananızın ipliyle indim' deyip, şiiri de devrim gibi,
üzüm gibi, şarap gibi ve aşk gibi bir dünya nimeti,
daha da güzeli bir 'doğa nimeti' olarak benimseyip,
hepsiyle birlikte hepimizin yerine "Bir gece Sevgi
Duvamı aşık" diyenlerden. Sonrası daha da esaslı,
"Düşüğüm yer öyle aşık seç ki/başucumda bi sen
varsın bi de evren".

"İnsani olan hiçbir şey bana yabancı değil"
daha zengin bir dile serbestçe tercüme etmiş.
İnsani olanın tabii ve hayvani olanla mümkün
olabileceğini sezmış, Şiirleri bu sevginin şiirleri.
Bazen 'can havli'yle yazdı şiirlerini, yazmasa olur
muydu, "ardımızda görevler, ekipler, Hızır Paşalar",
çoğu zamansa 'can hali'yle, "Yaşamak düşünse,
sen orda gelindin/Seni soydum, Güler, dünyayı
giyindim". Öyle bir şiir anneye yazılabilir, yazılır,
bunu tersine çevirmede ama, babasının içinden bir
de anne çıkararak yazdı bence, "hayatta ben en çok
annemi sevdim" demenin doğallığında yazdı en çok
babasını sevdiğini.

Her şeyi, dünyayı, insanı, tabiatı, aşkı, evi,
çocukluğu, devrimi, şarabı, mapusluğu, itirazı, şiiri
ve elbette 'Şekspiri' Türkçe söylerken: Can Yücel'di.
Türkçe söylemenin şiiriydi.

Bavulu hep açık, sevinc gözyaşları dökülür gibi şiir
dökülüyor içinden, hâlâ.

Can Yücel

CAN YÜCEL

Hasan Ali Yücel ve Gölüm Refika Yücel'in
büyük oğullarından biri olarak İstanbul'da
dünyaya geldi. İlk kardeşi Canan ve
kendisinden on yaş küçük kardeşi Gölümser
ile birlikte beş kişilik bir ailede büyüdü.

Celal Bayar'ın başbakanlığında kurulan
hükümette Kültür Bakanlığı'nın kurucusu olan
babası Hasan Ali Yücel Milli Eğitim Bakanı
oldu.

Ankara Atatürk Lisesi'nden sınıf arkadaş
Gazi Yaşargil ile ailelerinin imkânlarıyla
eğitim almak üzere İngiltere'ye gitti.
Latince ve Yunanca eğitimi aldı.

Babasının ısrar ve desteğiyle o güne
kadar yaşadığı şiirleri bir araya getirdi ve
ilk şiir kitabı olan "Yazma basıldı.
Kitabın kapakçığı Bedri Rahmi Bey çizdi.

Kore Savaşı'nın cereyan ettiği
bu dönemde Kore'de askerlik yaptı.

"Yaşamak düşünse, sen orda gelindin
Seni soydum, Güler, dünyayı giyindim"
dizelerinin ilahisi ettiği Güler Yücel ile evlendi.
Bu evlilikten iki kız (Güler ve Su) ve
bir oğlu (Hasan) oldu.

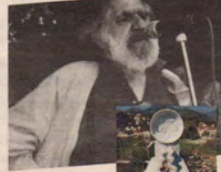

Çıkarılan genel affa hapisten çıktı ve ardından
hapiste yazdığı Bir Sıyanın Şiirleri adlı
kitabını yayımladı.

Taglama ve toplumsal duyarlardan ağır bastığı
şiirlerinde, yalın dili ve buluşları ile diktaetleri
gelen Can Yücel'in bu seferi Rengahenk
adlı kitabı 12 Eylül 1980 sonrasında
müstehcen olduğu iddiasıyla toplandı.

Eşyle çok sevdiği Hatice'ye yerleşti ve
buradayken her hafta Leman, her ay
Öküz dergilerinde yazılan ve
şiirleri yayımlandı.

Bademcik kanseri teşhisi konuldu.

21 AĞUSTOS
1926

28 ARALIK
1938

1943

1950

1953

1956

12 MART
1971

1974

1980

1989

1997

18 NİSAN
1999

12 AĞUSTOS
1999

1950'li yılların sonunda BBC'den aldığı teklif
üzerine Londra'ya gitti ve BBC Türkçe
servisinde çalışmaya başladı. 1963'te istifa
ederek Türkiye'ye döndü, önce Marmaris'e
sonra İstanbul'a taşındı.

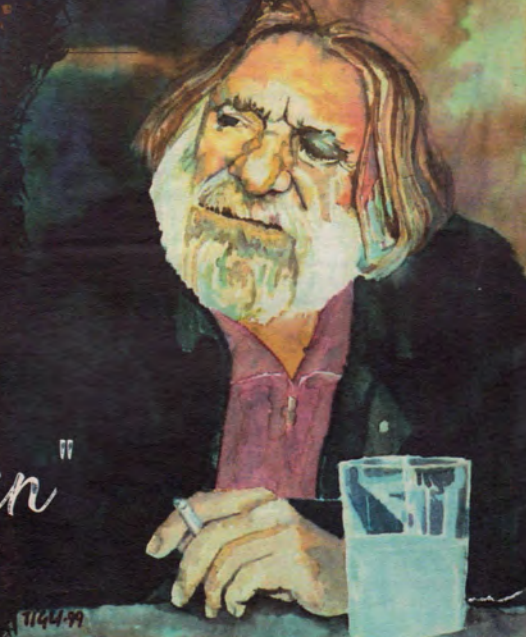
12 Mart Askeri Muhtırası sırasında
Che Guevara ve Mao'dan çeviriler yaptığı
gerekçeyle 15 yıl hapse mahkûm edildi.

"Kanserli bir ölüme ancak kanserli bir
şair doğu teşhis koyabilir" diyerek 1999
seçimlerinde ODP'nin İsmi 1. sıra
milletvekili adayları oldu.

Hastalığı iyice ilerlemiş olan şair yaşamını yitirdi.
Çok sevdiği güneşbakan çiçekleriyle
ugurlanarak, "Beni Hatice'ye gömün
Şu deniz gören mezarlığın orda", dizelerinden
ötürü 17 Ağustos'ta Hatice'de defnedildi.

"Mekânım Datça olsun"

Resim: Oğuz Tığlı

"Ne harika bir yer burası! Nereden buldun bu Datça'yı?"
"Elimle koymuş gibi buldum"

Can Yücel

Burası Datça. Balı, bademi ve Can Babası ile meşhur bir sahil kasabası. 1986 yılında Can Yücel, eşi Güler Hanım'a gelip "Ben sana bir ev aldım. Sen orada öleceksin," demiş. Güler Hanım "Ben orada yaşamam," diye terslemiş Can Babayı.

Yalnız Datça'ya düşerse, hele de aylardan Temmuz ya da Ağustos ise Eski Datça'nın ara sokaklarında hiç susmayan zil sesi gibi "Can Yücel'in evine nasıl giderim? Can Baba'nın mezarı nerede?" soruları yankılanır.

Can Yücel yazılamalarıyla donatılmış yüksek taş duvarları arayan tahta kapının ardında kendi küçük ama bademi, narı, zeytini ve kırık mezar taşlarıyla içine dünyaları sığdırmış bir bahçe var. Bir zamanlar Can Baba'nın oturduğu, gelenleri ağırladığı, çoğu geceler yatıp uyuduğu verandadaki sofada Güler Hanım artık yalnız oturuyordu. Bir an için uzaklara daldı sonra yaşanan gözlerini saklayamadan "Sen orada öleceksin, dedi ama bak tersi oldu. O gitti, ben yaşıyorum burada," dedi.

"Zor adamdı Can. Zor adamdı ama güzel adamdı. Kavgası olan adam kolay olur mu?"

Can Yücel'in hayatarkadaşı, yoldaşı, karısı olmak kolay mı? Bedeni yılların yorgunluğu ile ağırlaşmış olsa da şen kakkahası, insana huzur veren sevecen sesi, inci küpeleri, pembeye boyadığı incecik dudaklarıyla yazıp çizmekten, üretmekten asla vazgeçmeyen bir kadın dimdik, capcanlı karışında oturuyordu.

**"Bu dünyanın değil,
başka bir dünyanın
adamıydı Can."**

"Bir bavulu bile yoktu Can'ın. Hayatta hiçbir şeye sahip olmak istemeyen bir insan olabilir mi? Buraya geldiğimiz yıllarda değil bu evi, istese bütün Datça'yı alabilirdi ama istemedi. Mal, mülk gibi, para gibi bir kavram yoktu kafasında. Ama ben seçtim Can'ı. Aslında karılar herifleri seçer, bilirsin. Çok hareketliydi. Çok zekiydi. Ben böyle bir zekâ görmedim hayatımda. Onun kafasında şiir vardı, Shakespeare vardı, müthiş bir Fransızca, İngilizce vardı; para diye bir şey yoktu. Kendine üst baş bile almaz, babasının eskilerini giyerdi. Bu yüzden cesurdu. Bu yüzden hiç satılmadı. Bu dünyanın değil, başka bir dünyanın adamıydı."

**"Zor adamdı Can. Zor
adamdı ama güzel
adamdı. Kavgası olan
adam kolay olur mu?"**

benim istediğim / Ne ağaca benzer ne buluta... Kadın olarak herkes şunu soruyor, sen sormadan söyleyeyim, zamparalığını hiç sezdirmedi. Yapmadı demiyorum bak, ama sezdirmedim."

Çok sevdiği sigarayı bile bırakmış Can Yücel ama son nefesine kadar kavgasını, şilirini ve şarabını bırakmamış. Hastane yatağında artık öleceğini anladığında doktorlarından bir kadeh şarap istemiş. Son şarabını içip öyle gitmiş. "Onun derdi tasası Shakespeare'di" diyor Güler Hanım. Son zamanlarında Güler Hanım'a bakar, merdivenlerden iner çıkar bakar, sofasına oturur bakar, hep aynı mısırları tekrar eder durmuş: "Vazgeçtim bu dünyadan, dünyamdan geçtim ama / Seni yalnız komak var, o koyuyor adama."

Eski Datça esnafına önce gelir Can Yücel'in evini sorarlar, birkaç dakika sonra da adres sordukları yere geri dönüp "Bizî eve almadılar," diye şikâyet ederler. Eskiden Güler Hanım, evin bahçesini ve Can Baba'nın kütüphanesini herkese açmıştı. Ta ki Can Baba'nın mezar taşı kırılana kadar.

Şahit çıkmadı bize. İşin peşine düştüm,

yapaları buldum. Bu adam ayyaş, bu mezarıda şarap içiliyor diye mezarını yahanın o gece sarhoş olduğu çıktı ortaya. Ama kimse şahid çıkmadı bize. Ben de mezar taşından arta kalanları bu bahçeye taşıdım, daha da kapıyı kimseye açmadım. Sadece Can'ın mezarını değil, Mehmet Aksoy'un eserini yaktı. Ben utanarak aradım Mehmet'i 'Ne yapacağız?' dedim. 'Yine yaparım,' dedi. 'Yine yıkılır,' dedim. 'Yine yaparım, yine yıkılır, yine yaparım,' dedi. İşte bu, ölü ya da diri aydın dayanışması buydu."

Can Baba mezarına şarap
dökenleri görse ne derdi, diye
sordum cevabını hisseder gibi
gülümseyerek.

"Taş atardı, yazık etmeyin için o şarabı, derdi. Biri uydurmuş, güya Can'ın vasiyetiymiş mezarına şarap dökülmesi. Can'ın bu hayatta iki vasiyeti oldu. Bir: Adımı asla bir karhaneye koymayın. İki: Yerel tohum bankası kurun."

**İçimdeki karanlığı patlatacağım
Ve beynimin en ölümcül yaşlarıyla
Ağlaya ağlaya**

**Yepyeni bir insan
pırıl pırıl bir can
bitecek toprağa...**
(Bahar'la Ölüm Konuşmaları
şiirinden/ Mezar taşında yazılı olan
mısralar)

Dağca'nın her yerinde, denizden
 çıkan, manavdan domates
 seçerken, bir meyhanede iki
 tek rakı atarken bir sanatçıyla
 karşılaşmamız pek mümkün değil. Öğüz Tırlı ve
 İbrahim Giftingözü Dağca iki sanatçı. Can Yücel her
 ikisi için de ne Can, ne Can Baba, O, onların Can
 Abisi. Onların benimsen İbrahim Abim, Öğüz Abim
 olduğü gibi... Nefeslerin zaman zaman dardıldığı,
 bazı cümlelerin uyuşup olup boğazta takıldığı, yaşanan
 gözleri kimseler görmesin diye sık sık masadan
 kalkıldığı, hiç beklenmedik bir anda kahkahaların
 yükseldiği bir sohbeteyiz.

Oğuz Tıglı uzun yıllar İstanbul'da reklamcılık ve matbaacılıkla uğraştıktan sonra büyükşehirlerin acımasızlığından kaçarak Hatay'a yerleşen, hayatı resim olan bir adam, abimiz. Sanırım mahallemizin en kibar abisi dersem kimse beni yalanlayamaz. Oğuz Tıglı, benim Oğuz Abim, Can Abisine yarenlik yaptığı günleri anlatıyor.

*İkimizin de İstanbul'da yaşadığı yıllarda, Çiçek Pasajı'na gittiğim zamanlar onu yandaki, beredeki masada görürdüm ama tanışmazdık. Aynı yıldır Datça'ya yerleşmemiz. Ben ondan önce geldim. Onun geleceğini haberi ise kendisinin önce. Eski Datça'da eski püskü bir ev almış. Bir arkadaşım da o evi oturulabilir bir hale getirmek için çalışıyordu.

Geldiler, çok geçmeden. Sevgili Güler Yücel ile birlikte onlar da benim gibi Kumluk Kahvesi'nde zaman geçiriyorlardı. Ben bir masadayım, onlar yine yanımdaki ya da berimdekinde. Sonunda bir gün tanıştık. Ondan sonra her gün aynı yerde birlikte oturmaya başladık.

Masasında her zaman bir şarap olurdu. Ama içtiğinden değil. İçmeyi severdi tabii ama son zamanlarında eskisi gibi içemiyordu. Ama yine de masasında şarabı duruyordu. Zannederim

kalkar koluma girerdi, yavaş yavaş Reşat'ın çalıştığı Uğurlu Kafe'ye giderdik. Güler ve diğerleri de geldi mi masamız şenlik yerine dönerdi.

Ama hiç unutamiyorum. Bir gün yine kahvede oturuyorum. Can Abi'yi karşidan gördüm. Çok güzel Hawaii desenli bir gömlek giymişti. 'Abi ne kadar yakışıklı olmuşsun,' dedim gülerek ve ilk defa Can Yücel'in küfründen hakkıma düşeni aldım."

Can Baba'nın Oğuz Abi'ye ne söylediğini öğrenmek için çok sıkıştırdım: "Sik tir git, eşşoğlueşşek".

Söyledikten sonra da tok sesiyle bir kahkaha attı. Can Baba methodilmeyi hiç sevmemiş, bu küfür de ondan sebepmiş. Oğuz Abi roman severmiş, resimle uğraşmış ama şilirden anlamamış. Can Yücel ile bulaşmış şiire, bir daha da bırakamamış.

*Can Abi benim öğretmenimdi. Bir şey öğretmek için konuşmazdı ama öyle bir konuşurdu ki cümlelerinin arasında şiirden, tarihten, edebiyattan ben dersimi alırdım.

Onu tanıdığım

kadınları bütün insanları karşılıksız sevdi. Sadece rıyakârlığa tahammül edemezdi. Bazı yazılar, şairler, politikacılar hakkında söylenirdi... Bak bir gün yine Can Abi, Güler Hanım birkaç arkadaşımız Aktur'un inşaattı gün Dağ'ya getirilmesi sonrada araziye salınıp emektar eşekleri görebilmek için yola çıktık. Yastıklı, Yılanlı derken Alavara'ya kadar gittik. İki eşek bulduk sonunda ama biz eşeklere bakacaktık ya eşekler tepeden bize bakıyor. O gün bir şiir yazdı: Eşeklerle Röpörtaç... E, o da anıyanınası."

Anladım diye haykırdım tekrar,
Yine kuyruğunu salladı bez kez,
Dangettiki kafama: düymüş bu
Güneş Taner'in piosunu tüttürerek
Röportaj başına beşbin dolar
İstedigini TV kanalizasyonlarından...
Sayın eşek, o kadar para bende ne gezer!
Eşek küskün küskün,
Kıçımıza baka baka
Eli boş döndük fakirâneye
(Mekanım Darça Olsun, Eşekle Röportaj şairinden)

Oğuz Tıgılı kadar kibar değildir İbrahim Çiftçioğlu. Bir yanlış gördüğünde sağ elinin işaret parmağı kalkar

Fotoğraflar: Sertaç Girgin

hastalığından dolayı, şarap gırtlığını da yumuşatıyordu. Eli çok açıktı. Can Abi'yi gören herkes gelir oturur, masa kalabalıklaşır ve hep masanın tüm hesabını o ödemeye kalkardı. Ben biraz mani olmaya çalışırdım."

"Gözünü Güler'den ayırmazdı"

"Can dediklerinde aklıma hep aynı kare geliyor. Yine bizim kahvede otururken, Güler kalkar yüzmeye gider, o da hemen arkasından 'Ben de gideyim,' diye kalkar, peşinden giderdi. Kumluk sahilde su beline gelinceye kadar yürür, sonra elini beline koyar ve bir müddet bakındıktan sonra geri dönerdi. Gözünü açıklarda yüzen Güler'den hiç ayırmaz, hep onu takip ederdi."

Masası her zaman insanların odak noktasıydı. Seven, merak eden, fotoğraf çekmek isteyen, bir şiirini okutmak için şairine girenler vardı. Çok kibar davranıp hiç kimseyi kırmamaya çalışırdı. Küfürbaz diyorlar, o sadece kızdı. İnsanlara küfredirdi. Yoksa o kalabalıklardan sıkıla da yorusa da hiç belli etmezdi. Akşamüstü oluşuğunda 'Hadi Öğüz Beyim' sesini arayıp gelirdim, bina tekâmül diye

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://aralek.org>

ve o teatral sesiyele hak edene, hak ettiği cevabı verir. "İbrahim Çiftçioğlu'nun kalbindeki Can Yücel kim?" diye soruyordum. Konuşmaya başladığı anda karartılmış bir tiyatro sahnesinde üzerine mavi spot ışığı düşmüş gibi izliyordum İbrahim Abiyi.

"Can Yücel benim için Can Abi. Bir yoldaş ilişkisinin ötesinde bambaşka bir şey, o Can Abi" diyor ve yutkunuyor. "Can Yücel'i ancak Can Yücel ile tarif edebilirsiniz, başka bir şey ile tarif edilebilmez olanaklı değildir. Onun ötesinde konuşulacak şey, onun alkol kullanıp kullanmaması, küfürbaz olup olmaması, bu başka bir şey. Pascal'ın lafını tekrar edecek olursak: 'Azizlerin başka bir ülkesi vardır. James Joyce yazar, diğerleri okur.' O Can Yücel'dir, onun dışında günlük yaşamı, bireysel seçimleri hakkında laf söyleyenlere bok yemek düşer. Bir kitabını okumadan, bir tek şiirini doğru dürüst bilmeden küfürbazlığına ya da alkol kullanımına hayranlık duyanları eseflen kınarım."

Aklına ne geldiye İbrahim Abi'nin, bir anda masadan kalkıp bir paket sigara ile geri döndü. Sigara da alkol de yasak ona bir süredir. Müdahale edecek oluyorduz, "Efkarlandım bugün dokunmayın bana," diyor.

"İsviçre, Zürih'teyiz... Şarkıcı Banu sahnedeyim... Belki protest tavırından belki de muhalif olmasından hak ettiği yere geleceğim muhteşem bir sestir. Arka tarafta Can Yücel her zaman olduğu gibi bütün heybetiyle sakalını aşağı doğru sarkıtarak elinde bardağı şarabını içiyordu. Organizasyonu düzenleyen arkadaşlara "Beni Çiftçioğlu'na emanet edin. Siz karışmayın" demiş, galiba birbirimizin dilinden iyi anlıyorduk.

Ertesi gün Paris'te olmamız gerekiyordu. Organizasyon yapılmış, ikimizi Zürih'ten Paris'e götürmekle de Alişan adlı, orada tanıştığımız genç bir arkadaş görevlendirilmişti. Alişan bizi bir şekilde tren'e yetiştirdi. Ama genç adam sabah sabah telaşın yanlışlıkla kendi pasaportu ve belgeleri yerine kânsınınkileri almıştı. İsviçre'den dışarı çıkarken sonra "Herhangi bir sorun yaşayalım mı?" diye, smir kâpsında hiçbir şey olmaz dediler ve yola devam ettik. Kompartımda sadece Can Abi, Alişan ve ben vardık. Can Abi biraz kaykılmış vaziyette oturuyor. Trende bardakla su bulamadığımız için şişenin kapağına doldurduğukı rakıyı ufak ufak içiyordu.

Biraz sonra gümrük görevlisi mi yoksa trende görevli

mi bilmediğim resmi üniformalı bir adam girdi. İnlanmaz asık bir suratla başıra başıra Alişan'a bir şeyler söylüyor, Alişan da karşısında cevap yetiştirmek için kıvrınıyor. Can Abi ise çok rahat, oturuşunu bile düzeltmeden rakısını içmeye devam ediyor. Homurdanır gibi sesler çıkartıyor, bir şeyler söylüyor ama Türkçe mi Fransızca mı İngilizce mi belli değil.

Türkiye'nin tanınan bir ressamıymı?

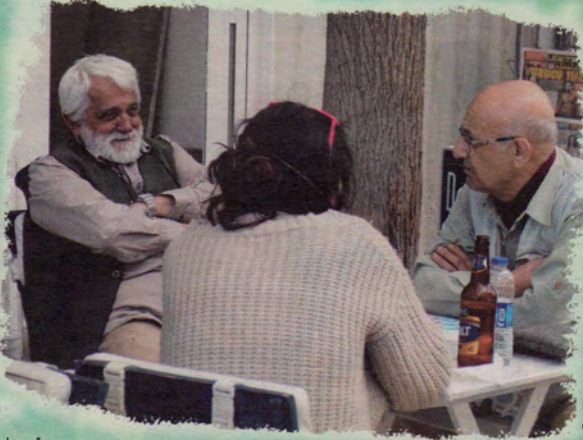
Nasıl olsa adam bilmiyor, abartmamda sakınca yok diye düşünmüştüm.

"Yanımdaki bu insan ise Türkiye'nin önemli bir kültür insanıdır. Çok tanınmış büyük bir şairdir."

Adam biraz afalladı, biraz durdu. Şapkasını çıkardı, koltuğunun altına aldı. Son derece saygılı bir şekilde eğilerek reverans verdi ve bir şeyler söyledi. Alişan'a

sordum, "Sizi bir gül gibi karşılayorum, Fransa'ya hoş geldiniz efendim," demiş.

Ve çekti gitti. Günlerin yorgunluğu, az önce yaşanmış olayın gerginliği üzerine trenin tıkır tıkır eden ritmiyle uykuya daldım. Ne kadar uyuduğumu anımsamıyorum ama yuvarlanan bir şey sesiyele uyandım sabaha karşı. Tırk. Tırk. Rakı şişesi kompartımda bir sağa gidiyor, bir sola gidiyor ve tükenmiş, Paris'te tren istasyonuna girdik ve Can Abi "Size bir 'sabah sabah kahvalt'ı ısmarlayayım" dedi. Ben de "Vallahi çok güzel olur abi" dedim.

"Adımı asla
bir karhaneye
koymayın"

Doğu kapısından mı batı kapısından mı çıkttık hatırlamıyorum. Tren istasyonuna çok yakın bir yere girdik ve Can Abi bize sabah sabah kırmızı şarap söyledi."

Aramıza karışan şairi meçhul şiirlerin, imzasının altına sığındığı usta oldu Can Yücel. Birilerinin birilerine 'laf sokmak' için karaladığı aforizmaların altına atılan sahte imza oldu Can Yücel. İyi ya da kötü değildi Can Baba, güzeldi, gerçekti, insandı. Zamanında onu oradan buradan kovalayanların bile kıymetlisi oldu şimdi. "Adımı asla bir karhaneye koymayın" diye vasiyet eden adamın arkasından Geldiç'a dönen Can Yücel ekonomisi aklına geldikçe; Güler Abi'nin, Öğüz Abi'nin, İbrahim Abi'nin anlattığı Can Baba davudı sesiyele kulağıma fısıldıyor:

Şiir fenerimde de baktım, son çılgılık

Aşk yokmuş sizde beş paraklık

Gidiyorum ben boşcağallar

Şişimşim ortalık yerinize

Kıçımın fosforuyla aydınlanın siz artık.

(Kıçımın fısırtısı Türküsü şiirinden)

Ben biraz panikledim, neler konuşulduğunu anlamıyordum. Alişan'a ne olduğunu soruyordum, "Bir dakika abi" der gibi el işaretile beni susturuyor. Can Abi'nin neler konuşulduğunu anladığımı düşünüyordum ama Alişan'ın çaresizliği karşısındaki rahatlığına anlam veremiyordum. Bizim belgelerimiz tamam, sorunun Alişan'ın elindeki karısının pasaportu ile elebileceği aklıma geliyor. En sonunda sesimi yükselttim, Alişan'a beni dinlemesini söyledim, üniformalı adamın ne dediğini sordum. Alişan gözlerime bakamadan "Kara kafalılar, gösterin kimliklerinizi diyor," dedi.

Resmen ilk kez "kara kafalılar" lafını orada duydum. Adama döndüm sağ elimin işaret parmağı yukarıda ve durmadan sallıyordum.

'Alişan, birazdan söyleyeceklerimi aynen çevireceksin. Önce iyi akşamlar dilediğimi söyle. Şimdi devam et. Biz Türkiye'den gelen iki sanatçıyız. Yarım Paris'te kültürel bir etkinlikte bulunmak durumundayız ve bu arkadaş da bizi oraya

İNSAN HAYATTA EN ÇOK KİMİ SEVER?

Bazıları şiir yazar, bazıları da şiir gibi yaşar. Şiirlerden bir varlığa dönüşür hani zamanla. Can Yücel onlardan biriydi. O, şiir hayatı çıkar, diyenlerdendi. Ama Türkiye gibi ülkelerde, her istediğini söyleyeşi yazarları mı, diyecek kadar da mertti. Zaten "Ne kadar yalansız yaşarsak, o kadar iyi" diyen biri başka nasıl konuşabilirdi ki. Fazıl Hüsnü'nün şiirinde, "Kimse getirmiyor akluña ölümü" diye hayıflımasını haklı bulur, hayat ve ölümü bir bütün olarak görürdü, Yücel. Şiirin bu bütünden çıkan bir çığlık olduğuna inanırdı. Sanırım en çok şiire inanırdı. Bir de babasına. Şairin ilk kitabını bastırın, öğretmen, Milli Eğitim Bakanı, Köy Enstîtüler'i'nin kurucusu Hasan Âli Yücel'e yani.

Tam bir Cumhuriyet aydını olan babasıyla inişli çıkışlı bir ilişkisi olsa da, ona hep saygı duyar, sözünü dinlemeye de gayret ederdi. Oysa baba, iktidar demekti, itaat demekti ama usta şairin bu kavramlarla arası hiç hoş değildi. "Ben ömrümce muhalif yaşıdım. Devlette de menfi bi 'tip' sayıldım onun için kan gurubum rh negatif", demişti. "Bu nedenle, düzente birbirimize kan alı veremiyoruz," diye eklemişti. O bir uyumsuzdu, huysuzdu. Küfürbazdı. "Küfür etme özgürlüğüne sahip çıkmak lâzım," derdi. Bunu önemserdi.

Victor Hugo, babanın gizlediği oğulda ortaya çıkar, derken haklı mıydı acaba? Can Yücel'in ilk şiir kitabını bastırın babası olmasa usta şair başka yollar dener miydi mesela? Belki de o, babasının içindeki gizli şairdi. İnsan yaşlandıkça babasına benzer, derler. Belki de bu sebeple ömrüne mesafeli hatta dertli olduğu şeye, yıllar sonra bir milletvekili adaylığı ile buluştu.

Yücel. "Babamın üretkenliğini ben de hissetmiş olabilirim. Kendimi böyle geliştirmiş, belki bundan etkilennmiş olabilirim. Eski Yunanca ve Lâtince okudum. Sonuçta politika molitika falan üçkağıda dönmüş. Şimdi ondan da olmadığımı memnunum. Eğer bir partiye falan girseydim, kim bilir kaç kere kovulmuşum" dese de denemedi değil bunu. Fakat mümkün olmadı. Oysa protokol onun sözlüğünde "portakal gibi bir şeydi". Babasının arayan politikacılarla da arası hoş değildi. "Resmî zevat ya da politikacılar evden telefonla babamı

Hepimiz gibi babasının karşısında o hep çoktu. Öyle de olmak isterdi bir yanıyla, öbür yanıyla kafa tutsa da tüm bunlara... Yoksa ona "Can Baba" der miydi sevenleri?

arardı. Genellikle telefonu ben açardım. Babamla benim ses tonumuz hemen hemen aynıydı. Arayan kişi 'hürmet ederim efendim. Zataalleriniz uygun görürse,' diye bir konu anlatmaya başlar, ben de hiç araya girmez sonuna kadar dinlerdim ve sonra "Babam evde yok," derdim" diye anlatırdı. protokole olan tahammül sınırını. Yine de böyle bir babanın evlad olma kolay olmasa gerek. Üniversitede okurken sol kanatta yerini aldığı, Dil-Tarih'teki İlerici Gençler Derneği'ne üye olur usta şair. Bulunur babası Hasan Âli Yücel'in kulağına gidince Can Yücel'e Cambridge yolu açılır. Babasının gözleri hep üzerindedir. O yılları hep kulağında

İstanbul'a sırt çevirir yıllar sonra, "ne kitapçı, ne meyhane kaldı," diyerek gider Datça'ya yerleşir. Aslında o hep kalbinden geçeni yaptı, dilinin ucuna geleni söyledi. Hayatı her şeyiyle sevdi, bir yaşam savaşçısıydı. Hapishane hayatı, tütünden sararmış o meşhur bıyıkları, unutulmaz rakı sofraları, sonunda bir amansız hastalığa çarpınca bile hayatı özümsemekten vazgeçmedi. Usta yazar Marqez, bir baba oğlunun çocuk olduğunu anlamaz, kendisi unutkan ve ihmalcı olabilir ve o bu kusurlarından ötürü kendini affedebilir; fakat oğlunun kendisinden daha üstün olmasını ister, babasının aynı olmasını değil onu daha ilerleye götürmesini, aşmasını ister, demişti. Eğer böyleyse Can Yücel, babasının bir benzeri olmakla birlikte onun gizlediği tüm yanların açık edilmiş haliydi sanki. Marqez'in sözlerini doğrular gibi, belki de tam da bu nedenlerle en unutulmaz şiirini babası için kaleme almıştı. Ona olan özlemini, çocukluğunda nasıl kafasında onu bir kahramana dönüştürdüğünü anlatmıştı bize. Hepimiz gibi babasının karşısında o hep çoktu. Öyle de olmak isterdi bir yanıyla, öbür yanıyla kafa tutsa da tüm bunlara... Yoksa ona "Can Baba" der miydi sevenleri?

**"Hayatta ben en çok babamı sevdim
Karaçallılar gibi yardım bitme bir çocuk
Çarlık bacaklarıyla -ha düştü, ha düsecek-
Nasıl koşarsa arından bir devin
O çapkın babamı ben öyle sevdim**

**Bilmezdi ki oturduğumuz semti
Geldi mi de gıdıcı-hep, hep acele işli
Çağın en güzel gözü maorif müfettişi
Aclastan bakardım nereye gitti
Gözüme ezberledim gurbeti."**

ŞİİRİN ÖZETİ OLMAZ A ŞAİRİNKİ HİÇ OLMAZ!

Şimdi toprağa karışmış bir hocam var. Vardı değil, var. İyi hocalar toprağa karıştıktan sonra da hocalık yapmaya devam ederler. Hocamın adı Yaşar Aza.

Lisedeyim. Sene seksen dört. Ülke seksende sıkı bir darbe yemiş. Sızısı sıkıyönetim şeklinde devam ediyor.

Cumhuriyet gazetesini gizli gizli okuyorum. Pazartesi spor sayfası için Milliyet alıyorum. Milliyet okuyorum diye her gün fırıncıyı Kartal köprüsünde minibüsü durdurup arama yapan polis. Milliyet gazetesini bile fırıncı sebebi gerisini sen düşün.

Nâzım kitapları filan diri diri toprağa gömülmüş. Yahut acımadan yakılmış.

Kurtarılan kitapları anca televizyonda görüyörüz. Televizyonda sık sık yakalanan devrimci abileri yaymıyorlar. Önerilerine suç aleti olarak kitaplar dizilmiş.

En güzel kitap henüz yakılmamış olan. Yakalanmamış olan.

Kitapçılara misal "Nâzım Hikmet'in kitabı var mı," diye sorsan, ya deli, ya sivil polis sanıyorlar. Daha fenası gerekçer bir sivil polisin seni sorarken duyması.

Yaşar hocam, güzel hocam kitaplarına kıyamamış, yakmamış, gömmemiş, saklamış. Gizli gizli öğrencilerine veriyor. Daha doğrusu o bir öğrenciye veriyor da gerisi elden ele... Gizli gizli, elden ele bir umudu uzatıyoruz güzel günlere doğru.

Misal ben Cemal Süreya diye bir şair olduğumu veya Öp Sonra Doğur Beni diye bir kitap ad olabileceğini benim hocamın yakmadığı kitaplardan öğrendim.

Yaşar hocam bir gün Hale ablama bir kitap vermiş. Ondan Ali abime geçiyor kitap, ondan da bana: Can Yücel, *Sevgi Duvanı*... Ben bu şiirle e aşık oldum. Sevgiyle bağlandım... Ama benim de başkasına vermem lazım kitapları. Atilla'ya mı vermiştim, kime verdim şimdi hatırlamıyorum... Ama vermeden önce bir güzel ezberledim. Evet, nerdeyse bütün kitabı.

Okulun tiyatrosunda prova için toplanmışız. Hoca gelececekmış. Ben de ezberlediğim şiirleri okuyorum gümbür gümbür bir frısıtıyla.

Arkadaşlar şiirleri çok seviyor. Kız arkadaşım bir şiiri en çok sevir: *Buluşmak Üzere*...

"Diyeğim yağmura tutuldu bir gün" diye başlayan bir şiir.

Düpedüz aşk şiiri bence. Şiirin özeti olmaz a, özet geçsek Can Baba sevgilisine, "denize bile dalsan karşına çıkarım" diyor özetle.

Ancak şiirin son kıtasına, o yıllar için çok sakıncalı bir iki sözcük sızmış. Özet geçemeyim de o kısmı buraya kopyalayıp yapıştırayım, sayfaya yakıştırayım:

Diyeğim sapına kadar şair bir herif çıkmış ortaya

Çakmak çakmak gözleri

Meydan ya Taksim ya Beyazıt Meydanı

Herkes orda sen de ordasın

Herif bizden söz ediyor bu ülkenin çocuklarından

Yürüyelim arkadaşlar diyor yürüyelim

Özgürlüğe mutluluğa doğru

Her işin başında sevgi diyor

Gözlerin yağmurdan sonra yaprakların yeşili

Bide başını çeviriyorsun ki

Yanında ben varım

Şiir böyle bitiyor. Kız arkadaşım çok sevir. İlla "Bunu ya bana ver," diyor.

Yazıyorum veriyorum. Cüzdana koyuyor. Cüzdana istasyonda düşürüyor. Cüzdanı bir sayın muhbir vatandaşa buluyor. Jandarmaya veriyor. Jandarma siyasi şubeye gönderiyor. Siyasi polis, kız arkadaşımı alıyor. Ben henüz tüm bunları bilmiyorum.

Ertesi gün kız arkadaşımın doğum günü. Onunla buluşmayı planlıyorum. O buluşmaya beni polisin götürüleceğini henüz bilmiyorum. Sabahın körü kapı çalıyor. Ama ne çalınma. Camdan bakıyoruz, bir minibüs dolusu polis tüfeklerini bizim bahçeli eve doğrultmuş. Suçum ne bilemiyoruz ama beni almaya geldiklerini biliyoruz. Çünkü biliyoruz ki genç olmak suçlu olmak için yeterli sebep...

Hiçbir şeyden korkmuyordum da, yıllardır "etliye sütlüye karışma" diye diyet öneren annem üzülecek, yıkılacak diye korkuyordum... Anneme bakiyorum annemi hiç o kadar dik ve dinç görmemişim sanki:

"Bana bak diyor bir kimsenin adını veremeyeciksin. Birinin adını verdiğin sürece helal etmişim sana."

Yıllardır etliye sütlüye karışmamamı tembihleyen annem, "devrimci bir direnç" göstermezsem, kendi sütlünü helal etmemekten söz ediyor. Ben böyle bir annenin sütlüyle beslenmişim. Hangi çılgın beni konuşturacakmış şaşarım. Kapıyı açmadan önce evde en sakıncalı kitabın bir Nâzım Hikmet kitabı olduğuna karar verilir, birkaç parçaya bölünüp saklanıyor. Nereye saklanıyor dersene, bana yıllardır "etliye sütlüye karışma" diye tembihleyen anneciğimin sütyenine... O an fark ediyorum annemin Nâzım beden sütyen giydiğini..

**En güzel
kitap henüz
yakılmamış olan.
Yakalanmamış
olan.**

Mahalle karakoluna götürülüyorum. Oradan "Siyasi şubeye gideceğiz"miş...

"Taksi parasını ödersen kelepek takmaz," diyorlar. Cevabımın neticesinde, E-5'in kenarında bizi bedavaya götürecek bir şehirlerarası otobüs bekliyorduk.

Köprüyü geçtikten sonra iniyoruz. Karakol polis bana dönüyor:

"Siyasi şube nerede? Sen bilirsin," diyor.

"Nerden bileyim," diyorum. "Daha on yedi yaşımdayım."

"Yaş büyütüldü asılacak yaşa gelmişsin," der gibi bakiyor karakol polisi. Ben bu bakıştan henüz hiçbir şey anlamıyorum.

Şaka değil, ellerimde kelepek, ona bana sora sora buluyoruz siyasi şubeyi...

Ne yazık ki kendime söyleyeyim, Kız arkadaşımın

yüzleştirilyoruz. Kabul ediyorum, şiiri benim yazdığımı. El yazısı benim, Şiir Can Yücel'in.

"Ulan niye komünist şair okuyorsun," diyor gözümün bağından ötürü göremediğim polis. Polisten acayip elektrik alıyorum. Baş parmaklarıma sarılı kablolar dan bünyeye yayılıyor elektrik, sıklmaya geçmiş eski çamaşır makinası gibi sarılıyorum.

"Niye Fuzuli okumuyorsun," diyor. Ben fuzuli bir umut ile "Okuyorum," diyorum.

"Oku lan," diyor polis. Ben edebiyat dersinden aklımda kalan dizelere başlıyorum. Parmaklarımda elektrik kabloları.

"Fuzuli rind-i şeydadir"...

Elektrik duruyor. Heyhat beynimde duruyor. Gerisi gelmiyor.

"Fuzuli rind-i şeydadir!" Elektrik tekrar başlıyor, çalışmayan arabayı akıyla vurdurur gibi... Yok hatırlamıyorum, fuzuli bir çağa benimkisi...

Böyle böyle üç gün sürdü elektrik işkencesi. Toplam bir hafta kaldım dört kişiyle iki metrekil hücrede.

Sordukları hep aynı: "Şiir kitabı evde bulunamamış. Sen kitabı nerden aldın? Kime verdin?"

Örgüt bağlantısı çıkarmaya çalışıyorlar. Ulan ne örgütü? Şiir kitabının yayın organı olabilmesi için Can Baba'nın örgüt olması lazım... Belki de onlar haklı... Biz birbirinden habersiz Can Baba Sevenler Örgütü'nün üyeleriyiz. CBSÖ.

Neyse annemin sözünü tutuyorum. Girdiğim gibi çıkıyorum. Kimsenin adını vermeden. Bir hafta da Selimiye Tutukevi'nde kalıyorum. Sonra dava açılıyor, sıkıyönetim kanununa muhalefet ve kız arkadaşımı tahrikten... Kanunlara itaatsizliğe tahrikten. Savcı mlahkemede iddianameyi okuduktan sonra oturup Milliyet gazetesini okudu. Spor sayfasını. Unutmadım. Hâkim bana söz verince:

"Bana işkence yapıldı," diyecek gibi olmuşken, hâkim susturdu.

"Sus ulan evladım. Beraat vereceğiz sana, ortalığı karıştırma." Beraat rüşveti karşısında sustum.

Can Yücel'i uzaktan sevmeye devam ettim. Ona şiirler yazdırın bir sevgiyle... Yıllar sonra bir imza gününde, Can Baba'ya uzattım ona ithaf ettiğim şiiri. Okudu. Gözlerini bana doğru kısp baktı: "Bunu sen mi yazdın," dedi. Cevabımın ardından küfür gelecek diye korksam da utana sıklı cevapladım:

"Evet."

"İmza la o zaman. Yazdıklarına sahip çıkacaksın. Yazdınsa imzanı atacaksın, imzanı atamıyorsan yazmayacaksın."

**BAVUL
İHSAN YÜCE**

Hayat Felsefesi

Eveeett,

Ne diyordum arkadaş....

Diyordum ki...

Ben bu zıkkımı içmek için içerim.

Ama içerken düşünmem neden içiyorum diye.

Daha sonra yaparım hayat felsefesini...

Sırayla olurum,

Fatih, Selim, Kanuni,

Bazen kadın hamamında tellak....

Bazen Christophe Colomb...

Napolyon'ken düşünürüm Elbe'de geçen günlerimi,

Timur'ken Beyazıt'ı yenişimi...

Bir kere Aristo'nun hocası olmuştum,

Ona verdiğim dersle gurur duymuştum.

Bazen Jeanne D'Arc'ı kurtarmak için çalışan bir kahraman

Bazen odununu ateşleyen bir cellat olurum.

Eğer daha da içersem,

Shakespeare halt etmiş derim karşımda,

Salyalı dudaklarımdan fırlayan yayık sesimi dinler de,

İşte Mozart'ın aradığı melodi, diye gülerim...

Enayiymiş be Platon...

Bir için de görsün....

Ne felsefesi varmış şu alemin,

Anlasun geçmişçi kınalı dünyanın kaç bucağ olduğunu...

Islak kaldırımlarda yürürken,

Acırım önde yalpa vuran sarhoşun zavallı haline...

Ukalalık işte derim,

Nene lazım, kendine bak.

Sen de bir serserisin..

Bir sarhoş....

Yavaş yavaş kaybolur acı kahkalarım,

İzbe sokaklarda,

Yavaş yavaş kaybolur

Benliğim...

CÖPLERDEN SEMT ANALİZİ:

EYÜP

Tarihler boyu nice medeniyetlere ev sahipliği yapan İstanbul, Osmanlı Devleti tarafından Nisan 1453'te son kez kuşatıldı ve elli üç gün süren stratejik bir savaş sonucunda ele geçirildi. Rivayete göre kuşatmayla birlikte de psikolojik açıdan oldukça yorulan Osmanlı askerleri, Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemsettin'in Emviler döneminde İstanbul kuşatılmasında ölen Eyyub El Ensari'nin mezarını bulmasıyla moral depolar ve şehri ele geçirmek için göstermesi gereken o son gücü nihayet kendinde bulur. Sultan Mehmet şehri aldıktan sonra mezarın bulunduğu bölgeye Eyyub El Ensari adına bir türbe yaptırır. İşte bugünkü Eyüp Sultan adını bu hikâyeden alır.

Nitekim 1453'e kadar bir Hristiyan şehri olan İstanbul, Müslümanların yaşam tarzına uymamış, Anadolu'ya getirilen bir çok insan burada yaşamayı reddetmiştir. İktidarlar halkının rızasına muhtaçtır. Bu yüzden sözün sahibi mukteditir değil, onu yaşatacak olan halktır. Sonuçta Anadolu'daki köy hayatını benimsemiş Müslümanlar için bir yaşam alanı ihtiyacı doğar. Bu yüzden son dışında Eyyub El Ensari'nin türbesinin bulunduğu bölgede köy yaşamına uygun verimli topraklarda İstanbul'daki ilk Müslüman köyü kurulur. Eyüp kurulduğu ilk günden beri geleneksel Türk kültürüyle var olan bir yerleşim alanı olmuştur.

Günümüzde nüfusu arttıkça üzerinde yeni yerleşim alanları üretilen İstanbul bu yüzden gitgide genişliyor. Diğer şehirlerden aldığı göçün haricinde kuzey kesimlerine doğru sürükli olarak iç göç alan şehir, "yeni" olanın cazibesizle ekonomik gücü yüksek olan nüfusa da bu bölümlere doğru taşıyor. Tepeden inme, rantçı kentleşmenin olmadığı zamanlarda İstanbul'un güney kesimleri ekonomik güce sahipken bu anlamda yavaş yavaş kuzeye doğru kayma yaşıyor. Eyüp'te güneyden kuzeye doğru bir rota çizerek ilerledikçe ekonomik anlamdaki değişiklikleri görebilmek mümkün oluyor. Arkarçeşme ve Düğmeciler de çoğunlukla makarna ve bulgur tüketirken, Pierre Loti tarafına gidildikçe daha pahalı olan pirincin tüketimi artıyor.

Geleneksel sofralar

Eyüp'ün en belirgin özelliği geleneksel sofra kültürüne dair bulgular içermesiydi. Arkarçeşme, Düğmeciler, Pierre Loti gibi ailelerin bulunduğu bölümlerde yaptığımız çalışmada en çok patates ve soğan artıklarına rastladık. Patates kabuklarının tek seferde soyulması, soğan kabuklarının ise

kaçınacak derecede ince olması mutfaqlardaki üstalığa işaret ediyor. Bu yüzden alle sofrası kültürünün ciddiyle sürdürüldüğünü söylemek mümkün. Patates ve soğanın sonra en çok tüketilen sebze ise patlıcan. İmam bayıldı, hünkâr beğendi, şakşuka gibi anadolu mutfağının vazgeçilmez yemeklerinin yapımında kullanılan patlıcanın tüketimi geleneksel alle motifinin göstergesi.

Et tüketiminde ise tavuk başı çekiyor. E-5 karayoluna yakın kısımda bulunan Arkarçeşme'de tavuğun göğüs eti ve yağsız kısımları tüketilirken, Pierre Loti tarafına doğru gidildikçe pırlımsı

daha zahmetli olan bütün tavuk, incik, baget gibi ürünler tercih ediliyor. Bu açıdan Eyüp'ün iç kesimlerinde yaşayanların mutfakta daha

fazla zaman geçirdiğini söylemek mümkün. Bu bölgede yaşayanlar tavuk kemiklerini sokak hayvanlarını erişilebilecek yerlere bırakıyorlar. Bu da hayvanların sayısının bu bölgede artmasına sebep oluyor.

Muhafazakar kültürün yaşadığı yerlerde çocukların beslenmesine ayrı bir önem gösterilir. Eyüp'te çocuk bezlerine pek rastlanmadık ama ilk ve ortaokul yaşlarında çocukların varlığına dair bulgular edindik. Aromalı sütler, okul sütları, küçük diş izleri taşıyan elma ve muz gibi meyveler çocuk nüfusuna

ambalajları,

tenekeler peynirler, Eyüp'ün kalabalık hane halkı ortalamasının net bir kanıtı olarak sayılabilir. Çocuk rastladığımız çöplerde artıklarının bulunduğu çöplerin bazılarında kadın terliğine rastladık. Mahalle kültürünün, iletişimin göstergesi olarak okuyabileceğimiz bu bulgular kapı önlerinde, parklarda komşularıyla çörekde çitlenyeleri görünce sağlıklı bir kanıt haline geliyor.

Mezarlıktan gelen sağlık

Her köşesi betonarme projelerle talan edilen İstanbul'da yeşil alan bulabilmek artık zor bir ihtimal. İyi ki şehrin merkezinde birkaç mezarlık var ve onlara dokunulmuyor. Eyüp mezarlık sayısı açısından oldukça zengin bir yer, bu yüzden yeşil alanın sağladığı temiz hava Eyüp'te yaşayan insanların daha sağlıklı yaşamasını sağlayıcı olacak ki çok az sayıda ilaca rastladık. Yaş ortalaması yüksek olmasına rağmen ilaç tüketiminin şaşırtıcı derecede az olduğu Eyüp'te birkaç mide ilacı ve ağrı kesici dışında bir bulguya rastlanmadık. Bunun bir diğer sebebi de sıfırlı ürün satan çok sayıda aktarıcı olması olabilir.

SOKAĞIN MASALLARI: SONSUZ HİKAYELER

"Sahip olduğum her şeyi yitireceğim gibi hissediyorum. Çünkü eğer onun hakkında yanlışlarsam her şey hakkında yanlışlımsımdır. Bu yaşadığım ben olarak edindiğim tüm doğrular hakkında yanlışlımsımdır. Eğer böyleyse kendimi yok etmem gerekir. Hayır hayır, intihar etmekten falan bahsetmiyorum. Sadece bu benliği bitirmem gerekir. Başka bir yerde, başka arzuları olan başka bir kadın olmam gerekir belki... Anlıyor musun? Evet, onu dinleyeceğim. Ama korkuyorum: ya onu dinlemediğim, konuşan başka biriyim gibi hissederseniz? Ya gerçekten yanlışlığımdı görürsem? Yolda ağlamaktan nefret ediyorum ama durduramıyorum ki kendimi. Lanet olsun, bilmem kaç milyon kilometre karelik bir dünya ama ben içine sığmıyorum. Sakinleşemiyorum."

İstiklâl Caddesi'nin girişinde, ağlamaktan gözleri ufuk kalmış genç bir kadın, hararetili bir biçimde telefonda konuşarak hızlı hızlı yürüyordu. Gözyaşlarını saklamaya çalışan kadın, telefonda arkadaşıyla konuşurken, hayata ilgili duyumsadığı tüm korkuları, istemeden de olsa, kendisiyle aynı şeritte yürüyen diğer insanlarla da paylaşmış oluyordu. Kadının tam arkasından, onu fark edilebilir kılan tek şey boynuna astığı fotoğraf makinesi olan, neredeyse görünmez olacak kadar sade bir adam yürüyordu. Kadının hikâyesi merakını cezbedmişti. "Hay Allah," diyor du içinden, "ayrılacak mı acaba sevgilisiyle? Yazık ne kadar üzgün gözüküyor." Adam merakla kadını takip ederken kadın yolda ağlayarak konuşuyor olmaya daha fazla dayanmayacağı arkadaşından müsaade isteyerek telefonunu kapattı. Sonra da karşısına çıkan ilk pasaja girip gözden kayboldu. Ee? Böylece bitecek miydi yani? Adam kadının arkasından pasaja girse de faydası yoktu ki. Nasılsa hikâye hemen buracta neticelenmeyecekti.

Kafasında, kadının hikâyesine yazdığı alternatif sonlarla caddede yürümeye devam etti adam. Galatasaray Lisesi'nin önüne geldiğinde, burada bir fotoğraf çektiğinin ne kadar güzel olabileceğini düşündü. Yanından geçmekte olan birini gözüne kestirdi hemen.

"Pardon, Taksim'e ilk kez geliyorum da bir fotoğrafımı çekebilir misiniz?"

"İşim var birader," diyerek tersledi onu, kendisine soru sorulmasına sinirlenen adam. Ama o yılmadı, aynı soruyu daha ılımlı bir tavrı alabileceğini umduğu, genç, güzel bir kadına sordu. Bir yandan da "Hadi bakın makinem bile var," dercesine

boynuna asılı fotoğraf makinesini işaret ediyordu. Kadın, adamın fotoğrafını çekmeyi kabul etse ama o asılmaya yüz bulabileceğini düşünerek küçümseyici bir bakış fırlatıp çekip gitti. "Vay be," dedi adam kendi kendine.

Her gün milyonlarca insanın geçtiği bu caddede fotoğrafını çekecek tek bir kişi bile bulamıyor muydu yani? İsrarla önüne çıkan herkese aynı soruyu sormaya devam etti.

Zafer, insanların yıllardır karınlarında taşıdıkları ama bir türlü doğuramadıkları bir çocuğu sanki.

Fotoğraf makinesiyle hatıra edinmenin mücadelesini veren adamın birkaç adım ötesinde genç bir kız akordeon çalıyor, bir yandan da gözleriyle, ısrarla insanlardan olumlu yanıt uman bu alışılmadık tipteki adamı takip ediyordu. "Sarkışını bitirir bitirmez gidip fotoğrafı ben çekeyim," diye düşündü. Genellikle sokağın insanları, birbirlerinin hikâyelerinin merak uyandırıcı, tuhaf bölümlerine şahit olur ama sonuna asla bilemezlerdi. Ama bu sefer fark yaratacak genç kız, fotoğraf çekmek isteyen adamın bugünkü hikâyesinin mutlulukla sona ereceğini bilecek, çünkü bunu kendisi

gerçekleştircekti. Sarkışını bitirdikten sonra

elindeki plastik bardakla çevresindeki dinleyici kitlelerinden bozuk para topladı. Sonra az önce gözüyle takip etmekte olduğu adamı düşünceye yönelmiş. Ama adam orada değildi. Nasıl olurdu? Amacını yerine getirene kadar asla oradan ayrılmayacakmış gibi gözüküyordu oysaki. Kimsenin onun fotoğrafını çektiğini de görmemişti. Gözleriyle çevreyi taradı dikkatlice. Adam ortada yoktu. Genç kız bu işe biraz bozularak caddenin aşağı doğru yürümeye başladı. Biraz sonra gitar çalan bir sokak müzisyeninin önünde durup, akordeonu ile müzisyenin çaldığı şarkıya eşlik etmeye koyuldu. İki müzisyen birbirlerine neşeyle gülümsediler. Şarkı bittikten sonra yine plastik bardağı ile çevrediklerden para topladı genç kız, sonra da yoluna devam etti.

Gitar çalan adam, akordeon çalan genç kıza yıllardır her bahar burada rastlıyorlardı. Hatta bununla ilgili arkadaşlarına yaptığı bir şaka bile vardı. Şöyle derdi: İstanbul'da baharın üç belirtisi vardır, ilki cemre düşmesi, ikincisi şehri lalerinin doldurması, üçüncüsü ise Romanya'dan gelen küçük kızların Taksim'in dört yanında akordeon çalması başlamaları. Az önce akordeonuyla kendisine eşlik eden Rumen kız da onlardan biriydi ve adeta burada onun gözlerinin önünde büyümüştü. Her yıl babasıyla İstanbul'a gelen kız burada birkaç ay çalışıp para kazanır, sonra memleketi Romanya'ya dönerdi. Gitarist, genç kıza biraz sohbet etme imkânı bulmuştu geçen yıl. Kız ona, gelecek yıl on sekinize girdiğinde İstanbul'a yerleşeceğini, burada kendi şarkılarını yazıp söyleyen bir müzisyen olmak istediğini söylemişti. Acaba kız İstanbul'a bu kez temelli mi gelseydi? Gerçekten istediği gibi bir müzisyen olabilecekti miydi? Gitarist bunu yakın zamanda öğrenemeyecekti. Çünkü birkaç gün sonra bu ülkeyi tamamen terk edecekti. "Gitmeye karar vermem bütün ömrümü aldı, gitmem ise yalnızca bir an sürecekti," demişti arkadaşlarıyla. Ne zamandır ertelediği planını uygulamaya koyuyordu artık.

"Bugünlük bu kadar yeter," deyip yerinden kalkarak Tünele doğru yürümeye başladı gitarist. Tünele'de insanlar yine eylem için toplanmışlardı. Hak, özgürlük, eşitlik, kadın, yaşam... Sayısız pankart ve çağrı... Ölümsüzdür denilerek adı yazılmaya çalışan insanlar... Zafer, insanların yıllardır karınlarında taşıdıkları ama bir türlü doğuramadıkları bir çocuğu sanki.

Acaba dünyaya gelecek miydi?

MANUŞ BABA

İnsanlara iyi gelmek noktasında yapabileceğim en önemli şey şarkı söylemek, yeni bir şeyler üretmek.

Babanızın gitar almasıyla müziğe ilk adınızı atmışsınız. Bir enstrümanla küçük yaşta tanışmak size ne hissettirdi?

Çocukluğumun önemli bir dönemini Tarsus'ta geçirdim. O dönemki şartlara bağlı olarak güney çocuğu olmanın verdiği bir gereklilik vardı. "Göç" halinde olmak... Adana, Çukurova pamuk tarlaları... Mersin, Tarsus arası portakal, mandalina bahçelerinde mevsimlik işlerle evden uzakta büyüdüm. Kuşların, kedilerin peşinde koşarak, sokaklarda büyüdüm. Hiçbir zaman elimde bir enstrüman hayal etmedim aslında. Hep çocuk kalacak gibiydim. Tarsus'tan Antalya'ya göç ettiğimiz dönemde bir gün elinde gitarla çıkıp geldi babam. Kendi lisede okuduğu zaman gitar çalmayı istemiş ama parasızlıktan alamamış, içinde ukde kalmış. Bir akşam bana böyle bir hediyeyle geldi. Elimi tellere ilk vurduğum an bir titreşim hissettim. O titreşim uzayla mekân arasındaki o sonsuz, bağımsız duyguyu hissettirdi bana. Bunun adı müzikti. Tanrı'ya, göçünüzün sonsuz derinliklerinden uzanıp geri dönmek gibi bir şey...

Mersin Tarsus'ta doğmuşsunuz, Antalya'da büyümüşsünüz. Akdeniz ve Antalya çocukluğunuzdan bu yana size neler hissettirdi ve hissettiriyor?

Tarsus'ta tren garından çıkan trenleri beklidik. Tren raylarında yağlam. ve simit satardık mesela. Güney çocukluğu su anki halimde de yansıyor. Hep bir şeylerin peşinden koşardık. Çocukluğumu inanılmaz bir koşuşturma içinde ve çok güzel yaşadım. Hatta bir dönem Çukurova'nın çocuklarının hep bu koşuşturma yüzünden zayıf kaldığını düşünürdüm. Çünkü herkes sokakta yed. herkes yağlı. Akşam benim beni döve döve eve sokardı. Mersin-Tarsus hattının bana yaşattıkları, oradaki anılarım şu an benim karakterimi oluşturuyor. Antalya'ya göç ettiğimizde ise biraz erken büyüme zorunda kaldım. Dünkü serseri çocuk değildim artık.

Manuş Baba isminin hikâyesini bir de sizden dinleyebilir miyiz?

Uzun süre Antalya'da grup olarak barlarda sahne aldım. Daha sonra kendi hikâyemi anlatmam

gerektiğini bu yolda özgür olmam gerektiğini hissettim. Manuş da benim çocukluğuma dair bir hikâye, bir çocukluk hatırası. Bizim ailede çocuklara kısaltma isimler takılır, anneannem de bana çocukken seslenmek için Manuş ismini kullanırdı.

Düne bağlı yaşamıyorum ama dün de hiçbir zaman unutmuyorum.

Anneannemden kalma bir çocukluk hatırası. Küçük, güzel çocuk anılarına geliyor. Baba da kendi babamdan geliyor aslında. Babam elini hep sırtımda hissettiğim bir adam, koca bir adam, bak bak bitmeyen... O yüzden benim için çok değerli. Manuş ve Baba kelimeleri bir araya geldiğinde geçmiş ile gelecek arasındaki o insan olmanın değerli hüznü, mutluluğu yaşam arzusu ortaya çıkar ve anlam buluyor.

Üretim esnasında sizi en çok besleyen kavram geçmişiniz diyebilir miyiz?

Geçmişe bağlı yaşayan pesimist bir adam dediğim aslında. Onları bir kenarda tutup, ileriyeye dönük yaşamaya çalışırım. Çünkü zaman böyle bir zaman. Çok da geçmişe bağlı kalıp geleceği gör etmeye gerek yok. Birçok insanla birçok ayrıntılar yaşadım

geçmişini, geri getiremeyeceği şeyler olduğu için özlyük, benim geri getiremeyeceğim hiçbir şeyim yok. Çünkü hâlâ her şeyi elimde tutuyorum ve ona göre yaşamaya çalışıyorum.

İstanbul'a yerleşme fikri nasıl oluştu. Ve bu fikir hayata nasıl geçti?

Yapmam gereken bir sürü şey vardı ama Antalya'da olduğum sürece yapamamaya başladım ve benim için yorucu bir süreç oldu. Çünkü her şey kısıtlı ve müzikal dünya İstanbul'da. Yine de İstanbul'a taşınmam büyük bir cesaret oldu.

İçim rahat bir şekilde ayrıldım Antalya'dan.

Ben adım atmadığım sürece geçmiş bana her

zaman ayak bağı olacak. Düne bağlı yaşamıyorum ama dün de hiçbir zaman unutmuyorum. Antalya'da annem, babam, ablam, yeğenim var, onları görmeye gidiyorum. Ve ara ara konsere gidiyoruz. Yer yer özlüyorum. Konseller sayesinde dostlar ile bir araya gelebilmek beni heyecandırıyor.

Dünersen İslık Çal albümü geliyor. Albüm hazırlık süreci nasıl geçti? Dinleyicileri neler bekliyor?

Albüm biraz sürpriz olacak dinleyiciler için. Bu zamana kadar konserlerde hep demo kayıtlarımı, bestelerimi ve coverları çaldık. Zaten konser çalıyorduk. Şehir şehir her konserimizde bizi yalnız bırakmayan o güzelim dinleyiciye bir hediye olsun istedim. Müzikal dünyaya bu albüm ile profesyonel şekilde adım atıyorum. Tarz olarak benim bu zamana kadar biriktirdiğim bestelerimin biraz yansıması olacak. Skalası geniş bir proje ile belirledim repertuarı. Türkü bestem var mesela, alaturka, pop-rock, rock, seksenleri hatırlatan nostaljik Türkiye pop besteleri ile dolu dolu bir albüm kaydedtik. Albümü yıl arkadaşlarımız, sahne arkadaşlarımız ile kaydedtik. Dilerim iyi gelsin.

Demo kayıtlar ile albüm kayıtları bazen dinleyiciyi hayal kırıklığına uğratabiliyor. Siz albümde o özü koruyabildiğinizi düşünüyor musunuz?

Bunun için çok özel çaba sarf ettim. Eski düzenlemelerime sadık kalıp buna göre hareket ettim. Çok absürt bir şeye girişmedik. Gösteriş havasında bir albüm olmadı. Zaten olmasını da hiçbir zaman istemem. Süsleyelim süsleyelim şarkıları diyen biri olmadım yeter ki dinlenebilecek, dinleyiciye iyi gelecek bir albüm olsun istedim. Ve bunu da sağladığımızı düşünüyorum. Bu albüm ile yeni melodiler yeni soundlar da insanların kulaklarına gelecek. *Dönersen Islık Çal* albüme ismini veren şarkı. Aslında hepsi favorim ama bu şarkının yeri başka bende.

***Dönersen Islık Çal* şarkısından küçük bir kısım paylaşır mısınız bizimle?**

*"Olmuyor, ne yapсам olmuyor
Bu kaçınıcı ayrılık akşamı,
Duvarda asılı resminle
Bir benden bir sen geçiyor."*

Peki albümünden beklentiniz nedir?

İstanbul'a her ne kadar geç gelsem de her şeyi yakaladım. Ne kadar sevimsiz şeylerin döndüğünü de ne kadar güzel şeylerin olabileceğini de biliyorum. Müzik bir şeyleri paylaşma noktasında telaşa da sürüklüyor. İstanbul böyle bir dünya. Çok satışın gibi bir derdim yok hiçbir zaman da olmayacak. Sayısız konserde çaldık. Ve buluşmaya da devam edeceğiz o güzelim dinleyicilerle. Albüm bugüne kadar konserlerde bizi yalnız bırakmayan dinleyiciye bir hediye. Dinleyiciye iyi gelmeyi hep çok isterim. Ve insanlara iyi gelmek noktasında da yapabileceğim en önemli şey şarkı söylemek, yeni bir şeyler üretmek.

Ahmed Arif anısına *Haberin Var Mı* şiirini bestelediniz. Birçok şarkının arasından sıyrılın çok güzel bir beste. Bu şekilde edebiyattan etkilendiğiniz başka nelerden söz edebilirsiniz?

Albümde çok sevdiğimiz iki şiir yer alıyor. Bunlardan bir tanesi tabii ki Ahmed Arif *Haberin Var Mı*. Bu şiir benim Antalya'da yaşadığım dönemlere ait bir hatıra. Hep bana bir bahar havasını anımsatır. *Karanfil kokuyor cıgaram.* Dağlarına bahar gelmiş memleketimin.

Oysaki Ahmed Arif bunu mahpusa yazıyor. Görmek istediği güneşi baharı dile getiriyor. Bir şekilde hüznün içindeki bin yıllardır beklediğimiz baharı dinleyici hissetsin istedim.

Bir de çok sevdiğim, bestelediğim Cemal Süreya'nın bir şiiri yer alıyor albümde. Bunlar benim için çok önemli. Yeni süreçte dinleyen birçok genç arkadaş var. Onların da bu şiirleri, şairleri bilmesini istiyorum.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Bu şiirin hikâyesini sen yaz...

FATİH PINAR

16 NİSAN 2017

Bu bir fotoğrafçının ziyade bir kameramanın hikâyesi olacak. Hikâye 2 Ocak 2017 akşamı bir belgesel projesi için, 16 Nisan Referandum'u kadar kameraman olarak çalışmam ister miyim diye sorulmasıyla başlıyor ve dün akşam referandum sonuçlarını izleyen karakterlerimizin isyanıyla bitiyor.

İşe, teklifin hemen ertesi günü, yani 3 Ocak akşamı Reina Katliamı protestosunu çekerek başladım. Yeni yılı kutlayan insanlar eğlendikleri mekânda silahla taranmış ve 39 kişi yaşamını yitirmişti. Bu vahşetten geriye aklımızda, vicdanları ve ruhları satın alınmış, artık ilerindeki kötülüğü dışa vurmakta hiçbir beis görmeyenlerin, yılbaşı kutlayanların ölümüne sevinmesi kâldı.

8 Ocak Pazar günü, belki de İstanbul'a en çok karın yağdığı gün Esenler Mezarlığı'nda Metin Göktepe anmasındaydık. Kar hâlâ lapa lapa yağıyordu. Aklımda kalan iki şeyden birincisi, polis işkencesiyle dövülerek öldürülen yirmi altı yaşındaki bir gazetecinin yirmi bir yıl sonraki anmasında polislerin hâlâ mezarlığın girişinde, "akrep"lerinin içinde bekliyor olmasıydı. İkincisi ise herkesin heyecanlı beklediği Fadime Ana'nın gelişiydi. Mezarlığın girişinden Metin Göktepe'nin mezarına kadar giden yolda Metin'in katledilmiş annaya gelenlerinin ayak izlerinden geniş bir yıl oluşmuştu. Ama yine de iki genç, Fadime Ana'nın yolundaki karları ayaklarıyla temizliyordu. Her şeyi bırakıp uzun süre Metin için, bir şey yapmaki için çırpınan bu ayakları çektim: Sonra da Fadime Ana'nın kendisini kucaklayan herkese işe sarılıp öğlünün hasretini giderici nişini ve kendi çektiğim ekrandan izlediğim en acıklı ve en umutlu sahneydi.

19 Ocak günü Hrant Dink için Agos ölümlüydü. İçimdeki taş gibi katı ve ağır duyguya bir de leş gibi bir endişe eklenmişti. 10 Ekim Ankara katliamına tanıklık etmiş ve bombadan birkaç saniye sonrasında başlayarak tüm süreci kaydetmiş birisi olarak bu korkunç günlerin korkusu çokrenkliliği ruhuma. Özellikle bu referandum öncesi ve böylelikle seylemelerde içimi kemiren kaygı nefes aldırıyor oldu. Hrant için gelen herkesin yüzünde aynı kaygıyı çekmeyecek çalırçırkan Rakel Dink'in, o dünyanın en güzel çınlayan üssü geldi kulağıma: "Ah sevgilim, sen yokken ülke kan gölüne döndü." "Ah sevgilim, sen yokken ülke kan gölüne döndü," deyip şu adları saydı: Roboski, Gezi, Suruç, Diyarbakır, Sur, Mardin, Nusaybin, Cizre, Şırnak, Ankara, Maçka, İzmir, Gaziantep, Ortaköy, Havaalanı, Ortadoğu... Bu saydıkları bizim için artık birer

katliam adıydı!

Bu kez de belki İstanbul'da benim gördüğüm en soğuk 26 Ocak günü Bakırköy Kadın Cezaevi'nin önündeydim. Reina Katliamı sonrası laiklik çağrısı yaptığı için tutuklanan Ayşeğül Başar'a özgürlük isteyen kadınların basını açıklamasında ve halayındaydım. Soğuk, dermansız bir sızı gibi tenimize işliyordu. İsimi iyi yapmak için nerdeyse sürekli kayıttaydım. Hiçbir detayı kaçırmamaya çalışırken tenime işleyen sızı parmaklarımı uyuşturuyordu. Ama içim kadınların seslerini cezaevi duvarlarını ayıp Ayşeğül'e duyurmak için daha yüksek sesle söyledikleri türkülerle sıcaktı. Yine de saatlerdir beklediğim basın açıklaması başladığında kayıt tutuşuna basamadım. Çünkü parmaklarım gerçekten uyuşmuştu. Hayatımda ilk kez ölümlü bulduğum Bakırköy Kadın Cezaevi'ni, hep uyuşmuş parmaklarım kadar soğuk hatırlıyacağım.

15 Temmuz darbe girişimi sonrasında ilan edilen OHAL sürecinde ülke KHK'larla yönetiliyordu. Biz de 13 Şubat'ta, son KHK ile Marmara Üniversitesi'nden ihraç edilen akademisyenlere destek olmaya gelenleri çekmek için Göztepe Kampüsü önündeydik. Basın açıklaması sırasında faşist öğrenciler okul içinden şişe ve taşlarla saldırdı. Kayıttaydım ve hemen saldırdın geldiği yöne koştum. Faşist öğrencilerden birinin attığı taş yanımdaki öğretimin görevlisine geldi. Aynı akşam bu saldırının kısa bir videosunu hazırlayıp yayınladım. Kurguyu yaparken hocasına taş attan öğrencinin dommuş görüntüsüne uzun uzun baktım ama hiçbir şeye benzetemedim.

Bu kez 11 Mart Cumartesi günü Feriköy'de, Berkin Elvan'ın "Akin var akin, güneşe akan" yazan, üzerinde karanfiller ve arasında bir ekmek duran mezarı başındayız. Bu mezarlığa son kez yine Berkin için gelmiştim. Okmeydanı'ndaki evinin sokağında polislin attığı gaz fişleriyle başından vurulduktan 269 gün sonra hepimizi kahrederek bu dünyadan ayırlışın ertesi günüydü. Berkin'in cenaze töreni için kısa bir belgesel hazırlıyordum. Video, Berkin defnedildiikten hemen sonra on binlerce kişinin tek bir ağzından Grup Yorum'a eşlik ettiği Gülten Akin'in "Büyü de baban sana / Büyü de / Aclar alacak / Büyü

Fotoğrafın Öyküsü

de baban sana / Büyü de / Yokluklar alacak..." şiirliye bitiyordu. O an tüylerim nasıl diken diken idiysen yine öyle kahir doluydum.

Hale bakın yazmam gereken kelime sayısı çoktan geçmişim bile. Oysa anlatılacak daha ne çok gün, olay ve yer var. Ama yine de hasta tutuklu Sibel Çapraz bir yıl sonra ev hapsi şartıyla tahliye edilirken (yine) Bakırköy Kadın Cezaevi önündeydim ve saatlerce bekledikten sonra cezaevinin kapısında görüldüğü anda annesinin zılgıtlarını ve ablasının attığı çığlığı duymamızı isterdim. Sonra en az on beş farklı yer ve zamanda "Hayır" bildirisi dağıtılanların hayranlıkla izlediğim inançlarını, umutlarını, mücadele azimlerini görmenizi. Gerçeği ve geleceği söylediği için tutuklanan Ahmet Şık ve diğer tutuklu gazetecilerin davalarını, 1270 gün sonra sabah 9:00'da başlayan ve gün boyunca hiçbir sonuç çıkmayan Berkin Elvan duruşması için akşam 9:00'daki basın açıklamasına kadar Çağlayan Adliyesi önündeki bekleyişimi de bilmenizi. Ve bu hikâyeyi özellikle hayatımın en uzun süreli kaydını yaptığım o muhteşem isyan gecesini, 8 Mart Feminist Gece Yürüyüşü'nü uzun uzadıya anlatarak bitirmek isterdim.

Velhasıl, ülkenin politik gündemini takip ve kaydetmeye adanmış, ömrünün son üç buçuk yılını adlıye, cezaevi ölü, anma ve mezarlıklarda geçirdikten sonra dünki referandumdan bu yana kendimi gasp edildikten sonra donakalmış biri gibi hissediyordum.

AHIRKAPI RÜYASI

Nisan'ın ortasında, denizin kenarındayım. Etraf mavi, hava soğuk. Zaman ceket yakalarını kaldırma zamanı. Aklimızda şımarık mevsimler, bir şarkının melodisini hatırlamaya çalışır gibi yazın gelmesini bekliyoruz. Deniz kenarında, Sarayburnu'ndayım. Ve Nisan'ın ortasında. Nereden geldiği belli olmayan rüzgârlar esiyor, Davor'la yürüyoruz "Oğlum Davor," diyorum, "ne vardı ölecek, bak cebimde tarağın daha saçlarını tarayacağız. Belki bir denizkızı çıkacak alı pullu, Sarayburnu'ndan bizi alıp götürecektir, denizin derinliklerinde yüzeceğiz, yolda rakija içeceğiz sen bize akordeon çalacaksın. Dans edeceğiz, daha dur babanemlerin savastan nasıl kaçtığını anlatacağım sana. Zaten ölüyoruz, dur." Dinlemedi Davor Dujmovic, Çingeneler Zaman'ın Perhan'ı. Mayıs bittikten sonra başka bir şeyden mi bilinmez 31 Mayıs 1999'da intihar etti.

Aklımdeki ağır roman havasına ayak uydurmaya çalışıp sanki elde kadeh hafif hafif salınarak Ahırkapi sokaklarına gırıyorum. Ahırkapi Roman Orkestrası lokalinde Pire Mehmet'in oğlu Tamer karşılıyor beni. İçerde dört müzisyen var. Bir de çocuk:

"Baba ben gideyim aletleri alacağım," diyor.

"Tamam, parasını ödedik onları, sende para var mı?"

"Yok gerek yok baba."

"Oğlum a! şunu," diyor babası çocuğa. On lira uzatıyor, "yolda simitçiyi çarşırsın belli mi olur."

Gülerek çıkıyor lokalden tunc yüzlü çocuk. Ahırkapi'nın ismi Topkapı Sarayı'nın ahırlarının burada bulunmasından geliyor. Yedi yüzyıl önce Hindistan Racastan'dan Avrupa'ya göç eden Romanlar, Selanik mübadelesiyle burada yaşamaya başlıyor. Ve her 6 Mayıs'ta Hidirlezzet, onların deyimiyle Ederlez, burada şarkılarla dans ederek kutlanıyor. "Çingenelerin bayramıdır Ederlez," diyor Tamer. "Aslında herkes kutlar da en güzel biz kutlarız Hızır'la İlyas'ın buluşmasını. Bu bomba mevzuları yüzünden geçen sene kutlayamadık o ayrı. Dilek ağaçlarına çaputlar bağlanır. Herkes istediğini yazar, yemekler yapılır, dans edilir. Kimisi gül ağacına bağlar çaputunu. 5 Mayıs'ta gelin de görün. Gerçi bu sene de bu bomba olayları yüzünden otele kutlanacak deniyor ama inşallah burada kutlanır." "Neden en güzel çingeneler kutlar?" diyorum, "Sadece çingeneler değil, hayal kurabilen güzel dans eden herkes kutlar," diyor Tamer. Masada üç kişiyiz. Haluk yeni aldığı akıllı telefonundan kafasını kaldırmıyor. Tamer'in gözü telefona takılıyor.

"Napiyorsun be Haluk abi? Oynaya oynaya bozacaksın telefonu."

"Yok be Tamer, bir dalgametre var şimdi onu indiriyorum. Telefon pilini güçlendiriyor. Güçlü olsun."

"Yok abi onlar kandırmaca sen feyste okeye devam."

Tamer göz kırpyor bana. Çıkıyorum lokalden. Kim söylese çok güzel söylüyormuş gibi hissedilen Ederlezi ağıtını söylemek ve yazı bekleyerek kayboluyorum Sultanahmet sokaklarında.

EVİRİM KURAN

TÜKENME!

"Sana yepyeni çiçekler verdim.
Kapıyı aç bulutlar girsin.
Gülmeyi bilen çocuklar geldi.
Tükenme!"

Bir bahar akşamı kursağında kaldıysa hevesin, incinidinse en dirençli yerinden, hırsıza kilit dayanmadıysa ve heba olduysa emeklerin, düşlerinin kırıkları kıymık gibi batıyorsa kalbine, dibi görünen bir rakı şişesi, mürekkebi kurumuş bir dolma kalem, kökü çürümüş bir çiçeğin saksısı gibi işe yaramaz, mühürsüz bir zarf kadar tanımsız kalakaldıysan bir bahar akşamı, kapıyı aç! Bulutlar girsin!

Mevsimidir hayatı fışkıran baharın damarlarından.

Bir avuç çagla badem taşı cebinde.

Bir bebeği kokla.

Bir çocuğu güldür.

Bir yaşlıyı sevindir.

Bir dostun neşesine ortak ol, bir yabancınn dervine derman.

Bir kitabı otobüste unut, senden sonrakine armağan.

Birine sımsıkı sarıl.

Cam kenarına ekmek kırıntısı koy.

Uçurتما yapmayı öğren.

Isık çal.

Küfür et, ağzında açan bir çiçek gibi.

Aşk mektubu yaz.

Isırarak elma ye.

Bir tribün marşını ezbere söyle.

Kırıkkindilerin hakkını ver, şemsiyeni evde unut.

Denizleri düşün.

Taşı çatlatan sabır değil, umuttur;

Umudunu çalanlara "yürü bre hırs paşa" de.

Birkaç dost bul, halaya dur.

Nasıl yenildim deme.

Ne öğrendim de.

Kalbine güneşi asanlardan ol.

Tükenme!

DİP DENİLEN YER BOKTAN SEN ÇIKIŞA ODAKLAN!

Dip dediğin; çıkışa en uzak, ışığa en hasret yer. Hedeflenince bir yol değil. Bir şehir efsanesi gibi, dilden dille aktarılır dibe oturma, dibi görme hikâyeleri. Yaşarlar birbirleriyle. Herkesin gördüğü dip farklı.

Peki bir dermanı var mı? Dipteyseniz yardımcı olalım mı? Daha beter bir dipten güçlenerek çıkanları anlatmak işe yarar. "Haline şükrettirme" bizim coğrafyamızda şaşmayan bir yöntemdir. Bir de bu kıssadan hisseyi mutlu sona bağlarsak sonuç tam olur.

Bir arkadaşım aramıştı yıllar önce; boşandığı gün işten çıkarılmış, derdine yanarken ev sahibi arayıp evi boşaltmasını istemişti. Nereden bakarsak bakalım pis bir dipti. Buluştuk. Ne yapacağımı ve nasıl teselli edeceğimi bilmiyordum. Zaman kazanmak için ve konu değişsin diye "Beyoğlu Sineması'nda bir filme gidelim. Festival filmi ya da belgesel olsun", dedim. Vizyon filmlerinde romantik bir komediye denk gelmekten korkmuştum. Eski sinemaların yüksek ve süslü tavanları, kadeife koltukları, aşıp kokusu iyi gelir diye ummuştum. Böylece 5 No'lu Cezaevi belgeseline girmiş bulunduk. Ahmet Türk anlatıyordu ekranda oysa meclisteydi o sıra, Mardin milletvekilidi. İki yüz askerin önünde çirliçiplak soyulup dayak yemişti, çok arkadaşını kaybetmişti. Kürt'ü, soyadı Türk'tü. Koca bir ömür böyle bir çelişkiyle ve devletin en uç iki kurumu arasında geçirmişti. Cezaevinden meclise.

Belgeselin başında gizlice silmeye çalıştığımız göz yaşlarımız bir yelden sonra ta ciğerimizden gelen sarımsımlarla ağlamaya dönuştü. Özur diledim kıçıkta. "Onca derdin içinde bir de filme sokup ben ağlatmam", diye.

"Çok iyi geldi, derdime başlatmayayım şimdi. İş dediğin bulunur, ev dediğin tutulur, aşk yine yaşanır. Canım sağ, sesimi duyan da var. Her şeyden öte özgürüm ulan," dedi. O kadar hızlı çıktı ki dipten, iyi bari vurgun yemedik.

Bu yöntem çalışır. Bazen de dip sanılanın gerçekte o kadar derin ve balçık bir zemin olmadığını göstermek içip eder. Bunu öyle incekilli yapmalı ki; "daha düşüleceğin ne beter kanaklıklar var" değil de "kıçığı yakın bir diptesin aslında, üstelik zemin de ivme almayla müsait" anlamına gelmeli.

Bana yaptılar, iyi geldi. Bugünden, bir "zaman aşımı" önce, yüzlerce genç bir arada gözaltıydıken benim de içinde bulunduğum şey kadının ismi okundu. Nezareten çıkıp ayrı bir yerde fotoğrafımızı çektiler. Tutuklu talep formu diye bir kâğıda

hakkımızda bir şeyler yazdılar. Bakırköy Kadın Cezaevi'nin de adı telfaz edildi. "Yahu okul önünde sıradan bir protesto, neyin tutuklusu? Hangi talep?" diye ocağımız sönmüştü ki, koğuştaki kızlar başladılar anlatmaya. Aaaa Bakırköy iyiydi. En azından F tipi değildi. Oradaki kızlardan biri bir kısır yapıyordu parmaklarını yerdim, hele bir diğeri öyle güzel şarkı söylüyordu ki aklımları hiç sıkılmıyordum. Zaten bir suçum da yoktu. Yanlışlık anlaşılınca en fazla iki ayda çıkardım. Bu arada o çok stres yaptığım vizelere de içeride rahat rahat çalışırdım. Ben değil miydim hem, saatlerce kitap okumak istiyordum da evin geleni gideni bitirmeyi diyen? Mis gibi vaktim olacaktı.

Öyle bir anlatılır ki, duruşma salonunda avukat çimdirmese, az daha itiraz edecektim hakime. "Hakim Bey ama hevesim kursağımda kaldı, ben iki ay yaptık çıkacaktım, kısır yiyecektim, dersime çalışırdım, kafayı dinleyecektim", diye. Dip sandığıymız yer bazen yağanması gereken bir tecrübe de olabilir. Bununla yüzleşmek, betlerine düşmekten kurtarı.

Bazen de öyle reddedilemez şekilde en berbat dipte kır insan, sizin elinizden ancak yamasa çökmek gelir. "Buralar karanlık biliyorum ama en azından yanındayım ve elini tutuyorum, yalnız değilsin, beraber bağırırsak sesimizi duyarlar, belki biri ayağıyla iş sallay da ya yanımıza inenler çoğaldıkça, birbirimizi iteriz yukarıya" demektir.

Cumartesi Anneleri'nin yaptığı budur. Evladını kaybetmekten daha beteri cenazesini bile bulamamaksa, sönüsz bir bekleyişle geçen bir ömrün her gününe dayanmaksa, elimizden ancak Galatasaray Meydanı'nda yanıp oturmak gelir. Dibe varmak deyince sanki önumüzde bir kör çukur, görmenden içine kayıvermiş gibi. Oysa bazen de kendini yukarı çekmeye çalıştıkça, göz göre göre, ağır ağır gidiyor insan dibe.

Şimdi bu topraklarda genç olmak ne kadar zor. Yeni bir duvara yanyanorsun her gün. Bakslarda doğmuşsun, su yavaş yavaş kaynarken, yandığını anlamıyorsun, biliyorsun öncesi. Geçmiş, hani o her şehrinde tiyatro olan, kadınları balolarda vals yapan, parti liderleri açık oturma da birlikte tartışan, üniversiteleri dünya sıralamasına giren, devletin verdiği bursu geri istemediği, anneannelerin ut verdiğini bilmediği, ne dediklerini bilmediği, şimdi? diye sorar kendine insan.

Şimdi bu topraklarda orta yaşları geride bırakmak ne kadar zor. Daha iyisi olsun diye çabalararak, on yıllarca emek vererek ya da sebatla bekleyerek, ümidi başkasına bağlamadan kendi içinde yetiştirmeyi öğrenerek gelişsin bu yaşlara. Koray mı aklına düşen "Ne kadar ömrüm kaldı şunun şurasında, böyle mi geçecek kalanı da?" kâbusuyla her gün cebelleşmek.

Şimdi buralarda insan olmak ne kadar zor. Sürekli tanıyamadığın, lafını duyduğun bir "yüzde ellir" ile yaşamak. Sen değilsen, hemen yanındakinin, yağı urganları bir gün alkış nümâyişle karşılayacağını düşünmek. Ve yine de o insanla her gün aynı otobüse binmek, aynı bankta nefeslenmek.

Herkes düştüğü dibi farklı tarif eder. Dersen ki bu en beteridir o zaman orada buluşup el ele vereceğiz. Dileyen çukura atayan insanlar görsün halimizde, biz birbirimize merdiven olacağız. Dersen ki bundan beter bir dip de olabilir, o zaman, bundan ders alacağız ve güçleneceğiz. Daha betere düşmeden, yol yakıncın koşar adım çıkacağız.

"Böyle zulüm görülmemiştir" deyip karalar bağlayacağız. İşte biz böyle bir zulmü yendik diyeceğiz. En derin diplerde bile gülümseyip, bizi den el bekleyenler var. Daha bitmedi, dibin tek iyi yanı artık çıkışa başla yolun kalmaması. Her neye yeniden başlıyoruz. Haydi kaldırın başınızı yukarı!

Dibin tek iyi yanı artık çıkıştan başka yolun kalmaması olması.

hazırlandım
beklemedim
bekleseydim geleceğini bile bile
en güzel bir sabahı baharın
toplayabilirdim belleğimi
beklemedim

helalleşmeme hakkımı kullandım
allah'ın bile vermediği
şirk şahasına
toparlandım
göre göre arkamdan akıtılacak
kova kova irinleri
hazırlandım

benim bu aranızı yakışamayışımı
sosyolojiyle yahut babamın
okuma yazması askerde öğrenmesiyle
izah etmek mümkün belki
belki de değil, ne bileyim
başlarda sadece
ailece oturlan toplu pazar kahvaltılarının
tadını kaçıran bir şeydi huzursuzluğum
zamanla inanılmaz geliştirdim
annenin hazırladığı saçları ekmekleri
yirmi beş yıl sonra kustum
oştum hatırladığı
yedidim polis jocuların
aldıttım yalandan blues dinleyip
solcu öğrenci odalarında teklifsiz sloganlar savurup
odama çekildiğimde gizli gizli
zarıfoğlu okuduğum arkadaşlarımı
bir kenara bırakmadım
belki helalleşemedim
yine de, benden yana kalmasın bir şey diye
her kim ve her ne varsa
helal ettim hakkımı

isterdim başka türlü olsun
sen, seni kuğularla bir gördüğüm
rüyalarındaki gibi
golgesiz ve hafif
ıçlı ve duyarl
hep ilk sevdiğim gibi
kal isterdim

isterdim babam by pass'tan sonra
durup durup ağlamasın
isterdim hiç toparlanmayayım da
mesela yaşlanınca
kahvede ya da hasta yatağımda
asansız yakalasan beni ölüm

cumhuriyet çocuğuyum
okullarda, askerde ve trt bir'le
marş söyleyerek ve itaat ederek büyüdüm
isterdim
cumhuriyetle beraber
bir köşede
anarşisi kendinden menkul
bir sakı: bittikisi gibi
su verene bile atarlı
ama öfkesine rağmen içinden
mahcup ve edepli
büyüseydim
isterdim etrafta ve senle
dövüşe dövüşe
bir yer açıp kendime
burası benim deseydim
beceremedim!

hazırlandım
hazır ettim üç tekerli velesbitimi
siz düşünün artık
ister yoka girin
ister fatiha okuyun
gidiyorum lan işte
vazgeçtim şefkatinizden
aranızda sahipsiz bir
vıdın azabı gibi
dolaşmaktan
vazgeçtim!

MURAT DALTABAN İLE TİYATRO SÖZLÜĞÜ

DARÜLBEDAYİ: BALINA

DOT: AVANGARD

IN YER FACE: ROCK'N ROLL

EKİP: DİSİPLİN

KULİS: KULİS

ALTERNATİF TİYATRO SALONU: ERGENLİK

PROVA: ORGANİZASYON-SENKRONİZASYON

REJİ: DENGELER

PROMİYER: BULUTLAR

WILLIAM SHAKESPEARE: BÜYÜCÜ

OTHELLO: KIRMIZI

OYUNCULUK: ZEKA - ÇALIŞMA - YETENEK

TECRÜBEYLE SABİT

Sabahları çok erken kalkıyoruz. Hatta öyle ki yılın yarısında sabahtan önce. Heyhat, güneş bile yetişemez telaşımıza. En güzel uykumuzu servisle işe giderken çekiyoruz. Kahvaltı için hiç vakitimiz yok, kozmetik ve triko tarzımız içinde çok az var. Hatta bu vakti ayırmaya akşamdan başlıyoruz, duşumuzu ve saçımızı gecenin yapıyoruz. Kol saatlerimizin boyutunun, duvardakilere geri kalır yanı yok. Ögle yemeğinde salata ya da ızgara tavuk yapıyoruz, eve kahve siparişlerimiz ise yalnızca dört lira farkla. Yanında atıştırmalık bir şeyler ister miydik? Mümkünse kredi kartı ekstremi benim istiyorum, hem tok tutuyor hem de sıfır kalori. Beyoğlu'nda, Bahariye'de ağzımıza sokulan İngilizce kursu broşürlerinden de alabilirim biraz. Maaşımızın dörtte birine parfüm alıyorum, çanta ya da ayakkabı için genelde yarı yarıya jeton hakkımızı kullanıyoruz. Yaz, kış hava girmeyen ve nereden baksan hoşla gıtmeyen ofislerde klima gazı soluyoruz. Bizler, şirketlerin prezentabl işçileri, tüm gün hareketiş oturdugumuz koltuklarda çok yoruluyoruz. İyi bir tatilte ihtiyacımız var... İşçi sınıfının bir beyaz ve mavi yakalı işçileri dışında başka işçileri de var: Yakasızlar. İki yakası bir araya gelmeden, bir ömrü güvencesiz geçiren yükün sabırlı işçileri, ameleler. Ya işaatlarda, hallerde yük altında ya da mahallelerin en uzun caddelerinde bir duvar dibinde toplamaş beklerken görüyoruz onları. İnsanların mülkiyet kavramını geliştirmesinden sonra yerini "işçi"ye bırakan amelelin kökü oldukça derinde. Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı esnasında azınlıklardan oluşturduğu Amele Taburları cephelere sürülüyor, çoğunlukla geri hizmette çalıştırılıyorlar. Yine Osmanlı'da 1894'te gizlice kurulan Osmanlı Amele Cemiyeti bir yıl faaliyetle Kalabimış, Türk Cumhuriyet Amele ve Çiftçi Partisi ise 1930'da Edirne'de kurulmuştu. Değişen demografik yapı enformel sektörün ana unsurlarından olan ameleliğin de doğrudan şekillendirmiş, uzun yıllar Türklerin ırcı ettiği meslek gelişen göç dalgalarıyla birlikte tıpkı kağıtçılıkta olduğu gibi yerini başka-

AMELELİK

halklara bırakmıştı. Sırasıyla Kürtlere, Türki cumhuriyetlerden gelenlere, Suriyelilere ve son olarak da Afganlara geçen meslekte ücret skalasıysa sonndan başa doğru artmakta. Örneğin bir Afgan amelelinin yevmiyesi ortalama elli lirayken, Suriyeliler bu paraya çalışmayabiliyor. Türkmenlerdeyse yevmiye ortalama seksen lira. Bu ücretler el becerisi bulunmayan "vasfız işçi" pozisyonunda çalışan ameleler için geçerli. Yani boya, sıva veya kaynak yapılabiliyorsanız ücretiniz artıyor. Eskiden neredeyse her mahalle köyesinde olan amele pazarları, sektörün göçmenlerin eline geçmesiyle neredeyse kaybolmuş. Yasal olarak çalışma iznileri bulunmayan göçmenler amele pazarlarında beklemek yerine kendi aralarında dayanışarak iş bulmaya çalışıyor. Benim bu sayı için ameleliğin deneyimlemem de onlarla yolumun keşimesini sağladı.

Bir diğlatta çalışmak için sabah yedide mekânda buluşuyoruz. Birinci kata çekilecek. İki Afgan arkadaş, montajı yapacak iki de demir ustasıyla birlikte toplam beş kişiyiz, yük altı ton. Afgan arkadaşlar demir taşıyacaklarını biliyorlar ama muhtemelen alçapan profili gibi bir şey sanıyorlardı. Bunu koca kolonları gördükten sonra nasil yukarı taşınacağını düşünürken benim kadar karamsar görünümlerinden anladım. Çelik kolonların her biri standart fabrika çıkışı, altı metre. En hafvli iki yüz kırk, en ağır dört yüz seksen kilo. Montaj eknasına yerine göre kesilmesi gerektiği için yukarı tek parça çıkmadı. Vinç çalıştırıldı ama bu artı bin beş yüz lira maliyet demek. Yüğü yukarı çekmek için iki saatimiz var, zira saat dokuz gibi aşağıdaki dükkânlar açılıyor. Demir ustaları binaya geçtikten baktıktan sonra en kısa çözümlü buldu. Mekanın balkonunun ferforjesi kesilecek, çelik kolonlar, halat yardımıyla yukarı çekilecek. Kamyon, kolonlar bir tarafından kaldırıldığında balkona denk gelecek şekilde yanaştı. Halatın bir ucunu çelğin bir ucuca kement gibi bağladık.

Üç deyinice ustalar aşağıdan kaldırıcak biz yukardan halatı çekerek kolonu dikleyeceğiz. Üç Dikledik. Kolonun belı balkona yüklendi. Yine üç deyinice biz yukardan çekeceğiz, ustalar aşağıdan itecek. Şimdi birimizin ortaya geçmesi lazım. Kolon yukardakilere elinden tutkultursa yan yatmamalı. Bir ucu damperde olan çelğin gövdesi balkona yaslı olduğu için ağırık balkonda. Yukardakilere braksak bile ortadaki bırakmazsa sağa sola düşmez. Eğer kolon elden tutkultur da birinin üzerine düşerse durum kötü sonuçlanabilir.

**Her yer Taksim!
Her gün 1 Mayıs!**

Üç deyinice yüklenip ilk parçayı yukarı çekiyoruz. Sonra diğeri, diğeri... İşe kahvaltı yapmadan girişmiş olmanın pışmanlığını yaşıyoruz. Hissettiğim, insanın içini titreten yorgunluk ve açlık arasında bir şey. Üstelik daha bir saat bile olmadı. Demirci arkadaşların kalın eldivenleri, demir burunlu ayakkabıları, kullanmasalar da baretleri var. Biz de üç liralık naylon eldivenler dışında bir şey yok. Usta aşağıdan "N'oldu yamulduunuz," diye takılıyor. Toplamda iki buçuk saat gibi bir sürede tüm mal yukarı çekiyoruz. Esnaf geldi, nakliyeciler kamyonu alıp gidiyor. Hak edilmiş bir kahvaltı sofrası çay, börek ve poğaçayla kuruluyor. Su bardağıyla gelen çaylara herkes şeker atıyor. Uzun zaman sonra ben de atıyorum. Kahvaltıdan sonra arkadaşlar başka bir iş gitmek için ayrılıyor ben, 1 Mayıs'ta öz bayramlarına katılıp katılamayacaklarını düşünüyorum.

Son günlerde gittikçe etrafımızı saran karamsarlığın karabulutları sahte. Çünkü biz işçi sınıfının sahibi baharlarını görüldük. Güvenceli, güvencesiz, yetişkin, çocuk milyonlara işçi için, safsata karamamelerle hakkı yemeyişlerinden atılan arkadaşlarımız için, yarım ömür direk çürütüp dört milyonluk işsizler ordusuna katılanlar için 1 Mayıs'ta alanlarda olacağız.

Her yer Taksim! Her gün 1 Mayıs!

"Anamız amele sınıfıdır, yurdumuz bütün cinahır sınıfıdır."

Kavuşmanın kaderini ayrılık belirler

Burçin Çelik'ten sarsıcı ve dokunaklı bir aşk hikâyesi...

Bazen insan, devasını aşta arar.

Tüm eksikliğini kapatsın ister, karşısındaki; tüm yaralarını sarsın. Onu, en olmamış yerinden tamamlasın.

Bazen aşk, anlamını acıda arar.

İflah olmaz bir arayla sınır aşıkları. En olmadık yerlerinden vurup, ıssız bir sızıda bırakır.

Geçmişlerinden yaralı iki yürekli onlar. Öyle bir an geldi ki, birbirlerine sınav oldular.

Tüm Seçkin Kitapçılarda!

Babam...

Büyüdükçe bir tarafım anladı onu aslında,
biliyor musun?

Anladı; ama asla hak veremedi.

Babam içimde doldurulması imkânsız kara delikler açtı.

Böyle olurmuş, sonradan anladım.

O sevilmemişlik öyle oymuş ki içimi,
hepsi birer kara deliğe dönüşmüş.

Öyle büyük kara delikler ki hem de...

Sonradan bildim Berrin. Ben farkında olmadan,
tüm o kara delikleri sen kapat istemişim.

Oysa ne büyük haksızlık...

Oysa ne de büyük bir yanılgı... Tam da bu yüzden,
beni ne kadar seversen sev, yetmedi. Yetiremedim...

O delikler, senin verdiğin her şeyi emdi, yok etti.
Sonradan bildim Berrin... Onların çaresi sende değildi.

Geçmişin çaresi sende değildi.

Sen, geleceğimin çaresiydin... Çok geç anladım.

Bunu anlamak için seni de kaybetmem gerekti üstelik.

Şişko Nuri

Şimdi Nerede,

Ne Yapar?

• Sıtkı Sezgin •

Nereden tanıyoruz?

Sinemada canlandırdığı çocuk tiplerleriyle tanınan Sıtkı Sezgin "Öksüzler" adlı filmde canlandırdığı Şişko Nuri karakteriyle hafızalara kazındı. Sonrasında birçok yapımda rol alan oyuncu sinemaya bıraktıktan sonra memleketi Samsun'a döndü.

Çocuk yaşıta sinema dünyasına adım attınız. Sinemaya girişiniz nasıl gerçekleşti?

Fatma Girik'in sayesinde sinemaya başladım. Film çekiliyordu Bakırköy'de. Herkes gibi ben de merak ediyordum, girdim araya film çekimlerini izlemeye başladım. Set arasında Fatma Hanım geldi yanıma. Ben de tombul bir çocuğum, hoşuna gittim, alıp kucagina sevdi beni. "Filmlerde oynatalım mı seni, ister misin?" dedi. Onun vesilesiyle sinemaya başladım.

İlk oynadığınız filmler nelerdi?

İlk oynadığım film, *On Küçük Şeytan*. Sonra da *Pamuk Prenses ve Yedi Üçeler*... En meşhur replikler *Öksüzler* filminden tabii. "Benim babam zengin, alacak Fıstık'ı. Binicim üstüne vurucam kırıbaç..." (Gülüyor) Arkadaştık Sezercik'le film zamanlarında. Set aralarında iyi anlaşıyorduk. Zaten anlaşmadan bu iş yapılmaz. Ama onun babası yavaşlatıyordu bizi pek yanına. Fazla samimi olmamızı istemiyorlardı. Filme getiriyorlardı rolünü yaptıktan sonra hemen alıp götürüyorlardı.

Şu anda nasıl bir hayat sürdürüyorsunuz?

Şu an Samsun Büyükşehir Belediyesi Huzurevi'nde yaşıyorum. Çok rahatım, beş yıldızlı otel gibi. Allah eksikliğini göstermesin. Yeşilçam Tiyatrosu olarak müzikli danslı çocuk oyunları oynuyoruz İhsan Gedik'le beraber. Çocuklar beni gördüğünde televizyondan tanyolar, hatırlıyorlar. Mutlu oluyorum tabii. İhsan Gedik dostum hep bana destek oluyor sağ olsun, kendisine çok teşekkür ediyorum.

Sinemayı hiç özlüyor musunuz?

Sinema olayı bitti ya. Televizyonlar da bizi aramaz oldu. Çünkü neden? Onlar aralarında gruplaşma yaptılar. Kendi adamları, kendi ajanslarından aldıkları ucuz ucuz tiyatro sanatçıları var. Onlarla çalışıyorlar, bizleri aramıyorlar. Yeşilçam'ın emektarlarına ilgi tükendi, daha başka gruplaşmalar oldu.

Eselden sevgi vardı, saygı vardı işte. Yalnız para yoktu. Ama o zaman da başka sıkıntılar vardı. Mafyalar, tefeciler paramızı kırarlardı. Film yapamafyalar vardı, bizi filmi yurt dışına sattıktan sonra paranızı vereceğim diyerek oynattırdı. Senet karşılığı anlaşırdık. Sonra da tefeci senetleri ucuza kırardı. Bizi ucuza kapatıyorlardı yani. Başrolde oynayanlar iyi para alıyorlardı, bizler de geçiniyorduk işte.

Günümüzdeki çocuk oyuncularını nasıl buluyorsunuz?

Güldür Güldür Show'da tiyatro oynayan çocuklar var. Çok hoşuma gidiyor onlar. Rollerini güzel yapıyorlar. Güzel çocuklar yetişiyor. Bizler öldüğümüz zaman da sahne kapanmayacak. Biz de yanımızdakileri yetiştiriyoruz.

Daha önce vermiş olduğunuz bir röportajda "Hasta hasta tiyatroya devam ediyorum," demiştiniz. Sağlığınız nasıl?

Sanatçı sahnedən kopamaz... Bizler ağaçlara benziyoruz. Ağaçlar dal budak salar etrafına meyvelerini verir, yeşerdikten sonra ölüyor ya hani bizler de öyleyiz. Çevremizdekiler faydalaniyor bizden. Ölürsək de rolümüzü yaparken öleceğiz.

ASALAR UNUTULUR!

biz kırmayı istemedik camları, sevicecek yanı vardı şemsilerimizin. akşam altları* güzeldi, herkes eve dönerken biz balığa çıkardık. ağaca çıkardık biz, dünya bulduğumuz yerden ibaretti. birimizin diğerini bulduğu her yer tam isabetti!

bir şarkı için vazgeçtiğimiz olurdu kendimizden. mezarlar yapıp kollarla konuşurdu, ıssız bir ada olurduk teneşirde. dilimizin sürüştüğü yoktu, sızsız da anlaşırız biz sarhoşlukta. dönüp bakmazdık arkamıza, hatırlamak kapıları peşinen kapatmak demekti. unuttuğumuz şeyler de vardı, onlar korurdu bizi yüklerle sirtımızı kaşırmaktan, ah işitmek için ayıp işler dururdu, ademler elmaları pek pişmandı taşımaktan.

tarkovsk'i'yi anlamayan anlamaz, seven çok severdi kendini raylara vuran hayatın çarpıntısından. biri günahlarımızı söylese kulağımızı tıkardı, yıkarık yüzümüzü iltifat yağıyor iken. sonluydu binalardan haykırın yankı, sonluydu damarda kalp. biz de sonluyduk nefes nefese, sulh ile bitecekti nasıl olsa harp.

devasa bir cennetimiz vardı, herkesi ve her şeyi doldurmuştuk içine. masum başlar cehennemi taşırırdı hüseyinler ölüyor iken. ağlamak bizi tutunca düşmeyi unutturdu. rüzgar diner savırlurduk çocuklar soluyor iken. bir bağlama gönüle ta sapından girerdi, tellerindi barkımız ay güne doğuyor iken. bahçıvanlar kavrulur, bülbüller dağılırdı; şairler kudururdu gül ala çalıyor iken.

geceyi uzatırdık, karanlık her anlamı dikerdi karasına. o sıra bir dalga gibi çekilirdi kıyıımızdan kaide -bizi arar dururdu kafesimizi-. sabahı geciktirirdi hasret, ayrılık tuz vururken yarasına. beklentisiz doyardı, şikayet kokmaz idi hevesimiz. bisikletle giderdik çocukların yâr kokulu anasına. yolumuzu bildirdik ama pedallara yetişmezdi nefesimiz.

ben de sonluyum, iki ezan arasında mescit mescit müezzinler uyutmuşum. biz de sonluyuz, her kilisede en az bir isa unutmmuşuz. sen de sonlusun ey, çarmlıca gerilmen için bütün çiviler eldel ve hiçbir nehri yaramayan kırık bir asa duruyor yerde.

*akşam altları

günün anlam ve önemine inerdi merhametten yapma bir sille. uzardı rüyanın şen hayat koridoru. yıldızlar kökenirdi göğün toprağında sonsuz. ay gösterirdi yüzünü, hep beraber denize doğru koşardık.

gün renklerini devredirdi gecenin karanlık heybesine, siyaha salardı dağ ve deniz. güneş kızıl çığlığını bırakırken ufukta kaybolan kablesine, bir çift kıl doğması gibi parlardı kuzey ve venüs. günün cenazesi kalkarken akşam namazını müteakip, tabutlar çoktan boşaltmış olurdu mühtevasını. sonra geceye hazırlanırdık seninle ikimiz, en koyu takımlarımı giyerdim seni düşünmenin mavisine. en derin sularda kavuşurdu adresini bulan ellerimiz. akşamın altlarına alçaldık basamak basamak. merdivenin sonunda geceye bükülürdü bileklerimiz. suya değeri ırkıldık, balıkların rüyasına batardır kemiklerimiz.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Hepimiz birbirimizin alnındaki yazıyı okuyabiliyoruz.
Kendimiz hariç. O yüzden tek dost
sana alnında ne okuduğunu söyleyendir

Özlem insanı uzaklara gönderir.
Pesine de bir ateş taker.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://trantey.org/>

ÖLÜMÜ GÖREN GÖZLER

Süper kahramanlar vardıysa bu ve bunu süper kahramanlar hakkında kimse bilmez. Mesela iki tane Bruce Wayne vardır. Biri gece çalışır biri gündüz. Bunu Alfred bile bilmez. Kimseye bu küçük hileden bahsetmezler, saygınlıklarını yitireceklerinden korktukları için.

Ben de süper kahramanım ama bunları söylemekten korkmuyorum. Allemi geçindirmek zorunda olduğum için süper gücümü kullanarak para kazanabileceğim bir mesleğe yöneldim. Malum, kahraman olduğunuz için kimse size para vermiyor. Gazilere maş ve ücretsiz otobüs pasosu veriliyor tabii, ayy.

İnsanların ne zaman ve nasıl öleceğini görmekten başka özel yeteneğim olmadığı için sanırım ölene kadar fal kafede çalışacağım. Evet, falcıyım. Vardıyla olarak çalışıyorum. Ben gündüzleri çalışmayı seviyorum çünkü geceleri evimde karım ve çocuklarımla zaman geçirmekten hoşlanıyorum. Akşamları diğer falcı devralıyor iğrenç kahve telvelerini. Baktığımız fal başına ücret alıyoruz. Yani standart bir maasımız yok. Kahve ve fal toplam o beş lira kafemizde. Beş lirası bizim oluyor on lirası işletmecinin.

Her akşam 18.07'de işten çıkıp arabama bindiğimde tek isteğim evime gidip ailemle sıcak bir yemek yiyebilmek oluyor. Ama bunun için sabretmem gerekiyor. Çünkü muhtırs bir trafiğin ortasında dalıyorum. Trafikte bir sürü insanla göz göze geliyorum. Birilerinin gözlerine bakıp onların nasıl öleceğini görmek pek hoş bir şey değil. Başlarda beni çok üzüyordu ama zamanla duyarsızlaştım. Süper kahraman olmanın en önemli yasalarından biri de çelik gibi sinirlere sahip olmaktır.

Çenemdeki mısır püskülümü andırın bir tutan, belki haricinde köse sayılırım. Püskülümü uzatıp ucuna

boncuk taktığım için karım biraz söylendi tabii ama zamanla o da alıştı. Ben de sevdiğimden yapmadım bunu. Meslek icabı taktım o boncuğu. Saçma sapan kıyafetler giyiyorum çalışırken. Ortadoğu esintileri taşıyan, otantik elbiseler. Şile bezinden bir gömlek, imitasyon takılar... Takım elbise giysim inandırıcı olmazdım. Böyle giyinince insanlar gerçekten bir falcı olduğuma inanıyorlar. Beni bazen Kadda'ye benzetiler bile oluyor.

Bu zamana kadar hiç yanılamadım. Asla da tebrik edilmemiş. Fakat bir falcı için gereğinden fazla acı çektiğim söylenebilir. Bir süper kahramana göre ise haddinden fazla melankolizm. Bir baba olarak da lüzumsuz bir romantizm. Küçük kızımı iki yıl sonra hastanede öleceğini biliyorum. O zaman altı yaşında olacak. Neden öleceğini görebilsem bir şeyler yapardım ama göremiyorum. Yapabileceğim tek şey onunla daha çok ilgilenmek çünkü diğer kızım sekseninde ölecek. Biliyorum.

Çoğu zaman huzursuz ve somurtkanım. Trafikte olduğum gibi. Önümde uzun bir yol var ve yol tika basa araba dolu. Ara ara birkaç metre ilerleyebiliyoruz. Güneş arabanın camlarında gücüne güç katıp bedenime vuruyor. Radyoda iğrenç bir program var. Gürültülü yaz şarkılarını on dakikada bir reklamlar bölüyor ve ardından spiker gayet yavaş bir sesle telefon bağlantısı alıyor. Ne telefondağı eğleniyor ne de spiker, ikisi de samimiyetsizce gülüyorlar birbirlerine, zorunda hissettikleri için.

Mesaneim ağzına kadar dolu. Bunu hissediyorum. Kasıklarım ağrıyor ve yolun açılmaya hiç niyeti yok. Orta şeritte dolu bir mesaneyle sıkışık kalmak bir süper kahraman için bile zor bir durum. Yanımda sadece yarım litrelik bir su şişesi var. İçtiğim su tahalü. Şişe başımda. Arasına koyup rahatlamamın tadını çıkarıyorum

ancak yarım litreten fazla işeyebildiğimi o anda öğrenmemeliydim. Yarım litrelik şişe doluyor ve ardından taşıyor. Koltuğa, pantolonuma ve ellerime buluyor. Ayaklarının altında küçük bir gölcük oluştu bile. Yandaki arabanın sürörü her şeyi görüyor. Üst dudığı hafifçe kalkmış, tiksiniyor benden. Tipimden ne olduğumu anlamaya çalışıyor. Arkadaşlarına, ailesine ya da gördüğü ilk kişiye benim rezaletimi anlatmak için sabırsızlanıyor. Ancak yirmi dakika sonra öleceğini o değil, ben biliyorum. Yani umursamama gerek yok. Sal gitsin, diyorum ve salıyorum.

Yaklaşık bir buçuk saat gecikmeli gelebiliyorum evime. Bende isterdim bahçeli bir evde oturmaya, arabamı garaja bırakıp, tütün çektimle çimler arasında yürürken çocuklarımla gelip boynuma atlamasını, karımın kapıda beklemesini. Ancak altmış metre karelik bir apartman dairedinde oturuyorum. Maasım sınırlı buna yetiyor. Öncelikli arzum ise asansörlü bir apartmana taşınmak. Kim bilir belki, bir gün...

Anahtarlarımı arabada unuttuğumu fark ediyorum. Zile basıyorum. İğrenç bir sesi var zilin. Kapı açılmıyor ve ikinci kez basıyorum zile. Kapıyı küçük küçük açıyor. Gözlerinde ölümü görüyorum yine. Altı yaşında ölecek, şimdi dört yaşında. Düz çökp kollarına alıyorum. "Kimmis?" diye sesleniyor karım içerden. "Kimse değil, babam," diyor küçük kızım ve koşarak uzaklaşıyor. Düz çökmüş vaziyette kollarım açık kalakalıyorum. Aptal gibi. Karım hoş geldin demiyor. Hatta başını uzatıp baktıyor bile. Kızım, "Kimse değil, babam," diyor beni görünce.

Aynada kaç kez baktım gözlerime, kendi ölümümü görebilmek için?

Birinden, size bir süper kahraman olduğumdan bahsetmiş miyim?

MÜCEVHER SANATI: SADEKÂRLIK

Mücevher yüzyıllardır insanların vazgeçemediği bir nesne. Sadekârlık ise mücevheratı işleme sanatı. Ben de bu işin inceliklerini konuşmak için Çemberlitaş'ta tramvaydan inip yetmiş iki yaşındaki sadekâr İsmet amca ile sohbet etmek için hızlı adımlarla atölyesinin yolunu tutuyorum. Çemberlitaş'ın ara sokaklarındaki hanlardan birinin ikinci katına gıkınca küçük bir odada buluşuyoruz kıymetli taş ustasıyla. Odanın solgun lambasının yanında tezgâhtaki oldukça parlak lambayı da açıyor. Duvarlarda çeşit çeşit alet, çekmecelerden ısıtıltya göz kırpan bir sürü taş var. Biz de başlıyoruz İsmet amca ile Kapağarcı'yı, sadekârlığın geçmişi, şimdisini ve emeğini konuşmaya.

"Gelişme hızını parmaklarımızda görürsünüz"

"İstanbul Erkek Lisesi'nde okuyordum. Şimdi müze oluyor okulum," diye anlatmaya başlıyor hikâyesini İsmet amca. "Ermeni bir ustanın yanında başladım işe. Kapağarcı'nın oralar da Yeşil Saray Han vardı, orada. Düşün sene elli sekiz, ben daha on iki yaşımdayım. Bir insan hayatı neredeyse, 60 sene olmuş. Şöyle hesap et: Ben mesleğe girdiğimde yağı kandilli vardı. O kandilli yakar hortumla ağzımıza alev aldırır. Sonra mücevheri işlemek için o alevi üflerdik. Yüzümüzü kaynatırdık yani. Ardından benzinli körük çıktı, kalaycıların kullandığından hani. Yanında bir tane deposu olurdu, benzin koyardık oraya. Körüğü de öldüren tüp oldu, onu bitiren de elektrikli kaynak. Mesleğin gelişme ve değişme hızı benim parmaklarımdaki izlere tekabül eder. Bugün

zamanında el ile uğraşa didine yaptığımız işler şimdi makine rahatça çıkıyor. Eskiden bir yüzüğü eritmeden 50-100 tırnak kaynatıyorduk. Şimdi bilgisiyayda çizip veriyorsun makineye. Ne kadar makine çıksa da madenin bile ısıhtıyıcı var. Çünkü ince temizliğini makine yapamaz."

"Birdenbire başladık, öyle de bitirdik"

"Askere gidene kadar ustamın yanında çalıştım. Döndükten sonra da onun yanındaydım. Baktı ki işler büyümüştü. Bir dükkân daha açtı. Beni de işin başına koydu. Hatta birine de ortak etti. Öyle günvirdi bana. Onun öğrettikleri hep yol oldu bana. Yetmiş dokuzda kuyumcuların bir direnişi olmuştu orada da beraberdik. Ecevit Kanunu diyorlar, nereye ne giderse ambar defterine yazıyorsun, fazla bürokrasi işi anlayacağın. Bizim buna zamanımız mı var? Herkes direnişe geçti, biz de katıldık. 1979'un Mart'ında başladı. Kasım'da ustama 'Sen dükkânı açmayacaksan ben başka yerde çalışayım, evde durumlar sıkıntılı', dedim. 'Yukarıdaki dükkân senin olsun, istediğin gibi başla. Yalnız dışardan getirdiğin bir cila motoru var onu ver bana', dedi. 'Çalışıp parasını ödeyeyim', dedim. Kabul etmedi. Öyle kendi başıma başladım işe birden ve 1993'te de aynı şekilde kapattım, birden."

"Diyorsun ki neden kapattın? Kazanmadığım paranın vergisini yüzünden borçtan kurtulamadık ki. Bir bakkal para kazansın kazanmasın 250 lira vergi ödüyor du da bir kuyumcu para kazansın kazanmasın 500 lira ödüyor du. Bizim işin yolu mu, otobüsü mü, uçarı mı ayırdı, neyi ayırdı? Onu anlayamadım. Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://tr.rentey.org>

ödedik. Öyle olunca yürümedik bizim tekne."

"Sadekâr her şeyi bilmeli"

"Sadekâr dedim mi bizim işi a'dan z'ye bilen kişi aklına gelsin. İşin belli bir aşamasını bilenden sadekâr olmaz. Şimdikiiler ben ustayım diyor o taş tak diyorsun, benim isim değil diyor. Biri sadece tespih yapıyor, biri zımpara. Sadekâr mihlamlasından cilasına, tırnağının takısına, madenin dökümünden ayarlamasına kadar her şeyi bilir. Ben işe pırlanta ve elmas üzerine başlamıştım. Elmasa çalışmak pırlantadan daha zor. Elmasa tuyuva taşı simsiyah görürsün, taş bozuk dersin. Halbuki ustası yapamamıştır. Elması mihlamak da bu işin erbabının işidir, zordur. Bizi devrin sanatçıları şimdi az. Devam edenler var ama çoğu bırakmış. Bizim ustalar makinenin açtığı tırnağı çelik kalemleriyle ince ince işleyerek açarlardı. Esas usta onlardı."

"Şimdi mücevher işleri büyük firmaların elinde, sermaye istiyor. Zaten o sermayeyi alacak gücün olsa çalışmazsın, yan gelir yatarsın. Gerçi biz sanatımıza aşığız çalışmadan yapamayız. Bu yüzden her işimizi çok sevecek yaptık. Şimdi her işi kabul etmiyoruz. Geçen birisi geldi hayvanın önüne atar gibi model fırlattı. Verdiğim fiyatı beğenmeyince gitti başka yerde yaptırdı. Sonra da temizlemesi için bana geldi, yine aynı tavr. Aldım yüzüğü inceledim, kapım açıldı fırlattım dışarı. Parasından değil hareketi yanlıştı. Herkes bedavaya iş yaptırma derdinde, emek desen hiç görülüyor zaten. Saygısızlık en büyük erdem olmuş. Uğraşamıyorum artık bunlarla, yaşasın. Eski tatlar desen o, hiç kimsede yok."

AÇIK HAVA MEYHANELERİ

Yer: Yeşilyurt Sahil

Saat: 06:30

Merhabalar. Dergimizin efsane köşelerinden Açık Hava Meyhaneleri'ne tekrar başlıyoruz.

K: Bizler, her gün uskumru kasalarında plazalara, atölyelere, AVM'lere taşınan yorgun insanlarız. Ve kentin hijyeninden o kadar sıkılmışız ki hiçbir şey çingir çingir öten siyah poşetlerimiz kadar iyi hissettiremez bize. Patronlarımıza rahat rahat küfür edebilmek için yıl o kenarlarında, inşaatlarda, tekel bayilerinin arkasındaki gizli bölmelerde dostlarımızla buluşuruz.

F: Felsefe yapma. Beş lira ver de şu köpeklerle süit alalım. Karabaşı'nın üzerinde ebil sorumluluğum var. Bak... Bunu ben doğurttum. Anası doğuramıyordu, görseniz hayvan nasıl iniliyor. Annesinin rahminde sıkışmıştı, sadece kulakları dışarda... Tuttum kulaklarından bir asıldım. Pöfl! Görseniz nasıl pis kuyuyor.

K: O yüzden senin peşinden ayrılmıyorlar.

F: Çünkü ben onun ebesiyim ve şüpheci ki ebelik müessesine ihanet edemem.

B: Çok sorumluluk sahibi bir ebesin ama ben ilk mevzuva dönücem. Adam ortaya çok güzel bir fikir attı bence: Siyah Poşetliler Tarihata. Düşünsene bu tekel bayii poşetlerini şingirdatmadan, aile apartmanlarına görünmeden sokaklarda dolaşan delikanlıların bir çatı altında topladığını. Karılarını alkolle şereflendirdikten sonra ilk icraatları ne olurdu acaba?

F: Babacım böyle tarihata mı olur? Kırmızı Tuborg'a mı tapacak adamlar! Ama güzel örgüt olur bunlardan. İlk icraatları da aşk mağluplarına telefonları şarkı açmak olurdu.

B: Hangisi?

F: Aynı zamanda örgütün liderine bir selam olsun: Hakan Taşyan - Hazin Geliyor.

K: Hakan abiye saygı duyuyorum ama böyle bir örgütün lideri olacağını düşünmüyorum. Çünkü kendisi anarko sendikalisttir.

B: Dayı örgütün ilk icraatı bu açık hava çadırı

arkadaşların taşkınlik yapmalarını önlemek olmalı. Çünkü bir yer çok popüler olup kalabalıklaşınca taşkınlik artıyor. Mekân etiket oluyor. Belediye bir mafya grubuna veriyor mekânı temizlemesi için. Ya çay bahçesi, ya otopark sonra... Hidir abinin güzel bir sözü var, "Efendi gibi için, efendi gibi dumanınızı tahliye edin." Katılmamak elde değil.

F: Beyler mevrur geliyor!

P: Gençler afiyet olsun kimlikleri alabilir miyim? Üzerinizde narkotik madde var mı?

B: Yer fıstığı var abi.

F: Söyle dönün bakalım bir üstünüzü arayalım.

F: Gözünüzde de kapatalım mı?

P: Buyur?

F: İstikbal diyorum... göklerdedir. Ne narkotik maddesi diyor? Biz periyodik kimya cetvelinde yeri var diye iki hidrojen bir oksijen taşıyorlar yanımızda. Böyle bir şey olabilir mi ya?

P: Oğlum bak, polise kafa yapmayın. Biz seviyor muyuz yaptığını? İşi! Abin matematik öğretmenliği mezunu, ben ilahiyat mezunuyum. Ne yalalım bizim de rızımız burdan çıkar. Neyse GBT'ler temiz. Normalde burda içki içmek yasak ama hadi hayırlı sabahlar size afiyet olsun.

K: Güneş doğdu bak. Geçin o tarafa da güneşi selamlarken videonuzu çekelim.

B: Üstümü de çıkartıym diye Bruce Lee gibi olsun. Havada şoğukmuş he!

K: Tamam. Videoyu İBB Beyaz Masa'ya gönderiyorum. Trilyonluk yalınızın öndüne yarı çıplak ateş dansı yapıyorlar diye.

O: Lan harbi bu kadar para vermişin burda oturmak için. Pazar sabahı huzurla uyanıyorsun, denizi izleyim diye camı açyorsun. İlk gördüğün bu müptezel oluyor ve şöyle diyor: "Dayı günaydın fazla sigaran var mı!"

B: Tamam oğlum makama yapmayın. Sen de sil şu videoyu. Şurda biraz uzanalım oradan Kınacı'ya yazalım. "Benim için Zeynep'e pardon bugün."

Sizden Gelen

BURÇİN SÖZEN

HANGİ KÖTÜLÜK?

Dokunamayacakları kadar uzadı dallarım, çiçeklendim her bahar yeniden rengarenk.

Kötülük finalde yenilmek zorunda olduğu için onun karşısında da çok büyük zorluklara rağmen finalde zafer kazanacak iyiler vardır elbette.

Tavandan yere kadar insanın camın hemen öndeki teki koltukta, dizlerini karnına çekmiş; gözleri, yansı orman yarısı mavil, gökyüzü manzaraya dikili, geceyi uykusuz geçirdiği yüzünün solgunluktan belli...

Kapıyı açıp içeri girdiğini fark ettiyse de tepki vermedi. Masanın öndeki sandalyeyi çekip önüne oturdu. Ses etmedi. Artık kendinden başkasıyla konuşmaya susadığı aşıkardı çünkü.

"İnsanı sevdiğine inandırımı için kırk takla atıp sonra yüz yüze bir vedayı bile reva görmemek dünyanı en büyük kötülüğü değil de neydi?" dedi gözünü kırpmak için dahi kıpırdamak istemiyorken.

Acı bir tebeşsün yerleşti yüzüme, gençliğimin acıyla törpülen zamanlarını görünce onun o halinde...

"Kötülük..." dedim.

"Kötülüğü göremeyecek kadar kendimden uzak tutmaya çalışıyordum daha iyi biri olmak adına. Bu tutumunun onu çok sayacağı yanlışına düştüğümü anlamamış geç olmalı tabii. İnattıydım lakin; daha iyi biri olamayacağım da kötü olmayacaktım. Gecelerce yandı gözlerim ağlamaktan, dalımdan her çiçek kopardıklarında... Yalardım, yetmedi. Nefesim de kesildi suyum kestikilerinde, toprağı kuruyacak sandım. Başımı göğşe çevirip, griye dönüşünden müde odum göğün mavisinin; yeşil narların yettiği imdadında. Büyüdüm; gözümlü ayakları toprağa basanlardan çevirdiğe daha da büyüdüm.

Dokunamayacakları kadar uzadı dallarım, çiçeklendim her bahar yeniden rengarenk. Yine yaprak döktüm belki ama; yeniden, kendimden doğuracağımı bilerek bu kez.

Sonra, ne oldu bilmiyor musun? Kötünün suretini unuttu; iyilerin yüzünü daha iyi ezberledim. Daha da güzeli; gözlerim iyiden başkasını görmüyor artık."

Bu yazı geçen sayıda LEVENT ÜZÜMCÜ'nün yazdığı Gerisi Sende köşesine gönderilenler arasında seçilmiştir.

ÖYLE İŞTE

Bir rüzgar gibi anırdı resmen. Tam bir tipini s.ktiğim derler, hah o resmen.

Merhaba pek sevgili Bayul okuru. Diyorum ki bu ay saçma sapan bir yazı yazayım diyorum. O kadar saçma olsun ki, defalarca okumaktan kendinizi şeyapamayın istiyorum. Geçen ay bayağı başı sonu olan, eli yüzü düzgün, İSTANBUL başlıklı bir yazı yazdım. Ben sandım ki ortalık yıkılacak. Dünyanın en güzel yazısı olarak takdir görecekti. Hayranlarım birbirleriyle sevişecek. Yaprak kırmıladamı yemin ediyorum. Demek ki ben saçmalayacağım aga. Benim olayım bu demek ki. O yüzden çok da şeyapmamak lazım. Neyse o. Olay neyse o. Ne diyordum. Size biraz öğlümüz Hazar' dan bahsedeyim o zaman. On aylık oldu. Baba diyor ama bilincinde değil. Ne anladım. Bilerek bir baba demek değil bu. Bilerek baba desin, canımı yesin. Ama böyle havaya baba, ı-ıh datmin olmuyorum. İlginç bir çocuk Hazar. Bir kez yataktan düştü. Altını attık yatağın, yer yatağı yaptık, oradan da düştü. Yerle mesafeyi azaltıyorsunuz ki az düşsün diye. Yatağı da attık, yorganın üzerinde yatıyorsunuz, oradan da düştü. En son çocuğu yere koyduk, yere düşmesin diye, çünkü bir şeyi yere koyarsan o şey yere düşmez, çocuğu yere koyduk, yere düşmesin diye, yerden de düştü. Resmen yerden yere düştü çocuk. Biz bu çocuk yere düşmesin diye ne yapacağımızı şaşırık. Ne yaparsak yapalım yere düşüyor. Aklimızı çıdracağız, o olacak. İran'da da eşşek gibi anıran bir adama denk geldim, o da çok acayıptı bak. Yazarlar Milli Futbol Takımı olarak İran'daydık iki ay kadar önce. Diğer takımlardan bir adam var, kimdir necidir hiç bilmiyorum fakat şekli tam şekil. Takım elbisesi süper. Şapkası karizma. Diyorum herhalde yönetici, iş adamı, o tarz bir adam. Aurası bombastik. Bir kaç sonrası otele dönüyoruz karma bir şekilde, biri anıyor otobüsün içinde. Kim la bu diye bir baktım, kim olsa beğenirsiniz, "şekil-

ağabey". Bayağı, sebepsizce anıyor otobüsün içinde. Saatlerce anırdı. Sadece anırdı. Bir hafta boyunca bir kez bile konuşurken görmediğim duymadığım adam anır ha anır, anıra anıra bir hal oldu. İçi dışına çıktı. Marmor oldu. Boynu damarlandı. Ömrü hayatımda deneyimlediğim en absürt şey diyebilirim kendisi için. Sonra da bir daha görmedim kendisini. Bir rüzgar gibi anırdı resmen. Tam bir tipini s.ktiğim derler, hah o resmen. Ne diyordum. Bir keresinde de bak noldu bak. Babam gemiden balık getirmişti. Hacimli balıklar. Aylarca buzlukta durmuşlar öyle gemide. Bir süre de bizde durdular buzlukta öyle. Bir gün mahallede arkadaşla laflarken bizim buzlukta balık var, babam getirdi dedim. Hemen gitmiş annesine söylemiş. Annesi aradı beni. Alpay dedi sizde balık varmış, getir de pişireyim, hep beraber yiyeelim dedi. Dedim getiriyorum. Yüz yıllar boyunca buzluk yaşamış balıkları kaptıgım gibi şeyaptım. Balıklar pişti, sofralandı. Yemeye başladık. Yenmiyor. Buzlukta dura dura balıklara bir şey olmuş, boğazdan geçmiyor. Pis bi et yani bu. Tatsız, sert, içi ölmüş pis bi şey yani bu. Fakat birbirimizden nasıl utanıyoruz. Balıkların sahibi olarak balıkları yemek zorundayım. Balıkları pişiren olarak balıkları yemek zorundalar. Karşılıklı oturduk, bir masa dolusu insan, dünyanın en çirkin şeyini, sanki afiyetle yer gibi yedik. O gün o masada birbirimizle oynadığımız oyun korkunçtur. Neyse ki bir zehirlenme yaşanmadı ama akmamız da berbat oldu. İğrenç bir şeydi yemin ediyorum. Korkunç bir olaydı. Ne diyordum, haa, demişim ben zaten diyeceğimi ya. Hadi iyi bak kendine, görürsüz. Bu ay da böyle oldu, bundan sonra da hep böyle olsun işallah. Tadımız neşemiz hiç kaçmasın yemin ediyorum. Hadi iyi bak kendine tekrardan diyorum.

Gerisi sende

Öyküğü tamamla #bayuldergi Etiketle - Paylaş
Biliyorsunuz, ne zaman yepyeni bir atılma
hazırlansam her seferinde yere serildim. Yine
yere serilmeye gidiyorum, bunu yüreğimin en
derinlerinde hissediyorum. Her şeye rağmen ve her
şeye karşı, bu sefer bir parça daha umutluyum.

Yazan: Emrah Serbes ve

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Seçilen öykü gelecek ay dergimizde yayınlanacaktır.

Sevmek, bir
insanı sevmekle
başlar her şey.
Burada her
şey bir insanı
sevmekle
bitiyor.

SAİT FAİK
ABASIYANIK

Ne içindeyim
zamanın
Ne de büsbütün
dışında

AHMET HAMDİ
TANPINAR

• İmtiyaz Sahibi: BRG Basın Yayın Reklam ve Org. San. Tic. Ltd Şti adına Ümit Bektaş
• Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kemal Can Kaya
• Yayın Kurulu: Önder Abay, Barış Ince, Umur Yiğit
• Edebiyat Danışmanı: Onur Behramoğlu
• Editörler: Esra Tarıncı, Duygu Temel, Gizem Çıtak, Yeşim Coşkun
• Sokak Ekibi: Can Binalı Aydın, Onur Tuncay, Efe Subaşı, Meral Çınar, Selin Kalkan, Merve Bavra
• Reklam İletişim: reklam@brgjans.com
• Kapak ve Arka Kapak İllüstrasyon: Ethem Onur Bilgiç
• Grafik Tasarım: Erdal Bektaş
• İletişim: 0(212) 260 3878 - iletisim@bavuldergi.com - reklam@brgjans.com
• Adres: Çanakkale Mahallesi, Barbaros Bulvarı, Petek Apartmanı, No:73 Kat:3 Beşiktaş
• Baskı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
• Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Csd. No:159
• Hadimköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
• Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063 - www.apa.com.tr
• Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 2110
ISSN:2149-8113 Aylık yaygını düzenli yayındır.

BAVUL

Anlık İleti

Pınar: Günaydın, Didem Madak severiz.

Can Binalı: Günaydın dağ, günaydın deniz. Günaydın meyvesine daldığım elma ağacı.

Selin: Biri Kemal'e aramızdaki iletişimi "olmaz" kelimesinden ileri götürmek için yardım etsin.

Merve: Bu işi bıraktıktan sonra menajerlik yapacağım, işin bütün inceliklerini öğrendim.

Umur: Onur on adımda serseriliğin püf noktaları kitabını okuyorum kardeşim çok başarılı.

Önder: Onur bir kadın seninle buluşmayı kabul ettiyse hemen evlenme teklifi et. İkinci buluşma olmuyor geldele.

Can Binalı: Spoiler alınıp verilebilen bir şey değildir.

Onur: Vize için red sıralı tam liste: Kemal, Efe, Can Binalı, bi de ben.

Gizem: Eve hırsız giriyor bir şey bulamayınca köpeği götürüyor. Dramdır bu.

Efe: Belki de köpek onundu kimseyi bilmeden yargılamamalıyız Gizem.

Duygu: Onur rüyamda seni gördüm, senin reklamını çekiyorlardı marka olmuşsun.

Yeşim: Onur sen bizim gönüllerimizin lovmarkısın.

Can Binalı: Ya yine bana hüsrana olmanın yerine Onur'u bulmuşsunuz insan Mehmet Günsur'u falan bulur.

Kemal: Esra piyasalar açılırken söylenen bir söz var mı? "Evet beyler alışverişler" gibi.

Gizem: Siz yemeğe gitmediniz mi siz neden cebinizde dürüm saklıyorsunuz.

Merve: Vejetaryen olabilirim ama dürümden vazgeçemem diye korkuyorum.

Can Binalı: Yemeğin nasıl yeneceğini bilmediğimizden aç kaldık.

Duygu: Arkadaşlar son okuma gecelerinden sonra iki gün gözlerim görmüyör.

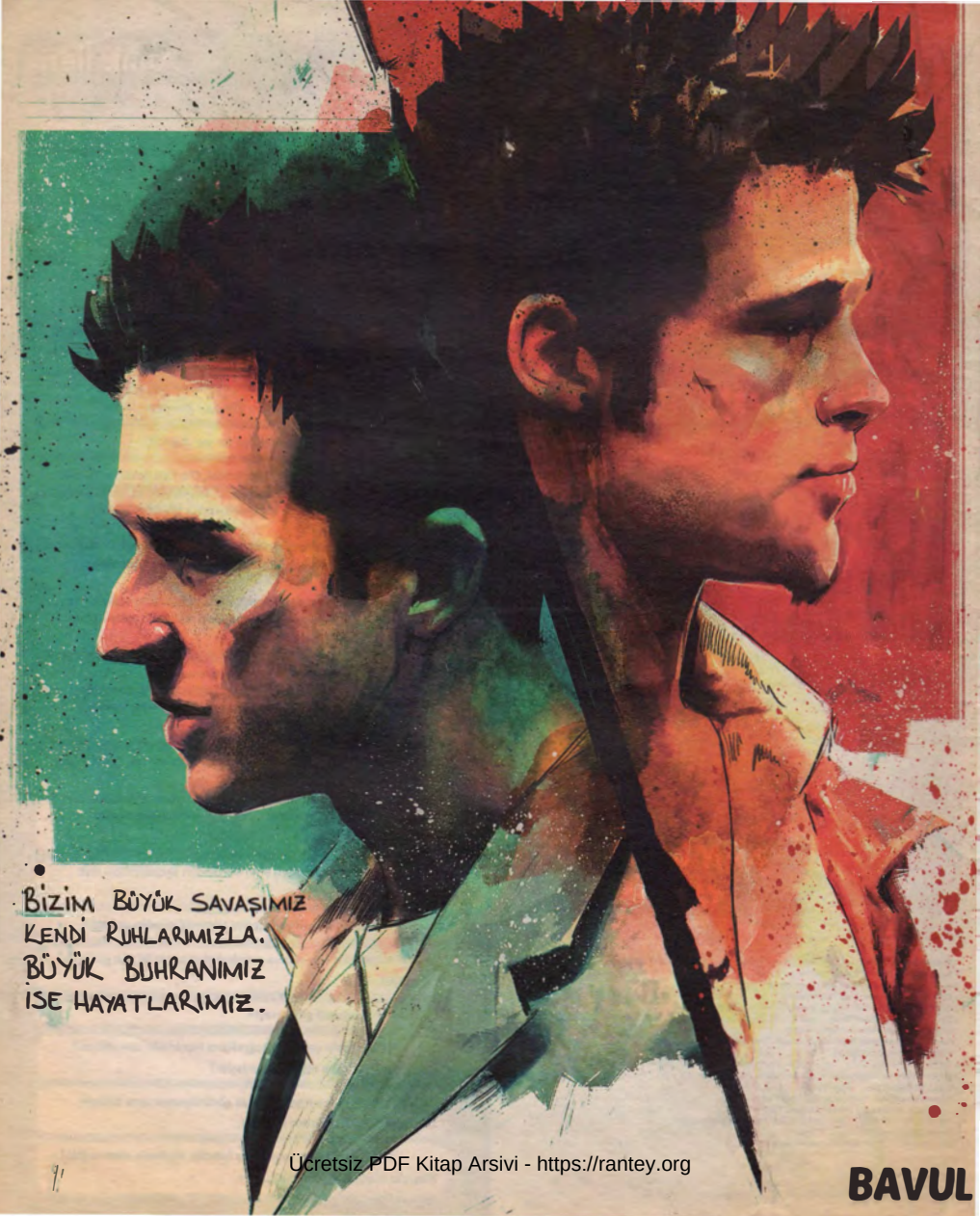
Efe: Her şeye rağmen gülümseyin.

Merat: Neden toplu çekilen fotoğrafların hiçbirinde ben yokum? Bana karşı bir tutum mu var arkadaşlar?

Gizem: Ben dışarıdan hipster olarak görünüyorum ama özünde Mercan Erzincan dinleyen kadını.

Emel: Herkesin hayatını da bitirdi. Herkesin eline sağlık 1 Mayıs'ta alanlarda görüşmek üzere.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://manteo.org>

BİZİM BÜYÜK SAVAŞIMIZ
KENDİ RUHLARIMIZLA.
BÜYÜK BUHRANIMIZ
İSE HAYATLARIMIZ.